

МҮАСІР АЗӘРБАҢАН ӘДӘБІҢҢАТІ

HÜSEYN
ARİF

*Seçilmiş
əsərləri*

HÜSEYN ARİF

Ш 6
А 88

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

234128

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kutubxanası

"ŞƏRQ-QƏRB"
BAKİ-2004

*Bu kitab "Hüseyn Arif. Xatırla məni" (Bakı, Yazıçı, 1999)
nəşri əsasında təkrar nəşr hazırlanmışdır*

Ön sözün müəllifi:

Camal Mustafayev

894.3611 - dc 21

AZE

Hüseyn Arif. Seçilmiş əsərləri. Bakı, "Şərq-Qərb", 2004, 224 səh.

Tanınmış şair Hüseyn Arifin poeziya aləmi mövzu baxımından genişdir. Onun təbii və canlı dili ilə seçilən əsərlərində həyatın öz nəfəsi duyulur. Mohz buna görə ki, Hüseynin şeirləri çox zaman məhni mətninə çevrilmişdir.

Kövrək ruhlı, zərif duyğulu, incə deyimli ifadələr, gözənilməz bədii sonluqlar, şairin yaradıcılığına xas olan poetik lövhələr, şeirlərin dadlı-duzlu dünyası oxucu yaddaşında silinməz izlər buraxır, insanın mənəvi aləminə bir təzəlik və tərəvət gətirir.

Təbiət mövzusunda yazdığı və əksərən fəlsəfi ümumiləşdirmələrlə sona yetirdiyi əsərləri ilə şair bizi ana təbiəti duymağa, qorumağa, doğma torpağın qədrini bilməyə çağırır.

Hüseyn Arifin seçmə əsərlərinin toplandığı bu kitabdakı şeirlərin də başlıca mövzusu saf insani duyğular, el-oba sevgisi, sülli və əmin-amanlıq arzulanır.

ISBN 9952-418-22-9

© "ŞƏRQ-QƏRB", 2004

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İLHAM ƏLİYEVİN

**"Azərbaycan dilində latın qrafikası
ilə kütləvi nəşrlərin həyata
keçirilməsi haqqında"**

12 yanvar 2004-cü il tarixli sərəncamı
ilə nəşr olunur və ölkə kitabxanalarına
hədiyyə edilir

HÜSEYN ARİF ŞƏRİNİN CAZİBƏSİ

Xal şairi Hüseyn Arif şerimizə öz parlaq istedadı ilə gəldi. Ona şairlik şöhrəti gətirən, əlbəttə, fitri istedadı oldu. Şairin özəl ustası, tapındığı müqəddəslik – onun ilham perisidir: yaradıcı bədii xəyal odur. Ancaq hər ilham perisi özündə fərdi seçiyyə daşıyır. Bunu onun doğurduğu bədii təcrübə əsasında bilmək olur. Sənətdə bu fərdiliyi gerçək sosiyyələndirmək əslində xüsusilə zəruridir.

Hüseyn Arifin bədii xəyalı özəli qüvvətini təbiətdən, zəngin folklorlardan, ulu sazdan aldı. Onun şeir üslubunun ana xətti – sadə bədii gözəllik bu saf qaynaqdan gəlirdi.

Ruhumuzun abi-həyatı olan bu başlanğıcla ayrılmaz bağlılıq – şerinin möhək daşına çevrildi. Burdan hafizəsinə noqş edilən təsəvvürlər, həqiqətlər onun yaradıcı axtarışında yeni tərzdə mənalandı. Yaradıcılığında ibrotamiz hikmətli sözlər, fikirlər diqqəti özünə çəkdi.

Hüseyn Arif şair fərdiliyini hələ gənclik illərində tanıtdı. Ədəbi həyata gələndə artıq zamanın sətir sınağından çıxmışdı. 1941-45-ci illər savaşında erkən gənclikdən vuruşmuş, qəlibiyyətə dönmüşdü. Ömrünün bu illərini zaman-zaman şeirlərdən qürurla xatırlayırdı:

Gəlir gözələrim keçir önündən,
Sinəmi qabağa gərdiyim günlər.
Əyindim boz şincil əlov içindən
Fırtına qoynuna girdiyim günlər.

Yatmadıq atəşdən atəşə qədər,
Sodası torpaqdan günoşə qədər,
Qırx birinci ildən qırx beşə qədər
Döyüşdə imtahan verdiyim günlər.

Səllər-sular kimi qaynayıb-daşar,
Dastanlar yaradıb, məhəbbət qəşar,
Canlı xətiyyəyə çevrilib yaşar,
Bir vaxt gözələrimdə gördüyüm günlər.

Müharibə mövzusunda yazdığını bozi kitablarında "Cəbhə şeriləri" başlıqlı bölmədə xüsusi təqdim edirdi. Burada müharibənin doğurduğu sarsıntılarla yanaşı, vətənpərvərlikdən, fədakarlıqdan, qələbəyə inanmaqdan, qələbədən söz açırdı.

Müzəffər ordu ilə Qərbə irəlilədiyini fikrində canlandırır. Ancaq qalib əsgər kimi Elba sahilində foto şeir yaza-yaza çəkirdi:

Şəklimə baxıram olanda qələm
Əsgər paltarında dayanmışam tek.
Elba sahilində, yaş iyirmidir
Şəklimə baxıram, olanda qələm
Gözümün önündə başqa bir ələm
Doğma Bakıdayam yaş qırxa gedir.

Bununla hər şəraitdə ilham perisinə sadiq qaldığını bildirdi. Şair savaş meydanında döyüşlər ara verəndə ilhamına sığınır: şeir yazmaqla qələbini isidirdi. Məhəbbətli dehqətləri gözəlləşdirən belə, ürəyi dilə gələndə sevgi şeri yazmaqla da unutmurdu. Bu səhniyə təsəvvür etmək üçün "İtən şeir"ini oxuyaq:

Cəbhədə şeir yazdım,
Dizimin üstündə mən.
Sonra itirdim mən.
Tufanlı bir gündə mən.

Kim tapdı, kimo qaldı,
Sual da qoribodir?..
Bilon varım davada
Bir parça kağız nədir?!

Gənclik ürok sözünü
Hər yerdə, hər vaxt deyir.
Sevgidən söz açırdı
Səngərdə dinən şeir.

Hüseyn Arif müharibədən sonra yaradıcılığını dinc quruculuq dövrünün həyatını əks etdirməyə yönəldi. Xalqın qurub-yaratmaq qayğıları ilə yaşadı, əmin-amanlığı, sülhü, məhəbbəti tərənnüm etdi. Poeziyasında ayrı gözəllik daşıyan lirik örnəklər nəğmələrə, mahnılara çevrildi, məclislərdə, şənliklərdə oxundu.

Hüseyn Arifin "Mən sülhə sos verim", "Şeir deyilmi" nəğmələri daha geniş yayıldı. Səid Rüstəmovun musiqisində birinci nəğməni Bülbül, ikinci-ni Gülağa Məmmədov ola məlahətli oxuyurdular.

Şairin bədii axtarışında xüsusən poemaları diqqəti özünə çəkdi. "Məhəbbət poeması"nda gözəl poetik təsvirlər gənclərə toz sevgi, aileyə bağlılıq duyğuları aşıladı. "Yolda" poeması isə onun poeziyasında ayrıca mərhələ oldu. Bu əsər Səməd Vurğunun ömrü yolundan bəhs edir. Əsərdə Vurğun surəti əvvəlcə Vaqif poeziyasını böyük davamçısı kimi maraqlı təsvir edilir. O, öz məşhur solofinin ononosni vüsətli idrakı ilə zirvəyə ucaltmış bir sonot-kardır. Azərbaycan torpağına, sadə zəhmət adamına, doğma vətənin taleyinə hər zaman monon bağlıdır. Səməd Vurğuna bəslənən dərin el məhəbbətinin çəşidlir tozahtırları poemada canlı əksini tapır. Xalqımızın yaddaşına onun homişəlik noqş edilməsi həqiqəti vurğulanır:

El üçün yaşayıb yazan sonetkar
Elin birçə gün də çıxmaz yadından.

Əsərdə Vurğun şerinin, şəxsiyyətinin yüksəliş yolları, eyni zamanda
osassız tənqidlə üzüşməsi göstərilir. "Aygün" poemasına qarşı böhtan dolu
hücumdan danışılır.

Ele zənn etməyin yer üzündə siz
Hamardır şairin keçdiyi yollar.
Sakit görünse də çox zaman doniz,
Orda çovğun da var, fırtına da var...

Səməd Vurğuna qarşı hücumların əsas hiyləli niyyəti – şeirde milli ənənənin inkarına yönəlmişdi. Bu hiyləli niyyət təkcə "Aygün"-ün tənqidi ilə bitmirdi. Şeirə xalq həyatından, el ruhundan gələn təbii sadəlik bəzən qorəzli tənqidde açıqca kiçildilirdi. "Muğan" poemasında bu xüsusda Vurğunun öz sözləri var: "Kosmopolit tənqidçilər ömrü boyu dandı mən", – deyə açdığı söhbət çoxumuzun hafizəsində saxlanıb. Onu "saz üstündə şeir quran çoban şairi" adlandırılara Vurğun mordanə cavab verirdi:

" – Bəli, – dedim, – saz üstündə!..
Lakin onun mənasını,
Vetonimin, millətimin qəhrəmanlıq dünyasını
Simfoniya lisanilə öz evimdə ötmüşəm mən,
Vaşinqton salonları keçməmişdir üreyimdən.
Sizin kimi nökr olub yad ocağı qalamadım,
Vetonimin vüqarı tək vüqarıdır mənim adım..."

Səməd Vurğunu inkar edənləri onun özündən sonra Hüseyn Arif kəskin tənqiddə uğratdı. O, həmin inkarn mahiyyət etibarilə nihilist niyyət daşıdığını bildirdi:

Nihilist yatmayıb əli varaqda
Nələr uydururdu, nələr deyirdi
Lakin öz qadını başqa otaqda
"Aygün"-dən parçalar özborleyirdi.

Hüseyn Arif "Yolda" poemasında əslində Səməd Vurğunu xalqın mənəvi simvolu kimi səciyyələndirdi. O öz Vurğunun şair varisi olduğunu yenidən təsdiqlədi. Zaman irəlilədikcə bu tükenməz mövzunun daha dərin açılacağına ümid bəsləməklə poemanı bitirmişdi:

Çoxdur açılmamış incə nöqtələr,
Xalq əziz oğlunu hey anacaqdır.
Vurğunun haqqında on böyük əsər
Hələ indən belə yaranacaqdır.

Sonra Hüseyn Arif "Dilqəm" poeması yazmağı niyyət etdi. Məqsədini gercəkləşdirmək üçün aşiq poeziyasının tarixi keçmişini araşdırdı. Əslində adı Yehya bəy olmuş, amma nakam məhəbbətin Dilqəm etdiyi aşığın ağrıları yaşadı. Şairin başladığı bu poema kədərli bir həkayətə çevrildi. Ona qədər şerinə xas olmayan qəm motivləri gətirdi. Dəmə, bu onu gözəlayən dəhşətli kədərdən xəbər vermiş. Poema yazılarda oğlu Arif gəncliyinin çiçəklənən illərini yaşayırdı. Ancaq əsər bitməmişdən Arifin gənc ömrü yarımçıq qaldı. Şair bu böyük dərddini şeirlər silsiləsində izhar etdi. Saysız dərddən insanlar bu sarsıdıcı qəmə şərik oldular. Bundan sonra Hüseyn Arif şemdə qəmli motivlər gücləndi. Taleyin sört hökmü ilə şortlənən bu vəziyyəti şeirinin sociyyəsi kimi düşündü:

Arif gedən gündən Hüseyn adlı
Bir kədr şairi gəldi dünyaya.

"Nəvəvan" poemasını Arifin xətişinə həsr etdi; taleyində Nəvəvan tale-nə bir bənzərlik aradı. Özünün üzüntülü əhvalını şeirde bölüşməklə onu yüngülləşdirmək istədi. "Xüsusən poetik yaradıcılıq, – deyir Hegel, – bizi özən hissələrdən azad etmək qabiliyyətinə malikdir..."

Hüseyn Arif öz altmış illiyini ömrünün belə sarsıntılı keçən zamanında qarşılamalı oldu. "Yaş altmışdır" başlıqlı şerində keçdiyi yolları, öz taleyini müdrik düşüncələrində yenidən mənalandırdı. Ömrün sevincli, kədərli anlarını xatirədə yaşadı; notice etibarilə, həyata inam hissini ucaltdı.

Hüseyn Arif yaradıcılığının əzəli qaynaqlarından biri təbiət idi. Doğma Azərbaycan təbiətinin möhtəşəm gözəlliyinə vurğunluq – onun poeziyasında çeşidli bədii təccüssümünü tapırdı.

Ana torpağın şeriyət dolu ələmini şair öz poetik taleyinin şerti kimi anladırı:

Deyirlər: arabir şerimin səsi
Çəməni, çiçəyi gətirir yada.
Deyirlər: vaxt olur könül nəğməsi
Tufanı, şimşəyi gətirir yada.
Zəriflikdə güləm, sortlikdə qaya,
Yoluma qur düşüb, sofoq çilənib.
Deyirlər: gələndə mən bu dünyaya
Bülbül də oxuyub, qartal da dinib.

Hüseyn Arif təbiətdə gözəlliklər əhənginə sadəcə bir zövq mənbəyi olaraq baxmaqla məhdudlaşmırdı. Bir-biri ilə qarışıqlı şortlənən həmin əhəng – varlığı yaşadan məqsəduşuqun qanun təsəvvür edirdi. Onun "Təbiət düşü-nür" şerində söylədiyi kəlam belə səslənir:

Gəlin təbiəti biz də düşünek,
O özü hər şeyi düşünen kimi!

Təbiət aşığı, məşhur rəssamımız Səttar Böhlulzadəyə ithaf etdiyi şeirini bu sözlərlə bitirdi:

Ana təbiətin əkiz oğluydu,
Bizim qüdrətimiz təbiətdədir.

Hüseyn Arif təbiəti təsvir edəndə bəzən həqiqətən bir rəssam kimi onu canlandırır. "Şeir deyilmi" – buna gözəl nümunə olaraq göstərilə bilər. Bu şeiri şair qələmi, bəstəkar notları, rəssam fırçası bir vəhdətdə birləşəndə yaradıb. Yazın surətini daşıyır əsərdə bu, onda yaz himni çalınır. Onun hər sətirinə bahar nəfəsi, təbii poeziya aşılanıb. Poeziyada musiqi, şeirdə mənzərə rəsinin nümunəsidir bu əsər. Hüseynə olan nadir mənzərə yaddaşı əsərin xüsusi korlorit verir. Burada rəsm edilən neçə parçanı kətanə köçürmək olar...

Sənətdə təbiilik anlayışının, real gözəllik hissinin təbiət başlanğıcından gəlməsi burda əyani görünür. Xalq ruhunun təbii qaynaqları, milli xarakterin ilk əsasları əslində bu başlanğıca bağlıdır. Bunun üçün şair sövq-təbii olaraq ona meyillidir. Sonsuz çoxşəxslilik canlı həyatın ana təməlini burda arayır. Bu zəmində şeirin özünün sonsuz mövcud olacağına inanırıq:

Kim deyir şeirin meydanı dardır,
Sonu görünməyən bir ilk bahardır.
Nəco ki həyat var, şeir də vardır,
Həyatın nəfəsi şeir deyilmi.

Həyata inamla poeziyaya inamı vəhdətdə duymaq – sənətkarın üstünlüyüdür. "Həqiqi sənətkar üçün həyat həyat var, orada poeziya da var".

Hüseyn Arif təbiəti bu qədər sevdidiyi üçün onu çox qayğıkeçikliyə qorumağa çağırırdı. Şairin fikrincə, təbiət ona zülm edənlərdən də alır; bunun aqibəti dəhşətli olur. Şairin bu ruhda düşüncələri bu gün ekoloji təbiiyyət üçün nə qədər ibrotəmizdir!

Hüseyn Arif şairliklə yanaşı, Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin rəhbəri vəzifəsində səmərəli fəaliyyət göstərirdi.

Dədə Qorqud yadigarı bu ulu sənətin oyanışı həm də onun adına bağlıdır. Səzlil-sözlü dünyamıza qovuşdu onun öz şair varlığı:

Çox verib imtahan Hüseyn Arif,
Çağlar zaman-zaman Hüseyn Arif,
Gətirməz qulaqlardan Hüseyn Arif,
Son aşiq sazını çalana qədər...

Camal Mustafayev

AZƏRBAYCAN

Odlar yurdu şöle saçır,
Sönməz odu, alovu var.
Gündüzlər nur saçır Günəş,
Gecələr çilçirəyi var.

Dosta möhkəm sədaqətli,
Qoynu bahar tərəvəzli,
Beynəlmiləl təbiətli,
Bir diyardır Azərbaycan.

Boy atdıqca ildən-ilə,
Nəsillər verir əl-ələ,
Hünər dolu günləriylə
Bəxtiyardı Azərbaycan.

Öz odundan alovlanan,
Gələcəyə qanad çalan,
Milyon qışı yola salan
İlk bahardı Azərbaycan.

Bir nəğmədi, bir şeirdi,
Dinəndə Vurğun deyirdi,
Füzulidi, Üzeyirdi,
Şəhriyardı Azərbaycan.

Ocaq çatdım, odu, közü
Nəfəsilə alışdırıb
Babək ocaq çatan yerdə.
Qara batdım
Dava günün
Mərd Cavanşir
dizə qədər qara,

Buza batan yerdo.
 Ay üzümə baxıb getdi,
 ulduzlar da axıb getdi
 Uyumadım, tok dan atdım
 Giziroğlu şeşporini atan yerdo.
 At oynatdım,
 Ağzı köhlön ağzı kimi
 Qartalların qiy vurduğu
 köpüklönön,
 Selin, suyun qudurduğu.
 Qoç Koroğlu, sınaq üçün
 Qıratı oynadan yerdo.
 Sevinci kədərə qatdım
 Əli qanlı yağları
 Kərəm, Nobı
 Bir-birino qatan yerdo.

Ürok sağlam, ayaq möhkəm,
 Öz kökümün üstündöyom,
 Yatanda da yatacağam
 Babalarım yatan yerdo.

Qolbi dağlar baş-başadır.
 O Şokidir, bu Şuşadır,
 Doğrudan da tamaşadır
 Başdan-başa Azorbaycanın.

Saf vicdanın, saf üroyin,
 Unudulmaz duz, çöroyin,
 Hor mosləkin, hor diloyin
 Varsın başa Azorbaycanın.

Baxdım ana torpağıma
 Aranıma, yaylağıma,
 Min sos goldi qulağıma
 – Yaşa,
 Yaşa, Azorbaycan!

AZƏRBAYCANIN

Axdı qulağıma dan sökülöndə
 Çoban bayatısı Azorbaycanın.
 Üfüq qızaranda, Günoş gülöndə
 Başqadır sofası Azorbaycanın.

Aranı dolaşdım, dağı dolaşdım.
 Bu yurddan, o yurda nəçə yol açdım.
 Qışın çilösində zirvələr aşdım
 Başımda sevdası Azorbaycanın.

Hor odlı sinədə bir geniş ürok
 Öpdüm balaları balalarım tok.
 Nə qədər monimlə kəsdi duz-çörək
 Cavanı, qocası Azorbaycanın.

Çaylar dorolordən şütlüyüb gedir,
 Sellor pulıdları döyüb titrədir.
 Ürok maralların görüş yeridir
 Yarıyaşıl talası Azorbaycanın.

Çölləri, düzləri çiçək-çiçəkdir,
 Hor çiçək bir çeşid, bir toza rəngdir.
 Xınalar, boyalar içində tokdır
 Xınası, boyası Azorbaycanın.

“Çiçi”, “Pirobedil” dillər ozbori;
 Toxudu xalqımın öz gözəlləri.
 Gözdi ölköləri, gözdi elləri
 İpoyi, atları Azorbaycanın.

Babalar zövqlə yaratdı, gəldi,
 Domiri qaynadıb, misi oritdi,
 Şorqi heyran qoyub, Qorbi mat etdi,
 Bozokli dolçası Azorbaycanın.

Tok deyil Nizami, o böyük insan,
Nosimi ömrü də bir canlı dastan.
Çıxıb əsrlərin imtahanından
Yüz sonot ustası Azərbaycanın.

Füzuli həsrəti tutdu aləmi,
Yaşadı Vəqifin sevinci, qəmi,
Könülsüz könüllər fəth edərdimi
Qəzəli, qəşması Azərbaycanın?

Azmi göyden yerə od olənibdir.
Şadlıq sükut edib, kəder dinibdir.
Bir dövrün hökmüylə bəstələnibdir
Bir ana laylası Azərbaycanın.

Daşlar naxış-naxış qaralı, ağı,
Naxışlar necə də qollu-budaqlı.
Bir qalın kitabdı sirli, soraqlı
Hər qədim qayası Azərbaycanın.

Güllər alışdıqca ulduzlar kimi,
Şirşirlər oxuyur nəğmələr kimi.
Durur babalardan yadigar kimi
Cavanşir qalası Azərbaycanın.

Qəzəbi tufandır, sevinci dəniz.
Vəcdanı boyasız, eşqi lokosiz.
Günəşlə yaşıddır, gündüzlə ökiz
Həyat simfoniyası Azərbaycanın.

Döyüşdə bürəyib cəngdə pozulmaz,
Girsə hər meydanə tok də pozulmaz.
Çətində boşalıb, bərkdə pozulmaz
Qardaşlıq dünyası Azərbaycanın.

Cəfər səhnəmizin zəfəri oldu,
Üzeyir musiqi şöhrəti oldu.
Vurğun qələminin qüdrəti oldu,
Nəriman – dühası Azərbaycanın.

Başına qəxınəmi, başımın dənə?..
Ağrılar, acılar sarsıtmaz mənə.
Hələ indən belə yüz il Hüseyni
Yaşadır havası Azərbaycanın.

AZƏRBAYCANIN SİM FONİYASI

Yaş ötdükcə tolosirom
gozmək üçün, görmək üçün.
Zirvodəki qar qalağı,
Dorodəki çisək üçün.
Gah yadıma göy taladan
ürküb çıxan maral düşür.
Gah qayada uçmaq üçün
qanad açan qartal düşür.
Mən də uçmaq istəyirom,
yeri, göyü bir nəfəsə
Öpüb quəmaq istəyirom.
Məşələri ağac-ağac,
ağacları budaq-budaq
Şəhərləri küçə-küçə.
Küçələri bina-bina
gəzib görmək istəyirom.
Bura aran, ora yaylaq
Xəyalımda eniş-yoxuş, yaxın-uzaq.
Azərbaycan – Odlar yurdu,
Azərbaycan – ana torpaq.
Yaş ötdükcə tolosirom
Tarixlərin
dərindən, dayazına
dalmaq üçün,

Əsrlərin sinosindən
Keçdiyimiz yola, izə
Dönüb nəzər salmaq üçün.
Tariximiz sirlə dolu.
Hələ onun açılmamış

neçə-neçə düyümü var.
 Deyilməmiş yüz söhbəti,
 Duyulmamış min sevinci,
 min qəmi var.
 Oxumağa tələsiyəm
 babaların tarixini
 kitab-kitab, varaq-varaq.
 Azərbaycan – Odlar yurdu,
 Azərbaycan – ana torpaq.
 Nələr çəkdi
 zaman-zaman
 əl dalınca uzandı öl.
 Yadlar gəldi qoşun-qoşun,
 Seçilmədi yazın, qışın.
 Zəlzələdən dağılantək
 Dağıldı kənd, batdı şəhər,
 Pozuldu bənd,
 Yandı çəpər.
 Alov yağdı göydən yere
 Axşam-axşam, səhər-səhər.
 Səngərlərdə gəlib keçdi
 ayın, ilin.
 Əl dalınca uzandı öl,
 Daşdılar sərvətini,
 Yad ellərə karvan-karvan.
 Zaman-zaman
 vaxtsız ölüm,
 vaxtsız ocal,
 Vaxtsız xəzan...
 Soldu çəmon, saraldı bağ.
 Köks ötürdü
 yana-yana
 Bacı, qardaş,
 Ata, ana, oğul, uşaq.
 Azərbaycan – Odlar yurdu,
 Azərbaycan – ana torpaq
 Çəkilməmiş bədəninəndən

Pompeylərin sızılması
 Sasanilər vurdu yara.
 Neçə qanlı müsibətlər
 Nizələrlə həkk olundu qayalara.
 Çapdı sağ, çapdı sol
 yad atlılar.
 İz üstündən açıldı iz,
 Yol üstündən çəkildi yol
 Sınadıca yarağını
 İran,
 Turan,
 Ərəb,
 Monqol.
 Dəvəliyə, qatırlılar,
 Qurd nəfəsi yad atlılar.
 Kaman çəkib ox atdılar.
 Neçə başı çiyinlərdən
 qopardılar.
 Gah o yandan, gah bu yandan
 Ox atdılar.
 çox atdılar.
 Tariximiz sirlə dolu.
 Əzəl, axır –
 Yazılanlar yazılacaq,
 Azərbaycan – Odlar yurdu,
 Azərbaycan – ana torpaq.
 Ox atdılar,
 Çox atdılar
 Gah o yandan, gah bu yandan
 Ancaq yənə
 sadıq qaldı xilqətinə,
 izzətinə, hörmətinə,
 İtirimədən loyaqəti,
 insanlığı, nəzakəti
 Ağsaqqallı dədə-baba,
 ağ birçəkli nənə-ana.
 Unutmadı, itirmədi

Üzündoki tobössümü,
Qəlbindoki hərərəti.
Gizləmədi atlı gələn
qonağından
 arпасını, samanını.
Gizləmədi xəstə gələn
qonağından
Öz sonuncu saxlancını,
dərmanını.
İtirşə də döyüşlərdə
şənliyini,
 bayramını,
İtirmədi namusunu,
vüqarını
 inamını.
Yorğanı yel, yastığı daş,
Gecələdi çöldə, düzdə
qayalara sığınaraq.
Azərbaycan – Odlar yurdu,
Azərbaycan – ana torpaq.

Göz dikmədik özgələrin
aranına, yaylağına
Aranımız, yaylağımız ola-ola.
Göz dikmədik özgələrin
torpağına, daşına biz.
Öz daşımız
torpağımız ola-ola.
Bir ürəyi iki yərə parçalayıb,
Bir ölkəni iki yərə
bölməmişik.
Bir qonşunun şorbətinə
acı qatıb,
 bir kimsenin kədərinə
 gülməmişik.
Fitnə-fəsad
bilməmişik.

Sözümüz söz, düzümüz düz,
 cütümüz cüt,
Ökümüz hor öküzdən
adlı olub.
Çayımız çay, payımız pay,
düzümüz düz,
Çörəyimiz
 hər çörəkdən
 dadlı olub.
Süfrəmiz də geniş, açıq.
Dostumuz od,
 diləyimiz isti, işiq.
Yad kəslərin hücumuyla
dağılsaq da nəçə kərə,
 sıxılsaq da nəçə kərə,
Ancaq yenə baş qaldırıb
Yayılmışiq tüstü-tüstü,
 Çoxalmışiq ocaq-ocaq.
Azərbaycan – Odlar yurdu
Azərbaycan – ana torpaq.

Əbəş yərə Cavanşiri
 döne-döne anmamışiq.
Babək – dəyə yanmamışiq.
Əbəş yərə ucalmadıq
 Koroğlunun heykəlini.
Əbəş yərə yaşatmadıq
 nəçə-nəçə qəhrəmanın
 arzusunu, əməlini.

Əbəş yərə dayanmırq
 abidələr önündə biz.
Hər daş qala,
 kərpic hasar
 doğma, əziz.
Bu dağlarda hər qalanın
öz şərəfli tarixi var.

M. Əxundov adına
Azərbaycan MİH
KİBİ

234128

Ağır düşmən hücumunun acısını
 Dönə-dönə dadmasaydıq
 Yüksəlməzdi bu qalalar.
 Əvəzində təzə-təzə
 şəhər salıb, ev tikərdik.
 Bulaqlardan su gətirib,
 gül əkərdik,
 Dost qapısı açmaq üçün
 eldən elə yol çəkərdik.
 Olmasaydı o basqınlar
 o qırğınlar, o bəlalar.
 Yaranmazdı bu qalalar.
 Dağlardakı hər qalanın
 öz şəərəli tarixi var.
 Bu qalalar əlimizlə
 Nəsil-nəsil qorunacaq.
 Azərbaycan – Odlar yurdu,
 Azərbaycan – ana torpaq.
 Unutmadıq olanları,
 biz yenidən
 keçmişləri soraqladıq,
 Nizamini, Nəsimini,
 Füzulini varaqladıq.
 Cəsurları saldıq yada.
 Alimləri,
 şairləri unutmadıq.
 Şirin dilli Vaqifləri,
 Vulkan güclü
 Sabirləri unutmadıq.

QƏDİM ŞƏHƏR

Qaralmış üfüqlər qaşını çatır,
 Sıxlaşır başımda ağır fikirlər.
 Torpağın qoynuna sığınub yatır –
 Qəbələ adlanan qədim bir şəhər.

Nə yolları durur, nə küçələri,
 Dayanıb hərəkət, kəsilib işiq.
 Qala qapısından keçib içəri,
 Bu gündən dünənə yaxınlaşıyıq.

Açsa da ağzını od nəfəsli yay,
 Gözirik bilmədən yorğunluq nədir.
 Yənə əvvəlkitək axıb gedir çay,
 Təbiət – hər şeyə o, biganədir.

Susmuş qədim şəhər, susmuş ömürlük,
 Nə alan, nə satan, nə bazar qalıb.
 Canlı bir insanda, cansız bir üzük,
 Böyük bir binadan bir divar qalıb.

Pullar səpələnib küncə, bucağa,
 Sağımız, solumuz oyuq-oyuqdur.
 Minillik bir küpə çıxır qabağa,
 Bir qulpu tapılıb, bir qulpu yoxdur.

Çıxmışam seyrinə sirli aləmin,
 Hər daş parçasının öz yazısı var.
 Cəlb edir fikrini cavan alimin,
 Saxsı qablardakı əlvan naxışlar.

Nəsillər dil açıb verir səs-səse,
 Burda illər nədir, əsrlər nədir...
 Başımız nə qədər yüksəklərdəse,
 Kökümüz o qədər dərinlərdədir.

ORA VƏTƏNDİR

Harda gözələrini açdın dünyaya,
 Qaynayıb, qarışdın elə, obaya,
 Harda könül verdin torpağa, suya,
 Ora vətəndir.

Harda bir yurd salıb, bir yuva tikdin,
Həyətdə bir ocaq, bir çiçək ökdin,
Harda oğul nazı, qız nazı çəkdin,
Ora vətəndir.

Harda xeyrə qaçıb, şəərə tələsdin,
Nə odda alışdın, nə yeldə əsdin,
Halal süfrə açıb, duz-çörək kəsdin,
Ora vətəndir.

VƏTƏN DEMƏKDƏN

Düzlər bahar fəslə al geyinəndə
Sözlər öz-özünə axır ürəkdən.
Yenə axşam-sabah sazım dinəndə,
Bilin, doymamışam Vətən deməkdən!

Əzəldən vurulub ana torpağa
Mən dəstə bağladım güldən, çiçəkdən.
Ötəndə bülbüllə qabaq-qabağa
Bilin, doymamışam Vətən deməkdən.

Qarışın nəfəsim sərin yellərə,
Alın soruşımı əsən küləkdən.
Səsim yayıldıqca doğma ellərə,
Bilin, doymamışam Vətən deməkdən!

SALAM, A CEYRANÇÖLİ!

Salam, Ceyrançölü, özəl ovlağım,
Cığırılar, çəhlimlər, izlər dünyası...
Gözəl təbiətli, gözəl ovlağım,
Qolpunlar, yarpaqlar, düzlər dünyası.

Salam, Cəndar gölü, itmə dumanı,
O başda ağaran ləpəmi, qarmı?

Qışda sinən üstü buz bağlayanda
Yaşılbaş sonalar darıxmayırımı?

Ay qoca Yayılacıq, ay ömrüm, günüm,
Yuxum qarışanda yuxun qaçdı mı?
Səcdəgi necəsən? Başına dönüm
Sacına baxıram, sacın yaşadımı?

Sular dövrəsində qalxan ağaclar
Niyyə kövrəksiniz, yaşınız az mı?
Qoyunlu, quzulu yallar, yamaclar
Köklikli qayalar, yaxşısınızmı?

Mən sənə özünə, sən mənə özüm,
A buludlu zirvə, a yaşıl çəmən.
Oyan, a Durnalı, a duru gözlüm,
A Çatma, yadına düşürdüm mü mən?

Göy Tomtu, əlində saxla əlimi,
Qollarım boynuna dolanmasın mı?
Yazda qızıl lələ qızıl dil kimi
Çiçək qonşusunu yalamasın mı?

Oxşayım ağotu, öpüm nərgizi,
Bu yurdda boy atıb yaşa dolmuşam.
A yonca, a yovşan, birçün gün sizi,
Unutsam, bilin ki, unudulmuşam.

Boz at, qulaqların oynar havada,
Kimin nəfəsidir duyduğun nəfəs?
Maşınlar yollara sığışmasa da,
Köhlən möhəbbəti silinə bilməz.

Salam, a Ceyrançöl, bir də görüşək,
Səni qorxutmasın saçımın dəni.
Ürək o ürəkdir, istək, o istək, –
Hüseyn Arifəm, yormazsan moni.

NAXÇIVANDADIR

Yollar uzaq deyil, görməyən görsün,
Bağların baharı Naxçıvandır.
Düzlərin sərvəti, çöllərin varı,
Dağların vüqarı Naxçıvandır.

Şahbuzun hüsnünü eylədikcə yad,
Xəyalım bir anda açır qol-qanad.
Ruhuma doğmadır Culfa, Ordubad,
İllərin ilqarı Naxçıvandır.

Mənəsiz keçirmə ömrü həyatda,
Canlı xatirədir hər xoş saatda.
Dincəl Badamlıda, qal Batabatda,
Elin etibarı Naxçıvandır.

Başdan dilimizin olmuş əzbəri,
Könül mahnıları, ürək sözləri,
Cəlilin, Cavidin ayaq izləri,
Ölməz yadigarı Naxçıvandır.

Dərədə suların həzin nəğməsi,
Zirvədə qartalın çağlayan səsi,
Ceyranın sürüsü, maralın desi,
Durnanın qatırı Naxçıvandır.

Şərin, şəriyyətin qədrini bilən,
İnsanla sevinib, insanla gülən,
Dar gündə axtarır, çətində gələn
Hüseynin dostları Naxçıvandır.

BORÇALI

Vaxtaşırı gəlib görmək istəsən
Heç deməssən nə uzaqdı Borçalı.
Xramçıdan bəri baxsan görsən
Başdan-başa çılcıraqdı Borçalı.

Muğanlıdan, Qaçaqandan nə deyim,
Kişi quzdan, ər oğlandan nə deyim.
Saraclıdan, Ağacandan nə deyim
Sazlı, sözlü bir ocaqdı Borçalı.

Başkeçidin ətöyi gül, başı qar,
Çiçəklərdən dəstə tutur ilk bahar.
Yaranışdan zirvə geniş, dərə dar,
Həm arandı, həm yaylaqdı Borçalı.

Dost yolunda əsirgəməz nə desən,
Harayma çatasıdı səsləsən,
Şirininə acı qatmaq istəsən,
Coşan seldi, yanan dağdı Borçalı.

Zəhmətilə daş-torpağa bağlıdı,
Böl məhsullu bağça-bağa bağlıdı.
Qazax ona, o, Qazağa bağlıdı,
Nə məğrurdu, nə xoşbəxtli Borçalı.

Hüseyn Arif qonağındı bu gün də,
At çapmışam neçə toyda, dünyədə.
Qədirbilən nəsilin önündə,
Alınacaq, üzünəydi Borçalı.

AVEYİN

Ulu babaların yurdu, yuvası,
Bilinməz neçədi yaşı Aveyin.
Təmiz təbiəti, təmiz havası,
Ülvidir torpağı, daşı Aveyin.

Enişli, yoxuşlu yollar keçibdir,
Şərbət əvəzinə ağı içibdir.
Qəm məskən bağlayıb, sevinc köçübdür,
Nələr çəkməyibdir başı Aveyin.

Tufan da oynayır, külək də əsir,
Nə qərībā sehır, nə qərībā sırr.
Göyü bulud alır, yeri çən kəsir,
Gahdan çatılarda qaşı Aveyin.

Göyözən arxası, Güllül töpəri
Heyrandı hüsnünə Qazax elləri.
Qurumaq bilməyir illərdən bəri
Damcılı gözünün yaşı Aveyin.

KÜR ÇAYIM

Nə qədər qoynunda xumarlanmışam,
Yayxana-yayxana gələn Kür çayım.
Sahil kölgəsinə bürünüb axşam,
Səhər şəfəqlə gülən Kür çayım.

Fəsildən-fəsile bir görkəm alıb,
Meylini torpağa bağlayan Kürüm.
Payızla yorulub, qışla qocalıb,
Baharla gəncleşib çağlayan Kürüm.

Alışan düzlərin silib tərinə,
Qalın meşələrdən keçən Kür çayım.
Nənələr doldurub sənəklərini,
Babalar suyundan içən Kür çayım.

Arabir keçmişə gətirib yada,
Şairtək xəyala dalan Kür çayım.
Gözəllər yuyunub, sığallananda,
Vaqifi sevdəyə salan Kür çayım.

Nə gözəl durulur üfüqdə səhər,
Qıymaram günəşim söne, Kür çayım.
Yeni cəlalından tutaraq xəbər
Seyrino gəlmişəm yenə, Kür çayım.

DURNALI

Başının üstündə günəşin nuru,
Ayağı altında düzlərin şalı.
Durna gözü kimi durudan duru,
Şair könlü kimi kövrək Durnalı.

Arabir yolunu çən-çisək kəsər,
Obadan ayrılıb, oymaqdan küsər.
Külək toxunanda titrəyib əsər,
Maral balası tək ürkək Durnalı.

Göylərin gözündən düşən yaş kimi,
Silkinib qalxanda yaşılbaş kimi,
Uzaqdan baxanda yanan qas kimi,
Yerin sinəsinə bəzək Durnalı.

Açılır yaxası dan söküləndə,
Qızarır yanağı üfüq güləndə,
Bizim dədə-baba Ceyran çölündə
Hər güldən, çiçəkdən göyçək Durnalı.

Ey ana təbiət, ey ilk həmdənim
Mənim səndən yaxın kimim var, kimim?
Seyrino dalanda azalır qəmim,
Hüseyn Arifə dirək Durnalı.

AĞSTAFANIN

Sığındım istəkli bir bala kimi
İsti qucağına Ağstafanın.
Dolandım səhərdən axşama kimi
Soluna, sağına Ağstafanın.

Ağrı nə gözirdi ürəkdə, canda
Ağacdən atılıb, dikdən aşanda

Görərdim sinəmi çən qarışanda
Odu, ocağına Ağstafanın.

Xəbərim yox idi başqa xəbərdən
Pendirdən, çörəkdən, çaydan, şəkərdən,
Balıq ovlamağa qaçardıq hərdən
O çay qırağına Ağstafanın.

Burda keçirmişəm odlu çağımı,
Tikanlar dalayıb əl-ayağımı,
Nə qədər vermişəm tər yanağımı
Qılinc sazağına Ağstafanın.

Cicimin üzünə toxundu üzüm
Hər zaman dilində söhbətim, sözüm,
Günəş yayılanda dikildi gözüm
O Gülül dağına Ağstafanın.

Bəzən yuyunmuşam yağış gölündə
Bildirçin qovmuşam Ceyran çölündə
Səfərə çıxmışam camış belində
Ceyran yatağına Ağstafanın.

Qələmələr vardı, çinarlar vardı
Sağ-solu su bolu qatar-qatardı,
Nəse dəstə-dəstə pıçıldayırdı
Quşlar qulağına Ağstafanın.

Sübhün yayılanda ılıq nəfəsi
Coşardı hər kəsin eşqi, həvəsi,
Enərdi şamların sərin nəfəsi
Yaşıl ayağına Ağstafanın.

Yazda gül açardı ərək bağları
Yayda səsləyirdi buz bulaqları
Payız sarıları qarpız bağları
Araba çağına Ağstafanın.

Əsədin, Mizənin gurlayan vaxtı
Zurnaçı Nikolun tərəfi qalxdı
Kişilər yeridi, qadınlar axdı
Şadlıq yığnağına Ağstafanın.

Əziz müəllimlər Əmirxan, Aslan
Məmməd, Əmənullah, həlim, məhriban
Demiryol məktəbi döndü bir zaman
Kamal ocağına Ağstafanın.

Fikrimdə həm yası, həm də bayramı,
Gah sevinc ilhamı, gah qəm ilhamı,
Əlimlə tapşırdım Arif balamı
Ana torpağına Ağstafanın.

Qəlbimdə əbədi bu dağ, bu dünyanın
Görünür beləymiş vəfası ömrün
Hüseyn Arifi axtaran bir gün
Düşər soracağına Ağstafanın...

NECƏ BİLƏRDİM

Qazaxda gözümü açdım dünyaya,
Dünyaya açılan gözüm Qazaxdı.
Qazaxda göz qoydum ulduza, aya,
O aylı, ulduzlu sözüm Qazaxdı.

Yer təmiz, göy təmiz, təbiət təmiz,
Palıdlar, vələslər qol-qanadımdır.
Yenigün kəndində açılan ilk iz
Həyata atılan ilk addımımdır.

Məclislər böyüdü, sazlı, aşıqlı,
Zurnaçı Nikolun səsilə doldu.
Kəsəmə, Salahlı, Çaylı, İşıqlı
Eşidib gördüyüm ilk kəndlər oldu.

Kişilər ad qoyub çatdı murada,
Deyənlər onlardan dastan deyərdi.
Abdalı, Həmidı gətirib yada,
Alsöyün deyərdi, Hajan, deyərdi.

Qədim Qarayazı, qədim haqqı-say,
Qara kötöklər də mənə əzizdir.
Dəli Kür beynimdə ən qüvvətli çay,
O boz köpüklər də mənə əzizdir.

Bir deyil, beş deyim arzum, diləyim,
Kağız xəbər tutsun, qələm eşitsin
Göyəzənmi deyim, Aveymə deyim
Dəmcılımi deyim, aləm eşitsin?

Səsini, sözünü ellərə yaydı,
Çaxdı şimşək kimi, qızdı od kimi.
Bu qədər sinəsi çağlamasaydı,
Bu qədər sənətkar yetirərdimi?!

Bir əli yaratdı, biri döyüşdü,
Çaldı cəngisini qoç Koroğlunun.
Kərəm Kərəm kimi dillərə düşdü,
Vəqifi Vəqifdir, Vurğunu Vurğun.

Nəsillər daş üstə təzə daş qoyur,
Hər söhbət bir dövrü gətirir yada.
Babam Balasöyün burda uyuyur,
Bura köçüb gəldi Arif balam da.

Məramı, məqsədi başqadır ömrün,
Bizə həyat da haqq, ölüm də haqdır.
Arifin ayağı altında bir gün
Hüseyn Arif də uyuyacaqdır.

Duyub qoxlamasam torpaq ətrini,
İşıqlı gündüzü gecə bilərdim,
Belə bilməsəydim onun qədrini
Dünyanın qədrini necə bilərdim?!

GETDİ

Bir gül bitirmişdi ilk bahar mənə,
Axşamdan sabaha durmadı, getdi.
Bir ürək vermişdi ruzigar mənə,
Həyatda iki gün vurmadı, getdi.

Şimşəktək havada alışıb keçib,
Məhnət şərbətini qəfildən içib,
Özünə bir könül həmdəmi seçib,
Bir şadlıq məclisi qurmadı, getdi.

Bəxt yatıb müsibət ayaq üstədi,
Kədər dalğa-dalğa, dəstə-dəstədi.
Düşmədi yatağa, deyək: – Xəstədi!
Atanı, ananı yormadı, getdi.

Hər kəsə məhəbbət bəsləyən Arif,
– Darıxdım, yanıma gəl! – deyən Arif.
Məni hamıdan çox istəyən Arif,
Bu dəfə halımı sormadı, getdi.

MƏNİMİYDİ

Bir saat bir yerdə tutmazdım qərar,
Araz mənimiydi, Kür mənimiydi.
Ömrümün, günümün gəlgəlgəlinə
İnci mənimiydi, dürr mənimiydi.

Səsim gah Qazaxda, gah Qarabağda,
Meşədə, çəməndə, çayda, bulaqda,
Meyvəli arın da, çiçəkli dağ da,
Elə bilirdim ki, bir mənimiydi.

Hüseyn Arifin bağrını deşdin
Harda qərar tutub, haraya köçdün?
Ay oğul, sən niyə qabağa düşdün
Səfər mənimiydi, yer mənimiydi.

OĞLUMA

Bahar yola düşdü, yay gəlib keçdi,
Gedirəm payızdan mən qışa, oğlum.
Mənzil daraldıqca ömür köhləni
Səyirdir atını birbaşa, oğlum.

Uzaq elləri də bir-bir dolan göz, –
Gəzməyən tanımaz, görməyən bilməz.
Ancaq ana Vətən əvəz edilməz.
Vurul bu torpağa, bu daşa, oğlum.

Yazda yaşıl geyər yaşıl budaqlar,
Payızda boşalar bağçalar, bağlar.
Meşələr, çəmənlər, çaylar, bulaqlar
Tamaşa yaranıb, tamaşa, oğlum.

Təbiət hər düzə bir zinet verib.
Hər qarlı zirvəyə bir surət verib.
Gör necə güc verib, hərəkət verib,
Tufana, doluya, yağışa, oğlum.

Odlu baxışında sevinc, hərarət,
Hər xoş təbəssüm də bir canlı sənət.
Bir səmimi ülfət, bir duzlu söhbət
Dəyər bir dünyalıq qaş-daşa, oğlum.

Nəzər sal izlərə, sirli aləmə –
Qəmdən sevincədir, sevincdən qəmə.
Oynadıb dilini yola, yol demə
Düşməmiş enişə, yoxuşa, oğlum.

Qoşulma yadların vurhəvuruna,
İblislər bir gündə girər on dona,
İlişmə tərifin gizli toruna,
Alışma yalançı alqışa, oğlum.

Dənizə bənzətmə yağış gölünü.
Köz bilib tərpətmə ocaq külünü.
Heç zaman yanılib açma könlünü
Könlüsüz qohuma, qardaşa, oğlum.

Müqəddəs bir söz var həyatda: – İnsan!
Hər şeydən ucadır bir təmiz ad-san.
Əlli də yaşasan, yüz də yaşasan
Çalış bu dünyada mərd yaşa, oğlum.

Uzanan ömrüdür sözün sözümün.
Təzə işığıdır gözün gözümün.
Aranda davamın, dağda dözümlün
Atan Hüseynə yaraşa, oğlum.

DÜNYA NECƏ BOŞALIBDIR?

Nə gündəyəm, nə kökdəyəm,
Ağrılarım baş alıbdı.
Başı fikir, ürəyi qəm,
Gözlərimi yaş alıbdı.

Xəzan yeli vaxtsız əsir,
Yer tələsir, göy tələsir.
Yolu, izi payız kəsir,
Qapımızı qış alıbdı.

Dayan tufan, dayan külək,
Qoy dincəlsin yorğun ürək.
Arif getdi Hüseyn tək, –
Dünya necə boşalıbdı.

ARXASI GETDİ

Bir budaq üzülüb qopdu ağacdən,
Bağrımdan bağrımın parası getdi.
Aldığım yaranın, çəkdiyim dərindən,
Təbib, dərmanı, çarası getdi.

Nə yaman olurmuş oğul həsrəti,
Hec ata görməsin bu müsibəti.
Könlümdən könlümün sözü-söhbəti,
Gözümdən gözümün qarası getdi.

Hüseyn xəstədir qəm yatağında,
Buludlar toqquşur qaşqabağında.
Yaşımın əllini aşan çağında,
Arxamın dağ kimi arxası getdi.

İSTƏRDİM

İstərdim oğlumun başında hər gün
Sevinib, şadlanıb, gülənim olsun.
Səhərdən axşama döyülsün qapım,
Evime yüz gedib-gələnim olsun.

Yanaşı dolanaq qolum qolunda,
Oturam sağında, duram solunda,
Enişli-yoxuşlu ömrün yolunda
Sevinci, kədəri bölənim olsun.

Bir xoş arzu kimi qaldı bu arzu,
Beləymiş Hüseynə yazılan yazı.
Gözəl vətənimin gözəl bir qızı
İstərdim mənim də gələnim olsun.

BƏRİ

Titrəyir küləkdən kövrək budaqlar,
Söyüdlər saçını yolandan bəri.
Bozarıb bağçalar, quruyub bağlar,
Çiçəklər saralıb solandan bəri.

Bir qartal boynunu bükür qayada,
Bir gəmi boğulub, batır daryada,
Bir şair inləyir Ağstafada,
Bir ata oğulsuz qalandan bəri.

Saçımı müqəssirdir,
dənmi? – Bilmiyəm,
Dağımı bulanıbdır,
çənmi? – Bilmiyəm.
Dünyamı doyışib,
məni? – Bilmiyəm
Mən Hüseyn Arif olandan bəri.

ÇƏKİR

Ay Arif, başını qaldır bircə an,
Gör zavallı atan nə həsrət çəkir.
Açdığım qapıya boylanır anan,
Bacın Səhər, Zöhrə nə zillət çəkir.

Anıb ağlamağa gözmü qalıbdır?
Dinib, danışmağa sözmü qalıbdır?
Dünyada utanan üzümü qalıbdır,
Deyəm, tutduğundan xəcalət çəkir.

Hüseyn, ürekdən yağ çəkilibdir.
Şamama pozulub, tağ çəkilibdir.
Sənətkara azmı dağ çəkilibdir,
Bir oğul dağı da təbiət çəkir?!

KİMƏM MƏN

Bir binayam, kərpicləri sökülümüş,
Bir çələngəm, çiçəkləri бүkүlmüş,
Bir ağacam, meyvələri tükүlmüş,
Yaranmışdan belə baxtı kəməm mən.

Bir çəmənəm, sağ, solu saralmış,
Bir zirvəyəm, keçidini qar almış,
Bir insanam, yeri, yurdu daralmış,
Dünya boyda möhnətəm mən, qəməm mən.

Bir palıdam, gövdəsindən yarılmış,
Bir qartaləm, qanadından vurulmuş.
Bir ürəyəm, şah damarı qırılmış,
İndən belə necə deyim kiməm mən?!

BİR DAĞ KƏLİ YARALADIM ZİRVƏDƏ

Bir dağ kəli yaraladım zirvədə,
Baş titrədi, ayaq əsdi, daş axdı.
Bir canlı candan saldı bir zədə,
İki gözden iki damla yaş axdı.

Düşünmədim, anadır, ya baladır,
Ovçu atar ov bərədən keçəndə
Ala tula qanlı daşı yaladı,
O sönmürdü tikanlığın içində.

Qabaqlaşdıq, sökülməmiş qızıl dan,
Mən silahlı, o silahsız bu yerdə.
Yarıyolda ayrı düşdü qatardan,
Mən günahlı, o günahsız bu yerdə.

Öz halına təkə özü ağladı,
Kimi var ki, kim dayana yanında.
Dil uzadıb, nəm torpağı yaladı,
Sumu keçdi, xəyalından son anda?

Dodaq yanır, yanaq yanır, üz yanır,
Buludumu, dumanımı öyləsin?
Boylandıqca baxış yanır, göz yanır,
Bu yangıya sellər, sular neyləsin?

Ağır-ağır dartıb bükdü dizini,
Muncuqladı kirpiklərdə donan tər.
İndən belə toz basacaq izini,
İndən belə nə yürüş var, nə səfər.

Birdən-birə elə çırpdı özünü
Sağ buynuzu qopub qaldı qayada.
Ey Hüseyn, müxtəsər et sözünü
Bu qan səni tutasıydı, tutdu da.

VAXTSIZ KÖÇMƏSİN

Başqadır könlümdə eşqin həvəsi,
Nə qış düşündürür, nə bahar məni.
Açın radionu yayılsın səsim,
Dinləsin atalar, analar məni.

Bir anlıq təsadüf, bir anlıq tufan
Nələr törətməyib,
derk edin bəri.
Qoruyun qəzanın tikanlarından,
Çiçək balaları, gül balaları.

Nə çoxdur gündüzün, gecənin şəri,
Daddıq ağrısını hər müsbətin.
Bir misal da çəkim gəlmişkən yeri
Yaratmaq asandır, yetirmək çətin.

Qoruyun onları bağçada, bağda
Enişdə, yoxuşda, düzdə qoruyun.
Şirin nəğmələri isti dodaqda,
Qaynar gülüşləri gözde qoruyun.

Yüzillik möhnətdir bir anlıq vaxt da,
Adi küləyin də hökmünü duyun.
Şamamanı tağda, qönçəni şaxda,
Körpəni qucaqda, qolda qoruyun.

Nə yaman çırpınır üreyim yenə,
Qalxan ocağın da kül qorxusu var.
Demək istəyirəm, qoy deyim yenə,
Evin ev, çölün də çöl qorxusu var.

Sürücülər naşı, maşınlar şimşək,
Şütüyür bir yanda, yanır bir yanda.
Sərhəd keşiyində durduğumuz tək
Duraq keşiyində övladların da.

YOX! – DEDİ

Könlüdən nisgili pozmaq istədim,
Yazanda görüşdən yazmaq istədim,
İlk eşqin oduna qızmaq istədim,
Uğursuz məhəbbət mənə: – Yox! – dedi.

Qarlı zirvələrə qalxmaq istədim,
Dağlardan düzlərə baxmaq istədim,
Çaylara qoşulub axmaq istədim,
Bir gizli xəyanət mənə: – Yox! – dedi.

Arifəm səsimi yaymaq istədim,
Torpağın ətrindən doymaq istədim,
Bir oğul ləzzəti duymaq istədim,
Onu da təbiət mənə: – Yox! – dedi.

ARZULARAM MƏN

Bir əlim getsə də, bir əlim durur,
Yarış meydanında hələ varam mən.
Bir gülüm itsə də, min gülüm durur,
Elə zənn etməyin son baharam mən.

Xəzan sarsıtmasın bağça-bağımı,
Külək oynatmasın çilçirağımı,
Tufan aparsa da bir budağımı,
Çox qollu-budaqlı bir çinaram mən.

Həyatda gah qalxır, gah enir ata,
Nə qədər sevinir, qəmclənir ata,
Bir bala ucundan bədbəxt bir ata,
Milyon balalarla bəxtiyaram mən.

Qanlıb baxıram tariximizə,
Saysız yağılarla durduq üz-üzə,
Dözümlə babalardan mirasdır bizə,
Məğrur kişilərə minnətdaram mən.

Köksünü irəli görən dostlarım,
Hörmətlə qoluma giren dostlarım,
Mənə başsağlığı verən dostlarım,
Sizə cənaşığı arzularam mən.

DEDİ

Bir övlad tüstüsü çıxdı başımdan,
Göylər göz yaşını yerə sıx, dedi.
Ümidim, istəyim gözümde qaldı,
Könlü nəğməsinə yarımçıq dedi.

Həyat başdan-başa bir bilməkdir,
İşıqlı gündüzüm zülmət gecədir.
Soruşan olmadı kefin necədir?
Görən köks ötürüb: – Ay yazıq! – dedi.

Hüseyn Arifəm, payım zəhərmiş,
Bu səfər nə yaman ağır səfərmiş.
Ata balasını necə sevmiş,
Görüş deməyəni ayrılıq dedi.

ÖLÜMƏ QURBAN OLUM

Həyat ətirli güldür,
Gülümə qurban olum.
Dağdı, dənizdi, göldü,
Gölümə qurban olum.

Coşub, çağlayan könül,
Açıb, bağlayan könül,
Gülüb, ağlayan könül,
Könlümə qurban olum.

Dağ sökülüb, – dedilər,
Bel бүкүлүб, – dedilər
– Arif ölüb, – dedilər,
Ölümə qurban olum.

DÖZƏRDİM

Əzəl ovçuluğa saldım meylimi,
Tikanı tapdayıb, budağı eydim.
Aşırıb boynumdan qoşalıləni,
Məşələr qoynunda özünə böydim.

Dolu da başlayıb, külək də əsib,
Dovşan da atılıb, qurd da tələsib.
Ağacda turacın üstünü kəsib,
Qayada kökliyin xətrinə deydim.

Azımı peşimanam öz əməlimdən,
Əbəs olənməyib saçlarıma den.
Xəlvəti açılan bir güləylə mən
Məğrur dağ kəlinin qəddini eydim.

Sevinci yarıda verməzdim bada,
Ağrını, acını salmazdım yada,
Alagöz ceyranın bir dar məqamda
Ömrünü yarıda bitirməsəydim.

Hüseyn Arifəm, közə dözərdim,
Enişə, yoxuşa, düzə dözərdim,
Səksənə, doxsana, yüzə dözərdim,
Əllidə Arifi itirməsəydim.

YAŞA BİR AZ DA...

Vaxt olur, başıma dünya daralır,
Heç nəyin üstündə qanım qaralır,
Sağı yağış döyür, solu qar alır,
Dəyişir gözümdə payız da, yaz da,
Deyirəm bəlkə də...

Elə bu zaman
Bir səs qulağıma axır uzaqdan:
Arifin xətrinə yaşa bir az da!

Vaxt olur, varlığım od tutub yanır,
Atamı düşünür, anamı anır,
Bir nadan sözündən qəlb yaranılır,
İçimdə inləyir kaman da, saz da,
Deyirəm bəlkə də...

Elə bu zaman
Bir səs qulağıma axır uzaqdan:
Arifin xətrinə yaşa bir az da!

Ey ümid şöləsi bir də cılvolən,
Gəl ey sevincimlə sevinib, gülən,
Acını, şirini dost kimi bölən
Baxıb gözlərimə baxıb söyləyir
Ata da, ana da, oğul da, qız da:
– Hər sözün dillərdə tərif olubdur,
İndi ki, Hüseyn Arif olubdur
Arifin xətrinə yaşa bir az da!

DAYANMAZ

Bir qüvvə içimdən əydi başımı,
Bir alov sinəmi dağlar, dayanmaz.
Göz yaşımı deyim, könül yaşımı?
Gecəli, gündüzlü çağlar, dayanmaz.

Göylər yağış tökər, dolu səpələr,
Yeriyir dalğalar, qalxır ləpələr,
Keçməyin qabağa ay boz təpələr,
Mən dözen dağlara dağlar dayanmaz.

Ey əcəl, ümidim sənədir ancaq,
Gizləsin üzümü o qara torpaq.
Hüseyn Arifin taleyinə bax,
Dünyalar dərdinə ağlar, dayanmaz.

OĞUL

Onsuz da həyatda xoşbəxt deyildim,
Bir dünya möhnətdim, kədərdim, oğul.
Kərəmi, Dilqəmi xatırlasam da,
Kərəmdən, Dilqəmdən betərdim, oğul.

Həftələr dolanıb qalır arxada,
Səhəri, Zöhrəni gətirib yada
Sənsiz arsız-arsız qaldım dünyada,
Sığmaz yüz kitabı bir dərdim, oğul.

Həyatda başadək deyib gülmədin,
Hüseyn Arifə yaxın gəlmədin
Sən mənim çiynimdə gedə bilmədin,
Of, sənə çiynində gedərdim oğul.

BİR QIZ GÖRDÜM, TÜRK QIZI

Bir qız gördüm, türk qızı
Ya Pəridi, ya Gülgeç
Günəşi göydə deyil,
Onun baxışında göz.

Hər noğuldən o şirin,
Hər çiçəkdən incədir.
Elə bil yaş budaqda
Oyanmış tər qönçədir.

İlahi vergisini
Bu məlahət, bu ismət?
Gözəl bir qızdan ötrü
İsmət ən ülvə qismət.

Dilinə vurğun oldum,
Dili dilimdən mənim.
Ulusunu, ulusundan,
Eli elimdən mənim.

Fikir fikir dalınca
Ağım qaralı qaldı.
Bir gəlin həsrətiylə
Bağım paralı qaldı.

Bir qız gördüm, türk qızı
Nurdan yağrılmış aydı.
Arif yadıma düşdü
Kaş Arif sağ olaydı.

İNANDIM

Aman 76, sənə elindən,
İnanmazdım, bu gözüme inandım.
Alov qalxdı dodağımdan, dilimdən,
İnanmazdım, mən özüme inandım.

Batmış sandım səriləndə torpağa,
Sinə gərmək asandımı bu dağa?
Necə oldu qalxa bildim ayağa?
İnanmazdım, mən dizimə inandım.

Düz yolunu yanıqlaram, çasaram,
Köks ötürüb, qəmli sözlər qoşaram.
Hüseyn Arif arsız-arsız yaşaram
İnanmazdım, mən dözüme inandım.

QARDAŞIM RƏFİQ ZƏKAYA

*Könlümü görməyən ellərimi vardır,
Gözümə çəsmələr çağlayan kimi.
Bağlarmı tapılar, tellərimi vardır,
Hüseyni Arifə bağlayan kimi.*

Rəfiq Zəkə

Misralar alovlu, duyğular ulu,
Nə yaman yanmısan yanan könlümə.
Bir xalqa dağ çəkdi bir şair oğlu,
Aman harayladım, aman könlümə.

Çiskinli dərəyəm, dumanlı düzəm,
Ömrümün çırağı keçəndən bəri.
Vətəndə vətənsiz, evdə evsizəm,
Arifim dünyadan köçəndən bəri.

Qəza bir qapını bağlamayıbdır,
Bizim qapımızı bağlayan kimi.
Füzuli

Məcnuna ağlamayıbdır,
Hüseyn
Arifə ağlayan kimi.

QALDI

Bir nəsil çiyində köçdü dünyadan,
Bir zamanın dadı dodaqda qaldı.
Atanın, ananın şəkli gözümə,
Babamın havası qulaqda qaldı.

Yenigün kəndində qol-qanad açdım,
Yeridim, yıxıldım, yüyürdüm, qaçdım.
Çəpərdən adlayıb, bağı dolaşdım,
İsti, tər nəfəsim yarpaqda qaldı.

Oxşadı ruhumu çiçəyin ətri,
O başdan oyanan küləyin ətri,

Bulamanın tamı, çörəyin ətri
Cijimin çatdığı ocaqda qaldı.

Adımı kürəklə qara yazdığım
Yaylaqda ilk dəfə qarım qazdığım.
Bulaqdan dönəndə çəndə azdığım,
Qayğısız günlərim uzaqda qaldı.

Yorğunluq nə şeydir salmadım yada,
Kəklilik yumurtası gözdim yuvada.
Dizimin dərisi daşda, qayada,
Üzümün alovu sazaqda qaldı.

Qaranlıq əriyib, günəş doğanda,
Dərədə zülməti işıq boğanda,
Çiyələk toplayıb, moruq yığanda;
Tikanın yarısı ayaqda qaldı.

Böyüdük, qocaldıq, azaldıq, artıq,
Qapını ilk gənclik döyəndə artıq,
Büzüb dodağımı kövrək uşaqlıq
Əli çənəsində, qıraqda qaldı.

Dolandı axşamım, ötdü səhərim,
Sevincim, şadlığım, qəmim, kədərim.
Uzaq ölkələrə düşdü səfərim
Gözüm o dərədə, o dağda qaldı.

Gah Əmrəh dilləndi, gah Sayad pəri
Alışdı Kərəmin sinə dəstəri.
Əsədin, Mirzənin zəngulələri
Yüz sazlı, söhbətli yığnaqda qaldı.

Hüseyn Arifəm, daha nə deyim,
Pozuldu növrəğim, batdı diləyim.
Ata məhəbbətim, şair üreyim
Arifi gözləyən torpaqda qaldı.

BİR DƏ GƏLLƏM

Bu göyö, bu günəşö,
Bu aya bir də gəlləm.
Bu gölə, bu dənizö,
Bu çaya bir də gəlləm.

Vurğunam dağa, daşa,
Hər gədiyə, hər qaşa,
Bu payıza, bu qışa,
Bu yaya bir də gəlləm.

Oyan, nə bərk yatmısan,
Könüllər qanatmısan,
Sən dünyaya qayıtsan,
Dünyaya bir də gəlləm.

SAXLADI MƏNİ

Ey enişli-yoxuşlu ömrün ömürsüz yolu,
Ey həyat yaranışdan qüسسə dolu, qəm dolu,
İtirmək asandırımı yeganə, öziz oğlu?
Bu sınaq meydanında cürət saxladı məni.

Qapıdan kəsilmədi gedış-goliş bir an da,
Dan yeri ağaranda, dan yeri saralanda,
Balalar balam kimi boynuma sarılanda,
Məhəbbət həyan oldu, hörmət saxladı məni.

Gah açıq nalə çəkdi, gah gizli yandı şair,
İçindən yaralanıb, qana boyandı şair.
Bir səs: – Gözlə özünü...

Bir səs: – Amandı, şair
Qayğı, təsəlli dolu söhbət saxladı məni.

Baharım qışa döndü, yerlər, göylər qaraldı,
Bulud bir də oynadı, şimşək bir də gurladı.
Adım babamın adı, batırmıram bu adı,
Dədə-baba dəyanət, qeyrət saxladı məni.

Könlümdə közərməmiş neçə qığılcım qalıb,
Bir şeir marağında min-min oxucum qalıb,
Qədərbilən kəsələrə misilsiz borcum qalıb,
Vətənimə, xalqıma xidmət saxladı məni.

Yenə meylim səfərdə, yenə fikrimdə aləm,
Yenə Zalzızı Gülnaz, yenə yaralı Dilqəm,
Yenə önlümdə kağız, yenə əlimdə qələm,
Zəhmətə qurban olum, zəhmət saxladı məni.

SƏN BİR DƏFƏ...

Günlər sinəmə dağ çəkir,
Gedə-gedə,
gələ-gələ.
Gözündən odlı yaş tökülür,
Salxım-salxım,
gilə-gilə.

Bu on ildə kiməm, nəyəm,
Hər gün sənsiz səninləyəm.
Nə istəyir məndən bu qəm,
Diş qıcaıyb,
gülə-gülə.

Təzə açan güldün, oğul,
Nə vaxtsız töküldün, oğul.
Sən bir dəfə öldün, oğul,
Mən yaşaram ölə-ölə.

İNTİQAM ALDIM

Aranda Ariflə açdım sabahı,
Ariflə dağların seyrinə daldım.
Dostlar məskənində, dostlar yanında
Ariflə dincəlib, Ariflə qaldım.

Anıb qeyrətini Qoç Koroğlunun
Əymədim qəddini şair oğlunun.
Ömrünü ömrümə köçürüb onun,
Adını adımla yanaşı saldım.

Hüseyn Arifəm, qüdrətim qələm
Əhdimdən, andımdan dönmən deyiləm.
Dirildi Zal qızı, dil açdı Dilqəm,
Mən, belə ölümdən intiqam aldım.

KÖÇMƏSİN

Bahar mövsümündə çeşmə başından
Lilpar oynamasın, yarpız köçməsin.
Durnalar köçəndə öz qatarından
Bir duma üzülüb, yalnız köçməsin.

Qonan bir zənbəq də cana od salıb,
Sənən bir ocaqda nəçə göz qalıb.
Bir qönçə budaq da vaxtsız saralıb,
Bir insan həyatdan vaxtsız köçməsin.

Hüseyn Arifəm, nə çəkmədim mən
Birdimi, beşdimi saçlarımda dən?
Bir ata çiyində Yer kürəsindən
Bir oğul ayrılıb, bir qız köçməsin.

DÖNMƏSİN

Övlad məhəbbəti ülvə məhəbbət,
Dilinin əzbəri odur hər kəsin,
Bir dəfə həyatda özümdən deyən
Yüz dəfə qanrılıb övladdan desin.

İldırım şığıyıb, şimşək ensə də,
Dalgalar sahili söküüb, yensə də,
Min ulduz qaralıb, göydə sənə də
Bir övlad çıraqı yerdə sönməsin.

Vaxtsız saçlarıma ələnsə də dən
Hüseyn Arifəm, istərəm ki, mən
Ata arxasında dağa bənzəyən
Ata sinəsində dağa dönməsin!

ELƏ OLDU

Elə oldu güldü könül, güldü üz,
Çiçək açdı eşqim, andım dünyada.
Güldü dərə, güldü təpə, güldü düz,
Yeri, göyü cənnət sandım dünyada.

Günlər ötdü, aylar, illər dolandı,
Sevinc, kədər bir-birinə calandı.
Tufan qopdu, suyum birdən bulandı,
Elə oldu, elə yandım dünyada.

Duman çökdü, çən gölündə itdi dost,
Haray Arif, son mənzilə yetdi dost.
Getdi ata, getdi oğul, getdi dost,
Mən qalmaqla nə qazandım dünyada?!

YAŞAYAR

Kamalın töhfəsi, eşqin bəhrəsi
Alovda bərkiyir, odla yaşayar.
Nəvənin babadan düşəndə bəhşi
Nəsil də yaşayar, zat da yaşayar.

Qəm yemə həyatın beşgünlük olsa,
Vaxtsız gülün köçüb, çiçəyin solsa.
Şərəf qorunulsa, şən qorunulsa,
Nəsil də yaşayar, zat da yaşayar.

Hüseyn Arifəm, könül həmdəmi
Bir xalqın sevinci, bir xalqın qəmi
Ömür var, torpağın üstüdə gül kimi
Ömür var, torpağın altıda yaşayar.

NEYLƏYƏSƏN

Həftə ötdü, ay dolandı
Vədə çatdı, –
Neyləyəsen?!

Bar töküldü, meyvə yandı
Bağın batdı, –
Neyləyəsen?!

Üz çevirib göyü, yerə
Haray çəkmə əbəş yerə
Yarı yolda birdən-birə
Baxtın yatdı, –
Neyləyəsen?!

Ürəkdə ürəyin Arif.
Dilində diləyin Arif,
Döz yənə, Hüseyn Arif
Bu həyatdı, –
Neyləyəsen?!

BU NECƏ DAĞMIŞ

Gəzib dolaşırım yuxulu kimi,
Bu necə zamanmış, bu necə çağmış.
Qövr edir davasız-dormansız yaram,
Bu necə duyünmüş, bu necə bağmış...

Kəder qoşun-qoşun üstümə güldü,
Sevincin qul kimi boynu бүkүldü,
Dəymişi düşməmiş, kalı töküldü,
Bu necə bostanmış, bu necə bağmış.

Üfүqdür alışıb bağrını sökən,
Zirvədir şimşəkdən ağırılar çökən.
Hüseyn olanda bilmədinmi sen,
Böyük dağa böyük qar yağacaqmış.

TƏBİƏT ŞEİRLƏRİ

TƏBİƏT DÜŞÜNÜR

Gəl çıxacaq seyrinə uca dağların,
Çəmənlənən yerdə xalça nə lazım,
Gözündən su içək buz bulaqların,
Lilpar olan yerdə dolça nə lazım.

Nə kaman götürək, nə tar, nə qaval,
Orda nəğmə də var, nəğməkar da var.
Yarıb buludları dinəndə qartal
O səssə bərabər bir səssə harda var.

Gahdan yağış yağıb, külək əssə də,
Qoruyar çardaqlı qayalar bizi,
Ətrafı çən tutub, duman kəssə də
Bələdçi cığırılar aparar bizi.

Torpağın ətrini fikirləşəndə,
İpək tellərinə çiçək taxarsan.
Səhərlər yadına güzgü düşəndə,
Məral baxan gölə sən də baxarsan.

Titrəmə soyuğa, yanma sazağa,
Üşüsek, otlardan yorğan isticək.
Daş-kəsek toxunsa olo, ayağa
Loğman çiçəklərdən dərman isticək.

Zülmət gecələrdə parlayan şimşək,
Yol üstə göz qırpan mayak deyilmi?
Gəlin təbiəti biz də düşünək,
O özü hər şeyi düşünən kimi.

SEVİN, DUYUN TƏBİƏTİ

İnsan gəlir, insan gedir,
Dəyişirik nəsil-nəsil.
Ana torpaq əbədidir,
Ana torpaq köçən deyil.
Dəyişsə də görkəmini,
Dəyişməyən xilqəti var.
Sinosi gen, qoynu dərin,
Min sirri, min hikməti var.
Ay balalar, əbəs yərə
Başlamadım bu söhbəti –
Sevin, duyun, təbiəti!

Qayaları canlı tarix,
Yazılıdır, naxışlıdır.
Çal papaqlı dağları var,
Çişkinlidir, yağışlıdır.
Daşları var, babaların,
Arxasıdır, songoridir.
Qartalların qorərgahı,
İgidlərin ləngoridir.
Kim unudar ömür boyu,
Bu vüqarı, əzəməti?
Sevin, duyun, təbiəti!

Məşələri ətirlidir,
Palıd, vələs, çinar, zoğal.
Çəmənlərə ayaq açan,
Ürək olik, kövrək maral.
Kığ, baldırğan, yemlik, çadır,
Can dormanı, yaz külöyi.
Səhər-səhər at belində,
Mahnı deyəm məşəbəyi.
Hər gölün öz yaraşığı,
Hər bulağın öz ləzzəti...
Sevin, duyun, təbiəti!

Dənizləri göz işləməz,
Süzər qayıq, üzər gəmi.
Karvan-karvan balıq keçər –
Hərəsinin öz ələmi.
Dalğaları ağ köpüklü,
Nəhənglərin yatağıdır.
Dağ çayları, dağ selləri,
Mayasıdır, dayağıdır.
Altı dolu, üstü dolu...
Öz mədəni, öz sərvəti
Sevin, duyun, təbiəti!

Nəçə şair, nəçə rossam,
Baharına olub aşiq.
Yayında istisinə,
Könül verib alışmışıq.
Sarı telli gözəl payız,
Hər açanda qapımızı.
Öz neməti, öz vərəyi,
Şadlandırıb oğlu, qızı.
Ürəklərdən silinməyi,
Qışın da qış məhəbbəti...
Sevin, duyun, təbiəti!

Hansı fəsil tez yaranıb,
Hansı fəsil tez doğulub.
Bu zamanın yollarında,
Dörd fəsil, dörd qardaş olub.
Bahar okər, yay becərər,
Payız yığar, qış qoruyar.
Yer üzündə hər qardaşın,
Öz əməyi, öz işi var.
Canımızın qüdrətidir,
Odu, suyun hərəti.
Sevin, duyun, təbiəti!

Bulaqlardan asta için,
Daş atmayın ağaclara.
Toxunmayın köklüklərə,
Ceyranlara, turaclara.
Yuva edir, uçurmayın,
Hər yumurta bir baladır.
Bir quş üçün adi çöp də,
Bir çəpərdir, bir qaladır.
Bir çay itbə bir ölkənin,
İtər xeyri, bərkəti.

Sevin, duyun, təbiəti!

Təbiətin övladıyıq,
Təbiət ən böyük ana.
Öz döşündən süd verir o,
Milyon-milyon yaranana.
Mənəlidir özəl başdan,
İşığı da, küləyi də.
Dumanı da, tüstüsü də,
Dolusu da, şimşəyi də.
Ay balalar, unutmayın,
Dərk edin bu həqiqəti –
Sevin, duyun, təbiəti!

ANA TƏBİƏT

*Təbiət alimi, təbiət vurğunu akademik
Həsən Əliyeva ithaf edirəm*

Ən böyük anadır təbiət bizə,
Ən ulu, ən qədim həyat aşığı.
Ümmanlar səbridir, dağlar vüqarı,
Qayalar alınının sərt qırışığı.

Günləri, ayları basıb bağrına,
Açıb qollarını fəsilər üçün.

Döşündən süd əmib ötən nəsillər,
Düşündür gələcək nəsillər üçün.

Torpaq yorulsa da torpaqdır yenə,
Yerin açılmamış nəçə qatı var.
Qatlar neft qatları, qızıl qatları,
Hər qatın nə qədər ehtiyatı var.

Qayğıyla doludur ana təbiət,
Onun meyvəsini dadmayan varmı?
Təbiət özü də qayğıya möhtac,
Qayğısız varlıq da qanadlanarmı?

Süzür təyyarələr, uçur maşınlar,
Küçələr boyunca benzin qoxusu.
Zavod tüstüləri qıvrılıb qalxır,
Tüstülər havada zəhər ordusu.

Ağır hücumuna tozun, dumanın
Ürəklər, ciyərlər necə dayansın?
Xəbərdar cəlləyin boz səhraları
Palıdlar oyansın, şamlar oyansın.

Məşələr seyrəlib, sular azalıb
Duraq təbiətin keşiyində biz.
Tablaya bilərmə bircə an belə
Balıqlar dənizsiz, quşlar məşəsiz?

Nəçə yol amansız hökmünü duyduq,
Çöllərdə, düzlərdə yağışın, selin.
Yaşıl səngör kimi yaşıl ağaclar
Kəssin qabağını küləyin, yelin.

Məsəl var: – Anadır evin dirəyi,
Bir dirək yıxılsa bir divar yatar.
Ana təbiəti itirək, əgər
Bir ev yox, bir kənd yox, bir dünya batar.

DEMİR

Milyon naxış vurur bahar torpağa,
Güvənib hüsnünə: – Baharam, – demir.
Zirvə buz bağlayıb, bürünür ağa,
Donur axşam-sabah: – Donuram! – demir.

Palıd sakit qalxıb, səssiz boy atır,
Söyüd dirçəlməmiş özünü dartır.
Gölməçə harayı qulaq batırır,
Ümman dilə gəlib: – Mən varam! – demir.

Çətin gün həyatın imtahanıdır,
Yaxşını, yamanı tarix tanıdı.
Sınsa da igidin qolu, qanadı,
Sındırıb özünü: – Sınıram! – demir.

Tufanlar qoynunda sınaqdan çıxan,
Sağında, solunda şimşəklər çaxan,
Başından yüz dəfə tüstülər qalxan
Dağ yanır, bir dəfə: – Yanıram! – demir.

MEŞƏLƏR

Bulud qaynayanda qaşının üstə
Gözündən yaş töküüb, ağlar meşələr,
Şimşək oynayanda başının üstə
Yaşıl sinəsini dağlar meşələr.

Atıb qar donunu qış çökildə,
Çılpaq budaqlardan buz töküləndə,
Qızıl gözlərilə bahar güləndə,
Səllər, sular kimi çağlar meşələr.

Qədim şöhrətidir vətənin, elin,
Ən böyük arzusun, eşqin, əməlin.
Çiçək mövsümündə amansız yel
Uğursuz yoluğu bağlar meşələr.

Yarpaqlar dil açıb ötəndə pəsdən,
Turaca yuvadır, marala məskən.
Söyüdlə daranıb, düşməz həvəsdən
Palıdla özünü yoxlar meşələr.

Düz çıxıb ilqara Hüseyn Arif
Düşməyib kənara Hüseyn Arif
Dönsə bir çinara Hüseyn Arif
Onu ömrü boyu saxlar meşələr.

BULAQ

Yol qırağında bulaq,
Sızır qaya döşündən.
Bir tərəfi ağacılıq,
Bir tərəfi göy çəmən.

Burda ayaq saxlayır,
Hər gün nə qədər insan.
Kimsədən xəbər almır:
– Nəçisən?
– Haralısan?

Hamı üçün sevimli,
Hamı üçün sərin.
Təbiət – duyanların,
Bulaq – içənlərindir.

BİR OVUC TORPAQ

Ovcumda torpaqdır, bir ovuc torpaq
Günəş boyda işıq, ümman boyda su.
Fəsilər boylanır salamlaşaraq,
Gah payız qoxusu, gah yaz qoxusu...

Çəşmələr qaynayır, gur çaylar axır,
Mələyir cüyürlər, kişnəyir atlar.
Ovcumun içindən güc alıb qalxır,
Meşələr, çəmənlər, bağlar, bağatlar.

Ovcumda torpaqdır, bir ovuc torpaq...
Qaya ötri gəlir, daş ötri gəlir.
Bir ovuc torpaqda genişliyə bax,
Dorələr, təpələr, dağlar dincəlir.

Seçilməz əvvəli, görünməz sonu,
Bir dünya məhəbbət, bir dünya inam.
Qürbət ocağının həsrət odunu
Bir ovuc torpaqla söndürüb babam.

Voton no zümrüddür, nə yaqut, nə zər,
Qızıl bu gün mənə, səhər səndədir,
Əbədi özüllər, ədəbi köklər
Bir ovuc torpağın üzərindədir.

Ovcumda duyduqca bu hərarəti
Gözümə nə qədər ulduz yanırdır.
Nizami kamalı, Babək qüdrəti,
Bir ovuc torpaqla mayalanırdır.

Onu düşünürəm, fikrimdə ələm,
İlk eşqim, son andım bu günə kimi.
Bir ovuc torpaqdan dönmə deyiləm,
Bir ovuc torpağa dönməyə kimi.

BAHAR NƏCMƏSİ

Aşıb qarlı dağları,
Gəlir bəzəkli bahar.
Sənə qızılgülü,
Qoynu çiçəkli bahar.

Qədir yamacı-yalı,
Açı min təzə xalı.
Göy döşü, zər yaxalı,
Qızıl ödəkəli bahar.

Quşlar verir xəbəri,
Gözür kondi, şəhəri.
Döyür pəncərələri,
Sərin küləkli bahar.

Ot qalxıb dözə çıxır,
Hər nə var üzə çıxır.
Maşınla dözə çıxır,
Dəmir bələkəli bahar.

Cənə gəlir çöl-bayır,
Çəmənlər otir yayır.
Aləmə nər paylayır,
Günəş ürəkli bahar.

BƏNÖVŞƏLƏR

*Bənövşə xətinə
Köl dibinə iz düşdü...
İlyas Tapdıq*

İlk baharda nər nər
Dəlib keçər bənövşələr.
İnci kimi damlaları
Bir-bir içər bənövşələr.

Məh toxunar üzlərinə,
Nər olonər gözlərinə.
Köl dibinə özlərinə
Moskva seçər bənövşələr.

Ürək ondan necə doya!
Düzməz yaza, qalmaz yaya.
Vaxtlı gəlir bu dünyaya,
Vaxtsız keçər bənövşələr.

KÖK VƏ BUDAQ

Budaq yavaş-yavaş qalxdı yuxarı,
Gözündə getdikcə dəyişdi aləm.
Arabir boylanıb kökünə sarı
Dedi: "Sən alçaqda, mən yüksəkdəyəm".

Həyatın öz hökmü, öz qanunu var,
Bu qədər lovgalıq əbəsdir, əbəş.
Bir kökün üstündə yüz budaq yaşar,
Yüz budaq bir kökü saxlaya bilməz.

ZİRVƏDƏ BUZ ÜSTDƏ ÖLÜR DAĞ KƏLİ

Elə ki, yorulur qulağı səsdən,
Gözündə daralıb, kiçilir yol, iz.
Elə ki, qocalıb, düşür həvədən
Zirvəyə çəkilir sessiz-səmsiz.

Elə zirvəyə ki, buz qayaları
Orda sana gəlməz, hesaba gəlməz.
Aranda bir günə əriyən qarı
Günəş əsrlərlə əriddə bilməz.

Yavaşca söykəyib buza üzünü
Yatır, nə inilti, nə ah, nə aman.
Beləcə dağ kəli yumur gözünü,
Beləcə dağ kəli köçür dünyadan.

Nəçə daş yarası, daş nişanəsi
Durur, ayağında, dırmaqlarında.
Ağzından son dəfə çıxan nəfəsi
Qalır buza dönüb dodaqlarında.

Buynuzlar kəllədə qoldan yoğundur,
Görüb tufanları, görüb selləri.

Buynuzlar necə də buğum-buğumdur,
Buğumlar kəllədə ömrün illəri.

Ağladanı bulud, yoxlayanı çən,
Göylər axşam-sabah dolub-boşalır.
O sərt buynuzları dindirib hərdən
Qartallar, quzğunlar hay-harar salır.

Üstünə ələnən birəm-birəm qar
Ağarır saçlara düşən dən kimi.
Düzülür boynuna inci damcılar
Düzülür muncuqlar düzülən kimi.

Elə ki, vaxtını bilir dağ kəli
Dərəyə, təpəyə, dəşə burulmur.
Zirvədə buz üstə ölür dağ kəli
Torpağa yük olmur, daşa yük olmur.

AY DAĞLAR

Soyuyur cığırım, üşüyür izim,
Budaqda titrəyən yarpaq görünür.
Dərəyə enirəm, qatlanır dizim,
Zirvəyə qalxıram, uzaq görünür.

Fəsilər dolaşq düşüb elə bil,
Yaz başa varmamış, yay gəlib keçir.
Zamanın cilovu əlimdə deyil,
Həftə üzülməmiş, ay gəlib keçir.

Həmişə düşünə dəyən şairin
Təbibdən, dərmandan söz salır bu gün.
Dünən qocalmaram deyən şairin
Qocalır, ay dağlar, qocalır bu gün.

GÖRƏN DAĞLAR MƏNSİZ QƏRİBSƏYİRMİ?

Verirmi hökmünü axşam küloyi?
Soyuqdan donurmu xəzan çiçəyi?
Ocağı qaralmış ocaq yerinin
Kesirmi üstünü payız çisəyi?
Şimşəkədən od tutub paralanırmı
Qaralmış göylərin bulud örpəyi?
Alırmı ağzına dar dərələri
Gah enib, gah qalxan duman dənizi?
Ot-alaq basıbmı bu vaxta kimi
Enişdə, yoxuşda açdığım izi?

Aymı daldalanır, günəşmi batır?
Əlikmi tövşüyür, maralmı yatır?
Qartalımı qıy vurub qalxır qayadan,
Məğrur dağ kolimi qaşını çatır?
Atlımı yolunu azıb keçidde?
Nə əlim yetişir, nə ünüm çatır,
Məhnət sınağından keçə bilmirəm,
Bir anlıq yuxu da mənə naz satır.
Dağlarsız neyləsin dağlar həmdəmi?
Dağlarsız nə yaman qərİbsəmişəm,
Görən dağlar mənsiz qərİbsəyirmi?

TƏBİƏT GƏTİRİR

Çiçəklər incəlik, güllər zəriflik,
Sünbüllər bərəkət gətirir bizə.
Dərələr dərinlik, düzlər genişlik,
Zirvələr əzəmət gətirir bizə.

Qayadan-qayaya toxundu dizim,
Buz üstə alışdı kömürüm, közüm,
Enişlər ehtiyat, yoxuşlar dözümlə,
Dalğalar dəyənət gətirir bizə.

Şimşəyin havada şimşək zəngi var,
Selin sel, çayın da çay ahəngi var,
Bir qövsi-qüzəhin neçə rəngi var, –
Naxışlar şəriyyət gətirir bizə.

Bulud ölkəsində, çən diyarında,
Göylər darlıq edir göy atlarında.
Səyyar duyğuların qanadlarında
Üfüqlər hərəkət gətirir bizə.

Hüseyn, ömrümüz təker üstədir,
Qocalıq dövr edir, gənclik dövr edir.
Gedəni təbiət aparıb gedir,
Gələni təbiət gətirir bizə.

GÖZƏLLƏRƏ

YARAŞSIN

Göy geyindir, göy çəmənə çıxanda,
Yar çəmənə, çəmən yara yaraşsın!
Bağa girsin lalə rəngli xəltədə,
Səhər-səhər lələzara yaraşsın!

Xal düşməsin ürəyinə, beyninə;
Qoy gəlməsin dünya qəmi əyninə;
Ağ günündə ağ geyinsin əyninə,
Qara gündə ona qara yaraşsın!

Ay Hüseyin! Ömrü bada vermə heç,
Bu dünyanı başdan-başa dolan keç;
Elə axtar, elə öyrən, elə seç
Sevdiyin qız hər paltara yaraşsın!

NƏ VECİNƏ

Əli çiçək, ayağı gül,
Teli ipək, darağı gül.
Üzü qönçə, yanağı gül,
Boya onun nə vecinə?!

Günəş ərində dağları,
Əriməz sinənin qarı.
Başı buluddan yuxarı,
Dərya onun nə vecinə!

Nə fələyə, fələk deyir,
Nə illərə boyun əyir,
Yerişindən yer titrəyir,
Qaya onun nə vecinə.

Hər sözü duzlu-məzəli,
Yüz işvəli, yüz qəmzəli,
Sərxoşdur, dünya gözəli,
Dünya onun nə vecinə.

YÜK OLAR

Söz demə, söz dəyər ona,
Fikri bölük-bölük olar.
Gözəldir, göz dəyər ona,
Fərəhi beşgünlük olar.

İpək telə əl yaraşır,
Tül bədəne tül yaraşır,
Gül yanağa gül yaraşır,
Güllər gülər, güllük olar.

Çəkmə arana dağını,
Başlama gecə nağını,
Özünə saxla ağlını,
Ağıl gözələ yük olar.

GÖZƏLLƏRƏ

(Zərafatyana)

Gözəllər, söyləyin bu necə işdi,
Qiyməti şöhrətə, ada verdiniz?
Kədərini yaxının üstünə atıb,
Sevinci aparıb yada verdiniz?

Hər saxta gülüşə, hər yalan sözə,
Aldanıb düşdünüz dolaşq izə.
Sonralar möhnətlə gəlib üz-üzə,
Ömrü közə tutub, oda verdiniz.

Buza döndü qələm, bozardı kağız,
Arxamı qış kəsdi, qarşımı payız.
Yüzünüz bir şair yaratmadınız,
Biriniz yüz şair bada verdiniz...

SƏN DƏRSƏ GƏLMƏYƏNDƏ

Düşür yadıma hərdən
Məktəb həyətidə mən
Yoluna göz dikərdim,
Qəlbim sızlardı birdən
Sən dərsə gəlməyəndə.

Durub-durub anardım,
Gizli-gizli yanardım.
Neçə dostun içində
Özümü tək sanardım
Sən dərsə gəlməyəndə.

Zəng sosi ucalardı,
Uşaqlar söz alardı...
Gözlərim boş masanda,
Fikrim çöldə qalardı
Sən dərsə gəlməyəndə.

Dözməyib buna, bəzən
Düşüb gah da həvədən,
Nə danım həqiqəti,
Qaçardım mən də dərsdən
Sən dərsə gəlməyəndə.

GÖZLƏRƏM

Əzizlədim dönə-dönə,
Dönüb yenə əzizləyəm.
Yönün bəri düşər dəyər,
Yolu, izi təmizləyəm.

Ovutmaq üçün ürəyi,
Bu sevgini, bu istəyi,
Torpaqda qızıl çiçəyi,
Göydə ulduzu izləyəm.

Söz var, qaşla, gözle dedin,
Söz var, onu sözlə dedin,
Hüseynə: – Gözlə! – dedin
Ömür gözlosə, gözləyəm.

SƏN MƏNİMLƏ GET

Ətirli bağcaya, şəhli çəməna,
Lilparlı bulağa sən mənimlə get,
Arabir dənizin dalıb seyrinə,
Yaxına, uzağa sən mənimlə get.

Gəzək obaları, gəzək elləri,
Hər kəndə, şəhərə sən mənimlə get.
Gəl bələk sevinci, bələk kədəri,
Həm xeyrə, həm şərə sən mənimlə get.

Haranı bəyənib seçəsi olsam,
Oraya, ey sonəm, sən mənimlə get.
Bir gün bu dünyadan köçəsi olsam,
Tək onda deməyəm sən mənimlə get.

MƏN İNANMADIM

Dedilər: – Əhdini danır o ceyran;
Dedim: – Yalan olar! – Mən inanmadım.
Dedilər: – Qış gəlir, qayıt bu yoldan,
Ədi yel, yağdı qar, mən inanmadım!

Dedilər: – Gözləmə o gülyanağı,
Dedim: – Ürəyimə çəkməyin dağı.
Dedilər: – Toyudur, bir axşam çağı,
Dindi saz, ötdü tar, mən inanmadım!

O vaxtdan ruhumu təklik sıxs da,
Başqa bir gözəli salmadım yada.
Müqəssir sən oldun, çünki dünyada
Heç kəsə sonralar mən inanmadım!

NƏ DEYİM

Qayıdıbdır fikir, xəyal içində
O fikirlə dayananə nə deyim?..
Ayrılıqımı saçlarına salıb dən,
Peşimandır, peşimana nə deyim?

Uzun olur məhəbbətdə imtahan,
Nələr gəlib, nələr keçir xəyaldan.
Can söyləyib, can eşitdik bir zaman,
Heç bilmirəm mən o anə nə deyim.

Necə duydu hikmətinə aləmin,
Tarixi var hər sevincin, hər qəmin.
Barış! – deyir dodaqları körpənin,
Siz söyləyin, indi ona nə deyim.

YALAN OLAR, BU BOYDA YOX!

Qan üstündən qan eylədin,
Həmsini pünhan eylədin,
Könlümü talan eylədin,
Talan olar,
bu boyda yox!..

Dəməlimi necə deyim,
Gündüz deyim, gecə deyim?
Keçdi ömrüm heçə deyim,
Olan olar,
bu boyda yox!

Dost dostdan halıdır, – dedin
Həyat səfəlidir, – dedin
Dünya vəfəlidir, – dedin
Yalan olar,
bu boyda yox!

SÖYLƏ, YADINDAMI?

Söylə yadındamı o axşam çağı?..
Dinməyən mən oldum, dinən sən oldun.
İlk eşqin ocağı alovlanmamış
Sönməyən mən oldum, sönen sən oldun.

Doymamış sabahın tər nəfəsindən,
Sevdalı quşların tərənesindən,
Sözündən, əhdindən, iradəsindən
Dönməyən mən oldum, dönen sən oldun.

Pozuldu ilqarın, dəyişdi andın,
Torpaqda alışıb, havada yandın.
Axır gözlərinlə görüb inandın
Enməyən mən oldum, enən sən oldun.

GÜNƏŞMİ ODLUDUR, SƏNMİ ODLUSAN

Baxıram səmaya, ay uzaq deyil,
İstəsəm mən ona çataram bu an.
Bəs sənə nədəndir əlim yetməyir,
De ayı uzaqdır, sənmə uzaqsan?

Baxıram ümmana, o dərin deyil,
İstəsəm sırtını öyrənərəm mən.
Bəs nədən qəlbinə duya bilmirəm,
Ümmənmə dərinidir, sənmə dərinsən?

Baxıram günəşə, yanmayır canım,
Dünyada hər şeydən güclüdür insan.
Nə üçün gözlərin ərirdir mənə,
Günəşmi odludur, sənmi odlusan?

LƏZZƏT ÇƏKİR

Qızarılanda üfük, söküləndə dan,
Meh öpür yanaqdan, üz ləzzət çəkir.
Qaya kölgəsində, çeşmə başında,
Ocaq tüstülənir, köz ləzzət çəkir.

Həyat bir ustaddır öz əsəri var
Könlüdə nə qədər dərdi-səri var.
Adı kəlmənin də öz kəsəri var,
Alim kəlamından söz ləzzət çəkir.

Çox gözün elləri Hüseyn Arif,
Qoxladın gülləri Hüseyn Arif,
Sözün müxtəsəri Hüseyn Arif,
Gözələ baxanda göz ləzzət çəkir.

MƏNİM

Nəfəsi gül qoxulu,
Bahar ətirlim mənim.
Sinəsi sözlə dolu,
Sirlə, sehirli mənim.

Fikri, xəyalı düzgün
Hüsnü, camalı düzgün
Əqli, kamalı düzgün,
Dərin fikirlim mənim.

Gözdən inci süzmə gəl,
Yad hökmünə dözmə gəl,
Ümidini üzmə gəl,
Dərya səbirlim mənim.

SOYUQ DƏYƏR SƏNƏ

Sonasan, qıymaram gülə,
Göldə soyuq dəyər sənə.
Gül yanında dönmə gülə,
Göldə soyuq dəyər sənə.

Uyma özge əməlinə,
Qoşulma qıza, gəlinə.
Düşərsən yaman dilinə,
Dildə soyuq dəyər sənə.

Bu nə arzu, bu nə dilek,
Alışırım ürək-ürək.
Tül bədəne tül nə gərək,
Tüldə soyuq dəyər sənə.

Çəkmə darağa telini,
Kömürlə sıxma belini,
Əldə saxlama əlini,
Əldə soyuq dəyər sənə.

Hüseyn Arif, bu nə sirr?
Vədə ötür, vaxt tələsir.
Könlümə köç, külək əsir
Çöldə soyuq dəyər sənə.

QOYMAYIN

Məşələr, qoymayın itsin bulaqlar,
Çəşmələr pozulsun, çaylar pozulsun.
Nəğmələr, qoymayın sussun dodaqlar,
Qayalar, qoymayın qartal yorulsun.

Lələlər, qoymayın düzlər boş qala,
Buludlar, qoymayın göylər boşalsın.
Çiçəklər, qoymayın bül-bül lal ola,
Gözəllər, qoymayın şair qocalsın.

YORULDUM

Düzlər keçdim, dağlar aşdım aramsız,
Nə aranda, nə yaylaqda yoruludum.
Keçidləri, dolayları yoxladım,
Nə yaxında, nə uzaqda yoruludum.

Ayaqlarım keçdi daşda, qayada,
Nə enişdə, nə yoxuşda yoruludum,
İsti, soyuq heç varmadım fərqi, nə
Nə boranda, nə yağışda yoruludum.

Bir söz dedim, ümidimi itirdim,
Geri döndüm, yaman halda yoruludum.
Nə çox, nə az,
beş addımdır aramız,
Sizdən bizə gələn yolda yoruludum.

DEDİM, DEDİ

Dedim: – Telin nə gözəldir!
– Yox-yox, ona dəymə! – dedi.
Dedim: – Nə vaxt gölüm sızə?
– Qapımızı döymə! – dedi.

Dedim: – Nədir bu işvə-naz?
Dedi: – Yeri, şerini yaz!
Dedim: – Ay qız, belə olmaz.
– Get oğlan, baş öymə! – dedi.

Dedim: – Qövr eləyir yaram.
Dedi: – Sənlə yoxdur aram.
Dedim: – Axı, sənətkaram,
– Çox özünü öymə! – dedi.

OLMASIN

*Sevən ala sevdiyini dünyada,
Mən şah olsam belə divan eylərəm.
Aşiq Kərəm*

“Sevən ala sevdiyini dünyada”
Belə dedi, yantıq Kərəm belə, bax.
Əsli sevdi, Kərəm sevdi nə fayda?
Keşişdəki fitnəyə bax, fəle bax.

Əsli yandı, Kərəm yandı bu dağdan,
İki canlı iki ovuc kül oldu.
Çox keçmədi baş qaldırır torpaqdan,
İki könül iki zərif gül oldu.

Gül gül ilə qovuşmağa başladı,
Ata olan xəbər tutub bir anda.
Onu sağa, bunu sola tuşladı
Qara keşiş qara tikan donunda.

“Sevən ala sevdiyini dünyada”
Ürək gözle, baxış yaşla dolmasın,
Əsli olsun, Kərəm olsun, arada
Qara keşiş, qara tikan olmasın.

BİR ADƏTDİR ŞAİRLƏRDƏ SEVGİLİM!

Yadımdadır yanında ilk zaman mən
Danışmayıb dərin fikrə gedərkən,
Kədərlənib soruşardın: – Nə oldu,
Nədən yenə nitqin belə tutuldu?
Deyərdim ki, düşmə dərde, sevgilim!
Vəcdə gəlib öz qəlbini dinləmək
Bir adətdir şairlərdə, sevgilim!

Gecə yarı dincəlməyib yataqda,
Asta-asta gəzinəndə otaqda,

Kədərənib soruşardın: – Nə oldu,
Səhər deyir, dincəlsənə nədir bu?
Deyərdim ki, düşmə dərdə sevgilim!
Vaxtlı-vaxtsız yuxusundan ayılmaq
Bir adətdir şairlərdə, sevgilim.

İllər ötdü, dəyişmədən daha sən,
Oxuyursan üroyimi gözümədən.
– Yazım! – deyər mən dinəndə nə zaman
Öz əlinlə dəftərimi açırsan,
Gah axşamdan otursam da sübhədek,
Düşməyirsən daha dərdə, sevgilim!
Bilirsən ki, belə hallar özəldən
Bir adətdir şairlərdə, sevgilim!

DARIXDIM SEVGİLİM, DARIXDIM YAMAN

Moskva genişdir, Moskva gözəl,
Tərifə layiqdir onun hər yeri.
Burda min-min ürək, burda min-min əl
Yaratmış nə qədər sənət əsəri...
Lakin fikrim məni çəkir Bakıya
Öz evim-çəşim çıxırmı yadımdan.
Darıxdım sevgilim, darıxdım yaman!

Bahardır, söykənib yarpağa yarpaq,
İnsanla sevinir, gülür çöl, bayır.
Ötən qız-gölinlər içində, ancaq
Gözüm səni gəzir, səni arayır.
Hani səhər-axşam dəmlədiyin çay,
Bütün yorğunluğum çıxı canımdan,
Darıxdım sevgilim, darıxdım yaman!

Uşaqlar gözümün qabağındadır,
Arifin gülüşü hey düşür yada.
Şirin musiqi tək qulağımdadır

Səhərin, Zöhrənin hay-harayı da.
Ailə həsrəti ağır olarmış
“Darıxma!” yazsan da mənə hər zaman,
Darıxdım, sevgilim, darıxdım yaman!

TAPDIM-İTİRDİM

Ayrıldım, ayrılmaq istəməsəm də,
Bir həyat neməti tapdım-itirdim.
Məni qınamayın acı desəm də –
Şəkəri, şərbəti tapdım, itirdim.

Varmı mənim kimi dərd çəkən əşiq,
Dönüb zülmət oldu gözümə də işiq.
Hani o şirin dil, o xoş danışiq,
Hər sözü-söhbəti tapdım-itirdim.

Üstümə gülməsin yaxınım, yadımlıq,
Şair çağırılsa da həyata adımı,
Necə indən belə yazım, yaradım,
Şəri, şəriyyəti tapdım-itirdim.

HEYİFİM GƏLDİ

Oğrun-oğrun baxdın yana,
Gözünə heyifim gəldi.
Buse verdin bir nadana,
Üzünə heyifim gəldi.

Yaman yerdə can darıxdı,
Ağrılar qəlbimi sıxdı,
Dilindən bir yalan çıxdı,
Sözünə heyifim gəldi.

Bağ saralıb, çəmənlər solub,
Göy dərələr çənənlə dolub,
Hüseynə olan olub,
Özünə heyifim gəldi.

SƏNSƏN

Qırılan qələmim, yanan kitabım,
Yazısı saralmış varlığım sən sən.
Dağılan hasarım, atılan qapım,
Gözümde qaralan çırağım sən sən.

Sinəmdə dövr edib qopan tufanım,
Üsüyan ürəyim, alışan canım,
Alovdan qovrulmuş yazıq aranı,ım,
Dumandan ağlayan yaylağım sən sən.

Köməşən ayağım, tutulan dizim,
Saralan yanağım, solan bənizim,
Qar bağlayan yolum, buz tutan izim,
Közü külə dönmüş ocağım sən sən.

Tükənən istəyim, bitən sevincim,
Çəkilmə marağım, ötən sevincim.
Tapılan kədərim, itən sevincim,
Gövdədən üzülən budağım sən sən.

Möhnət dalğa-dalğa, qəm axın-axın,
Hüseynin gününə, ayına baxın;
Könlümə həyatda yaxından yaxın,
Ömrümə uzaqdan uzağım sən sən.

LƏZGİ QIZI

O tər yanaqların qızaran zaman
Süzülə-süzülə gözlərin gülür.
Sanki Şah dağının çəmənzarından
Çiçəklər toplanıb, çələng hörülür.

Açanda yaxanı ağ təmiz əllər,
Ağ sinə dağların ağ zirvəsi?!
Çiyinə tökülən qızılı tellər
Payızın qızılı hədiyyəsi?!
Payızın qızılı hədiyyəsi?!

Dinlədim səsinə çay qırağında,
Bu səssizliyin şübhəli səsi?!
Ətirli nəfəsin səhər çağında
Şəhər dolu çəmənin gül nəfəsi?!
Şəhər dolu çəmənin gül nəfəsi?!

Başına çəkəndə mavi örpəyi
Mavi göylərdimi yellənən bu dəm?
Sən göy geyinəndə, bu gözəlliyi
Bahara dəyişib, yazı verməmə.

Gözəllik – hərarət, gözəllik – atəş
Gözəllik – ilhamdır, ruhdur, diləkdir.
Gözəl qız səmada parlayan günəş,
Torpaqda boylanan toz çiçəkdir.

Üzün bozaranda hökmün qətidir,
Qozəb dalğaları qalxar dərindən.
Zəhmli baxışlar sərtir, itidir,
Ləzgi babaların xəncərlərindən.

Səadət hər ömrə gülməz cahanda,
Bilmirəm nə haqsan, bilmirəm haqsan.
Yüz qəlbi küsdürüb, yaralasan da,
Bir qəlbi dindirib, oxşayacaqsan.

Zamanın köhləni yeyindən yeyin,
Başımın üstündən illər ötüşdü.
Heyif, ləzgi qızı sənin gəncliyin
Hüseynin qocalan vaxtına düşdü!

ELƏ BUNA GÖRƏMİ?..

Sən zirvəyə baxardın, zirvədəki qalaya
Qartallar qonub hərdən başlardı hay-haraya.
Mən çaya göz qoyardım, dərəyə enən çaya –
Bəlkə ona görə də sən zirvə, mən çay oldum.

Sən günəşi süzərdin dan yeri söküləndə,
Günəş yerdə gülərdi baxışların güləndə.
Mən ayı seyr edərdim çən, çiskin çökələndə
Bəlkə ona görə də sən Günəş, mən Ay oldum.

Sən Əslini sevdərdin, mənəşə Yanıq Kərəmi.
Sən Tellini anardın, mən yaralı Diliqəmi.
Ey ilk, son məhəbbətim, elə buna görəmi
Nə sən mənə qovuşdun, nə mən sənə tay oldum.

OLLAM

Səninlə nur saçır əqlim, kamalım
Sənsiz göydə bulud, dağda çən ollam.
Səninlə açılar fikrim, xəyalım
Gülməsen kədərli, gülsən şən ollam.

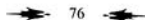
Az deyil dostluğun qədrini bilən,
Dosta dost kimi bax, dost kimi dillən.
Ancaq düşmənimlə düşməni olma sən,
Dözən hər döyüşdə təkə mən ollam.

Ayları, illəri salsam da yola,
Yaşaram könlümün öz arzusuya,
Bir zərrə şəfəqlə, bir damcı suyla
Bir qarış torpaqda bir cəməm ollam.

Sınaq meydanında seçilər insan,
Enişlər, yoxuşlar gəlməsin asan
Birco sən adını təmiz saxlasan,
Mən ölən günəcən Hüseyn ollam.

BİRİ SƏNSƏN, BİRİ MƏN

İki körpə su içir
Bir çeşmənin gözündən –
Biri sənşən, biri mən.
İki uşaq yollanır

Məktəbə səhər tezdən –
Biri sənşən, biri mən.
İki gənc toy eləyir,
Qəlblər vurur fərəhdən –
Biri sənşən, biri mən.
İkisi tutub gedir
bir körpənin öləndən –
Biri sənşən, biri mən.
İki bəxtəvər qoca
Əyləşib söhbət edir
Ömrün ilk günlərindən –
Biri sənşən, biri mən.

XATIRLA MƏNİ

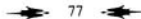
Səvirəm cəməndə gülü, çiçəyi,
Gələndə ilk bahar xatırla məni!
Əpsün alımları dağlar küləyi,
Güləndə ruzigar xatırla məni!

Torpağı bəzəsin bənövşə, nərgiz,
Ruhuma doğmadır hər cığır, hər iz,
Geniş sinəsini açsın göy dəniz,
Dinəndə dalgalar xatırla məni!

Fəsilər dolanıb, ötdükcə zaman,
Vaxt olur həyatda dəyişir insan.
Mən səni unudan deyiləm inan,
Sən də, ey gözəl yar, xatırla məni!

İNCİYƏRƏM MƏN

Yaz fəslə cəməndə üzün gülməyə
Hər güldən, çiçəkdən inciyərəm mən.
Azca yanağının rəngi dəyişsə,
Bu çəndən, çisəkdən inciyərəm mən.

Dolan, göz elləri cavan yaşında,
Yanında cəm olsun yar-yoldaşın da.
Dağılsa tellərin bulaq başında
Dağlarda küləkdən inciyərəm mən.

Həm sevinc görmüşəm yolunda, həm qəm,
Yüz dəfə hökmünü dəyişib aləm.
Arabir yanılib xotrino doysəm
Sinəmdə ürəkdən inciyərəm mən.

KEÇİB

Gözünə baxıram, durudan duru,
Duruluq gözünə bulaqdan keçib.
Üzünə baxıram, işıqlı, nurlu,
Nur günəşdən qopub, çıraqdan keçib.

Ətirli güllərdə ətirli bağlar,
Qızıl lələ kimi qızıl yanaqlar.
İçindən alışıb, yanır dodaqlar
Ürəyin istisi dodaqdan keçib.

Əlin hərəroti elə şirindir,
Gəlişin, gedişin elə şirindir.
Sosin ona görə belə şirindir
Sənə bu şirinlik Qazaxdan keçib.

BİRİ MƏNƏM, BİRİ KİM?

Bir məqamda üç çağlayan görmüşəm,
Biri mizrab, biri pərdə, biri sim.
Bir aləmdə üç çağlayan görmüşəm,
Biri mənəm, biri sənəm, biri kim?

Qartal olsam qanadımı salardım,
Pələd olsam, böyrü üstə qalardım.

Bir dağ olsam, yanıb külə dönərdim.
Günəş olsam bir nəfəsə sənərdim,
İnsan idim yavaş-yavaş oridim.

Gözdən uzaq, qəlbə yaxın olan yar,
Bu dünyada üç sinəsi dağlı var –
Biri mənəm, biri sənəm, biri kim?

Günəş olsam birdən-birə sənərdim,
İnsan idim, yavaş-yavaş oridim.

SƏNİ UNUDA BİLMƏRƏM

Ay dolanar, il dolanar
Səni unuda bilmərəm.
Könül yanar, can odlanar
Səni unuda bilmərəm.

Yaz üzülə, payız keçə,
İstər gündüz, istər gecə
Nəco gözəl gəlib keçə
Səni unuda bilmərəm.

Sözün saxladı sözümlü,
Gözün ovladı gözümlü
Unutmayınca özümü
Səni unuda bilmərəm.

ARASINDA

Sən gəzərsən, a bəxtəvər
Çiçəklə gül arasında.
Mən qalmışam səhər-səhər,
Alovla kül arasında.

Gülüşündən gül çilonir,
Yanaqların qönçələnir.
Tər bədənini cilvələnin
İpəklə tül arasında.

Dost aralı, yad yaxındı,
Kim gedib kimə sığındı.
Hüseyn Arif, nə qırğındı
Gözlə könül arasında.

AY OĞUL

Ötən çağını düşünək,
Gələcək çağını, ay oğul.
Möhəməd solumu qurudub,
Həsərət çağımı, ay oğul?

Bəxt ulduzu axdı ömrün,
Ümidini yıxdı ömrün.
Qarasımı çoxdu ömrün,
Görən ağımı, ay oğul?

Arifi nələr ağırdır,
Eniş çətin, yoxuş ağır.
Ata dağını ağırdır,
Oğul dağını, ay oğul?..

TURŞMƏZƏ ŞEİRLƏR

QARTAL QANADI

Gördü ala qarğa bir axşamçağı,
Qartal yaranalıb ağır gündədir.
Qopub qayalardan iti caynağı,
Sərilib torpağa can üstündədir.

– Aha, yaman yerdə düşdü yadıma,
Başını bədəndən üzərəm! – dedi.
Onun qanadını öz qanadıma,
Calayıb göylərdə süzərəm, – dedi.

Ucalmaq qarğaya qismət olmadı,
Yox, belə şeylərdən kar aşarmı heç?
Qarğa ürəkliyə qartal qanadı,
Ay ellər, siz deyın, yaraşarmı heç?!

DAHA YAXŞIDIR

Torpağın bulanıq min-min suyundan,
Bir duru bulağı daha yaxşıdır.
Yüz söyüd gövdəsi xatırlayınca,
Bir palıd budağı daha yaxşıdır.

Yoxlayıb həyatı duydu dərindən,
Götürdüm yükümü xeyir-şərindən.
İnsanın bicindən, hiyləgərindən,
Heyvanın axmağı daha yaxşıdır.

Uzaq ol meydanda dil savaşından,
Oğrunca atılan cahil daşından.
Donuz kəlləsindən, dana başından,
Ceyranın ayağı daha yaxşıdır.

Namərd məclisində sözünü gözle,
Dursan kül yanında gözünü gözle.
Tülkü quyuğundan özünü gözle,
Qartalın caynağı daha yaxşıdır.

Hüseyn, qəm yeyib kədərilmə sən,
Artub çoxalsa da saçlarında dən.
Çaqqalın kef çəkib gəncləşməsindən,
Şirin qocalmağı daha yaxşıdır.

İNANMA

Gizli pıçıltılar gözdi arada,
Qızılın qiyməti artacaq bu il.
O dedi,
bu dedi.

Dedim: – İnanma.
Arvad söhbətidir, həqiqət deyil.

– Ətin də, südün də artır qiyməti,
Sonralar talonla tapılacaqdır.
– Arvad söhbətidir, arvad söhbəti,
Bu da uydurmadır, bu da nahaqdır.

Gözdi pıçıltılar eldə, obada,
Filanın yerinə filankəs gəlir.
– Arvad söhbətidir, dedim, inanma,
Onu kim danışır, onu kim bilir?

Gözdi pıçıltılar eldə, obada,
Qonşular göz dikib torpağımıza.
Bu dedi, o dedi, dedim, inanma,
Arvad söhbətidir, salma ağıza.

Necə deyilmişdi elə də oldu,
Haqqı malalayıb, olanı danma.
İndi hünerin var, ay atam oğlu,
Arvadların kitabına inanma.

MİN ŞÜKÜR

Tüstü mənə elə boğdu şəhərdə,
Dağın, daşın dumanına min şükür.
Külək qopdu, toz torpağa qarışdı,
Çölün, düzün tufanına min şükür.

Ağrı canı yandıranda, yaxanda,
Başım üstə dolı şimşək çaxanda.
Dərman içdim, bu dərmana baxanda,
Nənələrin dərmanına min şükür.

Nədən belə dəyişibdi təbiət,
Nə meyvədə o şirlik, o ləzzət.
Bir məclisdə şərbət gəldi, nə şərbət,
Tərəkəmə ayrına min şükür.

Ürəyimdə nə bir nisgil, nə bir ah,
Səhil boyu gözişirdim bir səhər.
Adam çıxdı qabağıma, ay Allah,
Qabandağın qabanına min şükür.

Hüseyn Arif, nə deyəsən bu anda,
– Yandım! – deyir yanmayan da, yanan da.
Alim gördüm, bu alimin yanında,
Ceyrançölün çobanına min şükür.

SƏN DƏ SUS

Asta tərptür ayağını, ölün,
Yaxşı susur, yaman susur, sən də sus.
Vaxtlı-vaxtsız işə salma dilini,
Qanmaz susur, qanan susur, sən də sus.

Palıd qopur birçə anın içində,
Gözdən itir dağ-dumanın içində.
Yar-yoldaşın, el-obanın içində,
Enən susur, qalxan susur, sən də sus.

Bilirsənmi kim izləyir, kim güdür,
Kor yapalaq qızıl quşu ürküdür.
Güman etmə bu tülkü o tülküdür,
Pələng susur, aslan susur, sən də sus.

Xeyri nədir, yeri, göyü soraqla,
O kitabı, bu kitabı varaqla.
Öz-özünə ha gurulda, ha çağla,
Dərya susur, ümman susur, sən də sus.

Dar məqamda nə ordular basılıb,
Qancırğadan qanlı başlar asılıb.
O yerdə ki, bir-birinə qısılib,
Qartal susur, tərflər susur, sən də sus.

Nə kamala, nə vicdana güvənmə,
Saf ürəyə, sağlam cana güvənmə.
Bu dəvaya, o dərmana güvənmə,
Görürsən ki, loğman susur, sən də sus.

Qəm ürəyə, fəğan dilə yazıldı,
Sevinc bəmə, möhnət zilə yazıldı.
Hüseyn Arif, yazı belə yazıldı,
Zaman susur, dövrən susur, sən də sus.

BÜ DÜNYA DÜZƏLSƏ...

Uzanır axşamdan sabaha qədər
Pünhani pıçıldı, xudmani söhbət.
Bilmirəm dost kimdi, düşmən hansıdı,
Bu necə məhəbbət, bu necə nifrət?!

Zamana bulanıb, vaxt qarışıqdı,
Hər şey göz önündə açıq-saçıqdı.
Qapı nə örtülü, nə də açıqdı
Atüstü ehtiram, atüstü hörmət.

Bu nə haqq-hesabdır, bu nə üsuldur,
Verməyə tələsir alıcı quldur.
Katibi maşında bir "səldat" tutur,
Qərībə vəzifə, qərībə xidmət...

Uçu ruq şən-şöhrət havasına biz,
Baxmayıb ağına, qarasına biz
Elə haram qatdıq mayasına biz,
Bu dünya düzəlsə atama lənət.

XALQSIZ XALQ ŞAİRLƏRİ

Bir həyat şairi var.
Bir də vaxt şairləri.
Eldən, gündən xəbərsiz
Saray, taxt şairləri.

Biri haqqa daş atar,
Biri kölgədə yatar,
Kim sevib, kim yaşadar
Bu bədbəxt şairləri.

Biri var, üzdənirəq
Haça dil, hazırlaraq
Qapı-baca, künc-bucaq
Əl-ayaq şairləri.

Hüseyn Arif, nə xəbər
Nə qədərmiş, nə qədər
Başsız başa keçənlər
Xalqsız xalq şairləri.

ƏBƏDİ SƏADƏT

Qartalı dostları saxlayıb bir an,
Dedilər: – Qərībə gəlmişdi bu?
Sərçə, kitab yazıb ala qarğadan,
Bir ayın içində namizəd oldu.

Hazırdır toyuğun "elmi əsəri"
Onu da böyüdüb qaldıracaqlar.
Sən elə süzürsən tutub göyləri,
Hərənin bir adı, bir rütbesi var.

Qartal gülümsəyib söylədi bu dem:
– Uçmaq ilk eşqimdir, ilk niyyətimdir!
Öz qartal adımı yaşada bilsəm,
Bu mənim əbədi səadətimdir.

HƏMZƏ

Sən ömründə
bir dəfə
yanıldın, ay Koroğlu.
Qırı verib əlindən
Elə bil Çənlibəldə
tək qaldın, ay Koroğlu.
Dəlilər məlul-müşkül,
Gizli-gizli Nigarın
Ala gözləri doldu.
Eyvazın nərsinə
Ayıldın, ay Koroğlu –
Döyüşə atılanda
Bilirdin bərk ayaqda
Titrəmə var, lərzə var.
Hansı yolda qasırğa
Hansı dərədə qovğa,
Hansı döşdə şir yatıb,
Hansı düzdə gürzə var.
Bilirdin meydandakı
Böydir, xandır, paşadır
yadlar çiyin-çiyinə
Düşmənlər baş-başadır...
Qılınc-qalxan, nizə var,

Bilirdin Giziroğlu
Arxadan nişan almaz.
Mərdlə mərd arasında.

Mərdə mübarizə var.
Qırı verib əlindən
Dürü alanda bildin
Dünya o dünya deyil,
Deyirmanda Həməzə var.
Ordular qanırmayan
Qəhrəmanın qolunu
Qanırdı bircə Həməzə,
İndi neçə Həməzə var –
Özü də neçə Həməzə.

QOCA NAZİR

Doğrudan da, zor kişidir, zor ağa,
Arxasında zor dayı var, zor qağa.
Yığdığını yer tapmayır yığmağa.
Aldığını gec almır ki, gec almır.

Müavinlər kötəklənər, kütləşər,
Roislərin üreyinə xal düşər.
Addımbaşı buna böhtan, ona şər,
Bir nəfər də ucalmır ki, ucalmır.

Arvad köçdü, qız qaradı, özü saz.
Beləsinə payız da yaz, qış da yaz.
Təzə xanım, təzə işvə, təzə naz,
Şikarından o qalmır ki, o qalmır.

İllər ötdü, qərinələr qocaldı,
Dağda palıd, bağda çəpər qocaldı.
Aman allah, katibələr qocaldı.
Qoca nazir qocalmır ki, qocalmır.

ALİM VAR...

Alim var, kosmosa tutub üzünü,
Parlaq ulduzların batır içində.
Alim var, qırx ildir yumub gözünü,
"Poçt qutusu"nun yatır içində.

Alim tanıyıram, qoca Qafqazın
Çəsmə tək durulub dibindən çıxır.
Alim var, sol əli Salman Mümtazın,
Sağ əli Hübətın cibindən çıxır.

Alim var, görəndə gözlərin gülür,
Deyirsən: – Nə gözəl, nə mehribandır.
Alim var, dinəndə ötin tökülür,
Alim tanıyıram, Allah amandır!..

QARTALLA SÖHBƏT

Dağlara getmişdim qoca dağlara,
Ürək təzələndi, ruh təzələndi.
Getmişdim vüqarlı, uca dağlara,
Bir qartal qıy vurub havadan endi.

İstəklilər kimi, əzizlər kimi
Bəzən qartalla da dördləşir insan.
Bir də hərəkətlə sıxıb ölümü
Dedi: – Dağlar oğlu, xoş buyurmusan.

Bura öz evindir, öz məskənidir,
Ruhuna doğmadır cığırılar, izlər.
Dindirmək istəsən tək məni dindir,
Sözlər eşidərsən, qərībə sözlər...

Fili apardılar sıgallayaraq,
Şir də yaman yerdə çaş-baş qalıbdır.

Artistin fədinə, əməlinə bax
Pələng qağanı da bəndə salıbdır.

Bir dəfə geriye addım atmayan,
Əzəl gözdüyü tək gözə bilirmi?
Çöllərdə, düzlərdə qərar tutmayan,
Sirkdə qərar tutub dözə bilirmi?

Hərə bir tor atıb, bir tələ qurur,
Dəyişir varlığın xilqəti, rəngi.
Qamçıyla oturub, qamçıyla durur.
Qayalar pələngi, daşlar pələngi.

Necə söyləyəsən yaxına, yada,
Belə oyunlardan kar aşarmı heç?!
Tülküylə, çaqqalla bir meydançada
Təlxəklik pələngə yaraşarmı heç?!

Saxta gülüşlərdən, tərpenişlərdən,
Çoxları başadək xoşlanacaqımı.
Gah da öz-özümə deyirəm görən,
Kəməndlər bizə də tuşlanacaqımı?..

Başımız üstündə sıxlaşdı bulud,
Həyəcan içində ayağa qalxdım.
Çökdü aramıza bir anlıq sükut,
O məni seyr etdi, mən ona baxdım.

Düşündüm alınımı ovuşduraraq,
Dərk edə bilməyən, qoy dərk etməsin.
Cəsarətə ümid, cürətə marağ
Ana təbiətə inam itməsin.

Minnətçi olmadım həyatımda mən,
Oldumsa, üzümə aşkara deyın.
Birçə xahişim var, pələngi sirkdən,
Hüseyni iclasdan azad cəyləyin.

YORĞUN VAXTIDIR

Oynama Qızlarxan,
Elə oynama,
Könül qubarılar,
tutqun vaxtıdır.
Çiçək yanaqların ətir saçsa da,
Mənim çəmənimin solğun vaxtıdır.
Sən bahar hökmünü verəndən bəri
Dağa qar olənir,
çovğun vaxtıdır.
Vələslər, cökələr bükmüş boynunu,
Səllərin, suların durğun vaxtıdır.
İsmayıl Şıxlının qocadan qoca,
Hüseyn Arifin
yorğun vaxtıdır.

DEMİRƏM, DEYİRƏM!

Demirəm, bəsindir məhdud bir həyat,
Zövqsüz, ilhamsız dolasan yaşa.
Demirəm, qınına çəkilib pas at,
Dünyada dünyadan xəbərsiz yaşa.

Demirəm, bir künədə çürüsün ömür,
Təkcə özünə bax, özünü dindir.
Demirəm, nəyinə lazımdır Luvr,
Eyfel qülləsinin mənası nədir?!

Demirəm, Berlini, Bağdadı gözmə,
Şərqi Şərq, Qərbi də Qərb aləmi var.
Bilərsən nə qədər Yer üzərində
İnsan sevinci var, insan qəmi var.

Demirəm, Motsartı, Baxı dinləmə,
Tək sədəfli səzin yapış telində.

Vurgundan dedinsə, Bayrondan demə,
Bunu deməmişəm, demərim də mən.

Deyirəm, xəbərin varmı, de sən
Məl necə dəyişib, Muğan necədir?
Seyrinə daldınmı de Daşkəsənə,
Lənkəran necədir, Salyan necədir?

Deyirəm, ömründə atlı, piyada,
Bir körpü üstündən keçdiyin varmı?
Bir yol Dəli dağı götürüb yada,
Ceyran bulduğundan içdiyin varmı?

Səçə bilərsənmi görən bir dəfə
Qarağat kolundan pambıq kolunu?
Yolunu saldınmı Ağdam tərəfə?
Tapa bilərsənmi Qaxın yolunu?

Qədim Qarabağda Yetim segahı
Elin məclisində dinləmişənmi?
Kərəmin fəryadı, Dilqəmin ahı,
Ruhunu yaxıbmı bu vaxta kimi?

Düşünmək istəsən dərinə düşsən,
Zatına bələdik, çox da şişmə sən.
Özünü özgəyə tanımaq üçün
Dəyişib rəngini özələmə sən.

QOCALIQ

Nə eşqi, ülfəti gətirir yada.
Nə hüsnü, camalı anlar qocalıq.
Vaxtsız haray çəkən xoruzlar kimi
Gündə bir bağçada banlar qocalıq.

Nə xeyri, qaç, yüyür, dalından çatar,
Ayağından qapar, qolundan tutar.

Gecəli-gündüzlü qəsdinə yatar,
Hər yerdə üzünü danlar qocalıq.

Əzəldən nə qanıb, nə də qandırıb,
Abad könülləri yaxıb-yandırıb.
Hüseyn Arifo nəso qandırıb,
İsmayıl Şıxlını yanlar qocalıq.

ÜZÜYOLA ŞAİR

Dostum! – deyə xatırlama onu sən
Keç başından başa bəla şairin,
Axsam-sabah “böyüklerin” yanında
Dili şirin, üzüyola şairin.

Açılmayan qapılara iz açar,
Kırpikləri torpənməmiş göz açar,
Nəçələri hünərindən söz açar
Qolu yekə, özü bala şairin.

Müxənnətdir, körpüsündən keçilməz
Ağıllıdır quyusundan içilməz,
Kişiliyi, qadınlığı seçilməz,
Bir gün dayı, bir gün xala şairin.

İçə boşdur şoran yurdun qozu tok,
Zəhlə tökrə torpaq yolun tozu tok,
Damağını özü yalar quzu tok,
Yaman çatıb ağzı bala şairin.

Gəl Hüseyn, üreyini sıxma sən,
Şimşək olub, hər meydanda çaxma sən,
Əbəs yerə qabağına çıxma sən,
Özü orta, bəxti əla şairin.

ÜMUMİ ŞEİRLƏR

XALQIMA

Sən rəngi bozarıb, ətri qaçmayan,
Bir olvan çəmənsən,
mənşə bir çiçək.
Sən məğrur səsinə dünyaya yayan
Bir coşqun ümmənsən,
mən bir damla tok.

Sən dərün göylərin günəşi, ayı,
Yurdunda alışan bir çırağam mən.
Sən min bir zirvədən qalxan dağ çayı,
Qoynuna tələsən bir bulağam mən.

Sən nurlu gündüzün üfüq qucaqlı,
Yenicə oyanan bir səhəram mən.
Sən qədim tarixdən sirlə, soruqlı,
Yarımçıq yazılı bir dəftəram mən.

İsti nəfəsinlə qızınmışam mən,
Sevincim də oldu, qəmim də oldu.
– Hüseynə çörəyim halaldır! – desən
Şairə ön böyük mükafatdı bu.

ŞAİRİ

Bahar fəslə addım-addım saxlayar,
Göy çəmənlər, yaşıl bağlar şairi.
Səllər, sular qulağında çağlayar,
Dilləndirər buz bulaqlar şairi.

Qoxlamamış tüstüləri, közləri,
Yoxlamamış keçidləri, izləri,
Çiçək-çiçək tanıyıram düzləri,
Düz soruqlar, çöl soruqlar şairi.

Ceyranayaq köhlənini minəndə,
Ağ zirvədən göy meşəyə enəndə,
Palıd açar sinosinin önündə,
Çinar öpər, tut qonaqlar şairi.

Bir töhfədir təbiətə gözəllik,
Dönüb canlı şəriyyəyə gözəllik.
Çökiləndə bir xəlvətə gözəllik,
Bulud kimi qəm qucaqlar şairi.

Qapı açıq, süfrə açıq, qəlb açıq.
Qapı hörmət, süfrə çörək, qəlb işıq.
Ana vətən yaranışdan bir aşığı,
Əziz tutar, öziz saxlar şairi.

Ömür də var, ölüm də var binadan,
Ya gec, ya tez sönməlidir hər yanan.
Soruşsalar Hüseyni bir zaman
Dağlardadır, deyir, dağlar şairi.

TƏLƏSMƏ

Bağlar, gözüm barınızdan doymayıb,
Qonağını ötürməyə tələsmə.
Dağlar, gözüm qarınızdan doymayıb,
Duman, çiskin götürməyə tələsmə.

Gəlib keçə nəçə həftə, nəçə ay,
Həmdəməmdir doğan Günaş, batan Ay,
Qışıltna alışımsam, coşan çay,
Səfərini bitirməyə tələsmə.

Gözəl bahar, çox gözələdim mən səni,
Göy ətəkli, ağ düyməli çəməni.
Ətir dolu, çiçək dolu süfrəni
– Vaxtdır! – deyər götürməyə tələsmə.

Tutub qalan olmasaq da dünyanı,
Bir dünyadır ömrümüzün hər anı.

Aman ocal, yaşayanı, yananı
Sən mənzilə yetirməyə tələsmə.

Eniş bizim, yoxuş bizim, düz bizim,
Qayalarda öz hənərtim, öz izim.
İndən belə nə taparsan, özizim,
Hüseyni itirməyə tələsmə.

YAŞAYA BİLSƏM

Yel döyür, sahilə yan alır qayıq,
Mən də gedəyəcəm, gecə-tezi var.
Bizim də qapını açar ayrılıq
Nə fərqi, harada basdıracaqlar...

Şairi kədərle yada salmayın,
Nəmərdəm, bir an da dərdə əyilsəm.
Məni boz torpaqdan xəbər almayın, –
Bir insan qəlbində yaşaya bilsəm.

İNSAN

Bilir, sovuşduqca illər, fəsillər
Bir çıraq başacan işıq salmayıb.
Bilir, yer üzündə bu vaxta qədər
Heç kəs bu dünyanı tutub qalmayıb.

Çalışır, düşündür hər gün, hər saat
İnsanda cəşmə bax, təbiətə bax.
İnanır, ədəbi deyildir həyat
İnanmır, ölümə, inanmır ancaq.

DEYƏRLƏR

Çiçəklər, çiçəklər qürulənməyin,
Bir axşam gül fəslə bitdi deyərlər.
İlk bahar köcünü başa vurmamış,
Sən bahar yüyürüb yetdi deyərlər.

Qar altıda tənqiyib, bozaranda qış
Arandan yaylağa teləsir yağış.
Şirin qaçqılıtdan göylər doymamış
Dumalar səf çəkib, ötdü deyərlər.

Quruyur ağacım, solur çəmənim,
Dəyişir gözümde yurdum, məskənim.
Bir gün həsrətimi çəkenlər mənəm
Hüseyn gəlmişdi, getdi deyərlər.

AYRILIQ

Dərya səbrim damla-damla,
Şüşə könlüm sınıq-sınıq.
Üzü dönmüş, heç olmasa
Bu günümdə qarşıma çıx.

Haradaydım hara atdın,
Hara gəldi ora atdın.
Kənardan kənara atdın
Sən bir tufan, mən bir qayıq.

Hüseyn Arif, bumu, toyun?..
Sevinc kədərlə qol-boyun.
Ömür müvəqqəti oyun,
Ölüm – əbədi ayrılıq.

DAYANIBDIR

Qapımın ağzını kəsib son bahar,
Onun arxasında qış dayanıbdir.
Bir uşaq heyətdə atılıb-düşür,
Əldə qar topundan daş, dayanıbdir.

Boz koma üstündə yumru daş da var,
Sağında, solunda ağ-ağ naxışlar.
Kənardan bir ala qarğaya oxşar,
Deyərsən: – Bir yorğun quş dayanıbdir.

Baxıram bozarmış Güllülə sarı
Elə bil tükənib səbri, qorarı.
Sallanır budaqdan buz salxımları,
Sərvlər gözündə yaş dayanıbdir.

Yeriyr sabahın çəni, çiskini,
Çən-çiskin çöllərin qəzəbi kimi.
İri ağ kötük də, ağ ayı kimi,
Mənimlə üzbəüz tuş dayanıbdir.

Nə deyim gərdişə, Hüseyn Arif,
Salma dilo-dişə, Hüseyn Arif,
Yaş enir yetmişə, Hüseyn Arif,
Torpaqda ayağım boş dayanıbdir.

VAXTIDIR

Qönçə açır, gül bəzənir,
Ceyran keçir, çöl bəzənir,
Sona çimir, göl bəzənir
Dünyanın dünya vaxtıdır.

Gözəlliyi sevək, seçək,
Çəmənin gözündən içək.
Ağ köpüklər ləçək-ləçək,
Dəryanın dərya vaxtıdır.

Zirvələrə çəkildi qış,
Ətəklərdə narın yağış.
Çəmənə bax, naxış-naxış,
Boyanın boya vaxtıdır.

Adamların xətri gözəl,
Ağacın xətri gözəl,
Kəkötünün xətri gözəl,
Qayanın qaya vaxtıdır.

Hüseyn Arif, bu nə maraq,
Açılam varaq-varaq.
Könlümün uşaqdan-uşaq,
Yaşımın baba vaxtıdır.

XƏBƏRSİZ

Elə ki, son bahar verir hökmünü,
Sonalar ayrılır göldən xəbərsiz.
Çiçəklər sarılıb, güllər sovuşur,
Çəməndən xəbərsiz, çöldən xəbərsiz.

Şimşək göydə çaxıb zülməti yarır,
Pələngin canını üşütmə sarır.
Daşlar dilə gəlib haray qoparır
Tufandan xəbərsiz, seldən xəbərsiz.

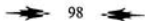
Sular buz bağlayıb donur sazaqdan,
Tüstü qıvrım-qıvrım qalxır uzaqdan.
Yarpaqlar üzülüb enir budaqdan
Küləkdən xəbərsiz, yeldən xəbərsiz.

Alışdım min dəfə, yandım min kərə
Özüm də bilmirəm nə deyim ömrə?!
Yar-yoldaş yanında göz görə-görə
Saçlara dən düşür ildən xəbərsiz.

Əzəldən vurulub ana torpağa
Çevirdim üzümü arana, dağa.
Günlər Hüseyni də çəkir sınağa
Obadan xəbərsiz, eldən xəbərsiz.

MƏN QORXARDIM

Mən qorxardım tufandan,
Sinəsi sal qayalı
Sahillər olmasaydı.

Mən qorxardım xəzandan,
Nəfəsi gül qoxulu
Fəsilər olmasaydı.

Mən qorxardım kədərdən,
Ürəkdən qəh-qəh çəkib,
Gülənlər olmasaydı.

Mən qorxardım ölümdən,
Dünyaya məndən sonra
Gələnlər olmasaydı.

DÜNYA FİKİR DÜNYASIDIR

Heç bilmirəm başımdakı
Hansı eşqin xülyasıdır.
Əhvalımı kim soruşub,
Halımı kim duyasıdır?!

Yarı yolda gədim durur,
Qəm əridir, möhnət yorur.
Ləpə döyür, dalğa vurur,
Dərya hicran dəryasıdır.

Gəl qınama Hüseyni sən,
Başım bulud, ayağım çən
Mənə fikir çəkmə deyən,
Dünya fikir dünyasıdır.

ŞAİRƏM

Göylər kimi sinəsini gen açıb,
Yerlər kimi coşub-daşan şairəm.
Çəkilmədim otaqların küncünə,
Düzlər keçib, dağlar aşan şairəm.

O yuvanı, bu yuvanı seçmədim,
Yurddan-yurda, eldən-elə köçmədim.
Üzdən baxıb, üzdən yanıb keçmədim,
Düz öyrənib, düz danışan şairəm.

Axşam-sabah yollarımda gözünüz
İndi nədir Hüseynə sözlünüz?!

Mən nə deyim, görürsünüz özünüz
Qocaldıqca cavanlaşan şairəm.

DÜNYANIN

Turac qurar yuvasını budaqda,
Qartal qonar qayasına dünyanın.
Meşənin buz sərinliyi bulaqda,
Boya çatmaz boyasına dünyanın.

Yaz açılır çöllər, düzlər güllənir,
Bulud axır, yerlər, göylər tüllənir.
Meh toxunur, göy yarpaqlar dillənir
Uyumuşam laylasına dünyanın.

Çəməninəndən neçə çələng hörmüşəm,
Bağçasından qızıl alma dərmüşəm.
Ulduzları gəlib girən görmüşəm
Gecə yarı rəyasına dünyanın.

Bal ətirli nəfəsindən kim doyar?
Bülbüllərin nəğməsindən kim doyar?
Babadəğin zirvəsindən kim doyar?
Dalan dalsın dəryasına dünyanın.

Hüseyn Arif, olanları sal yada,
Aylar ötüb, illər səni yorsa da.
Namərd demə, namərdliyi varsa da,
Qatan qatıb mayasını dünyanın.

BİR DƏ MƏN

Çox şey əriyəcək... çox şey dünyada,
Dəmir də, polad da, daş da, qaya da.
Bir qış öz hökmünü dəyişən deyil,
Bir payız bir bahar, bir yay,
bir də mən.

Qaranquş susacaq, qartal susacaq
Dağ kəli susacaq, maral susacaq.
Başadək ötəcək öz nəğməsini
Bir dəniz, bir bulaq, bir çay,
bir də mən.

Külə çevriləcək nə qədər ocaq,
Qaralacaq işıq, sönməyəcək çıraq.
Həyatda ədəbi nur saçacaqdır,
Bir Günəş, bir ulduz, bir Ay,
bir də mən.

Mənə də əlini çəkər təbiət,
Yurdumu, yuvamı sökər təbiət,
Sazımla, sözlümlə əbədiyyətə
Çevrilə bilməssən bir ömürdə mən.

MƏN OLAM

Bir də dalam təbiətin seyrinə,
Günəş ola, səhər ola, mən olam.
Göy ləpələg ağ köpüyə bürünə,
Qayıq ola, Xəzər ola, mən olam.

Qulağımda qıjıldayır dəli Kür,
Bu torpağın otu dərman, daşı dürr.
Bir dünyadır, toylu-yaslı bir ömür,
Sevinc ola, kədər ola, mən olam.

Meh oyana, Dan ulduzu göz aç,
Səyyar kamal zirvə-zirvə iz aç.
Ulu tarix həqiqətdən söz aç,
Zəhmət ola, hüner ola, mən olam.

Göy sünbüllər saçqlana, tellənə,
Ağ salxımlar şirələnə, yellənə,
Bir şerimdə milyon könül dillənə,
Sənət ola, əsər ola, mən olam.

Qayaaltı... buz bulağın cəlalı,
Meşə qoynu... yaşıl tala, göy xalı,
Bir guşədə səsdən-küydən aralı,
Qələm ola, dəftər ola, mən olam.

Çiskin keçə, bülbül bağa qayıda,
Ceyran düzə, Maral dağa qayıda.
Ötən çağım bir anlığa qayıda,
Arif ola, səfər ola, mən olam.

UNUDULARMI

Deyirəm: – Görəsən bu ad günümde,
Dağ kəli yadına məni salarmı?
Bərəddə üstümə atılıb ceyran,
Qayada könlümü qartal alarmı?

O gölüm, o çeşmə, o çayım mənim,
Onlarsız nə günüm, nə ayım mənim,
Çatanda pələngə harayım mənim
Yerimi, yurdumlu xəbər alarmı?

Necədir qüzəhdə ağaran qarım?
Ətəkdə yellənib əsən çinarım?
Yığılın başıma, ay palıdlarım,
Bu qədər dost gözü yolda qalarmı?

Yarpızla, lillərlə deyib gülməsəm,
Sevinci, kədəri yanı bilməsəm,
Uzaq ulduzları yaxın bilməsəm
Şərim o yerlərə qanad çalarmı?

Böyüklə, kiçiklə həmsöhbət olan,
Canında tükənməz hərarət olan,
Gücü xalq, dayağı təbiət olan
Bir şair həyatda unudularmı?

İNSAN

Qalxanda, fərəhindən
Toy-bayram edir insan.
Enəndə qəm sazını
Çalıb inlədir insan.

Gah açib gülə dönür;
Gah yanib külə dönür,
Gah sakit gölə dönür, –
Bilmirsən nədir insan.

Dincəlməyir bir an da,
Yay dağda, qış aranda,
Həyatı anlayanda
Həyatdan gedir insan.

İSTƏRƏM

Yaz fəslə daşları sellər aşanda,
Göllər çalxalanıb, çaylar daşanda,
Yarpaqlar titrəyib, pıçıldaşanda
Səsimi səslərə qatmaq istəyəm.

Üfəqlə uzanıb, buludla axıb,
Şəfəqlə qızarıb, şimşəklə çaxıb,
Cüylərlə boylanıb, maralla baxıb,
Ceyranla yorulub yatmaq istəyəm.

Öyilən dumanda, sürünən çəndə,
Çiçəklər islanıb, güllər çiməndə,
Keçirib gecəni bir göy çəməndə
Səhərin şəhinə batmaq istərəm!

Yığılsın başıma deyib-gülənlər,
İsinsin eşqimlə qədirbilənlər.
Bir ömrün ocağı sənə qədər
Həyatda min ocaq çatmaq istərəm!

ÜRƏKDİR

Canın hərərəti, ömrün neməti,
Sinənin sönməyən közü ürəkdir.
Odur sevməyən də, odur sevən də,
Seçən hər öyrini, düzü ürəkdir.

Minbir nəğmə deyər bu gözəlliyə,
Çiçəkli torpağa, ulduzlu göyə.
Hər gülün rəngində mənə var deyə
Seyr edən çəmənə, düzü ürəkdir.

Göl kimi dayanar, sel kimi gələr,
Bəzən yerə enər, bəzən yüksələr,
Onsuz nə söz gülər, nə sənət gülər,
Güldürən sənəti, sözü ürəkdir.

Od kimi qoynundan keçər odların,
Çəkilmez öndündən boranın, qarın.
Əzəldən dostluğun, əhdin, ilqarın
Mayası ürəkdir, duzu ürəkdir.

Mən oldum vurğunu bir gülnəfəsin,
Bir şirin gülüşün, bir şirin sosin.
Eşq ilə yaşayıb, yaradan kəsin
Adı Hüseynindir, özü ürəkdir.

KİMİ

Gözümü zirvədən çəkən deyiləm,
Qartal qanadını salana kimi.
Üzülüb cərgədən qalan deyiləm,
Palid böyrü üstə qalana kimi.

Təbim çəsmə-çəsmə qaynamaq istər,
Çəmənə qarışıb, qaynamaq istər,
Xəyalım şəfəqlə oynamaq istər,
Aranı çən-çiskin alana kimi.

Çox verib imtahan, Hüseyn Arif,
Çağlar zaman-zaman, Hüseyn Arif.
Getməz qulaqlardan, Hüseyn Arif,
Son aşiq sazını çalana kimi.

SIĞMAZ

Axtarmaq eşqlə alovlanan kəs,
Kənddə qərar tutub, şəhərə sığmaz.
Gətirməz fikrinə vaxtı-vədəni,
Gecəyə, gündüzə, səhərə sığmaz.

Dincələr kölgədə, günəqarşıda,
Enişlər, yoxuşlar durar qarşıda.
Vətən torpağının bir qarışı da,
Beşgünlük, ongünlük səfərə çıxmaz.

Çəmənə nə qədər bənövşə, nərgiz,
Otlar bir-birindən ətirli, təmiz.
Göyden ulduzları səsləməyə bəz, –
Yer göyə sığmayıb, göy yerə sığmaz.

Qış bir yana çəker, bahar bir yana,
Ömrü başa vurur od yana-yana.

Sahilsiz zülmətin dərya qoynuna
Günəşdən ayrılan bir zərrə sığmaz.

Tapılan bir inci itməz həyatda,
Doğma səs qulaqdan getməz həyatda,
Sənin də dastanın bitməz həyatda,
Bir xalqın söhbəti bir ömrə sığmaz.

MƏNİ

Heyranam Tiflisə uşaq çağından,
Bir də o yerlərə yetirin məni!
Aşırb səhərlər Sənan dağından,
Güllərin qoynunda itirin məni.

Göy otun üstündə kəsin quzunu,
Kabab sulanmamış səpin duzunu,
Kaxet çaxırıyla kəl buynuzunu
Doldurub bir hala götürin məni.

Yayılsın ətrafa conquri səsi,
Doğmadır ruhuma gürcü nəğməsi,
Düşəndə axşamın sərin kölgəsi,
Kürün körpüsündən ötürün məni.

Çayın sahilində yaşıl bağça-bağ,
Hər evdə-cyvanda təzə çilçıraq.
Sevirəm Tiflisi, sevirəm, ancaq
Öləndə Qazaxda götürün məni.

QAZAXDA

Ceyran çölü qoyun-quzu qoxulu,
Fəsilərin naxışını Qazaxda?
Qarayazı çiçək dolu, gül dolu,
Yaşıl bahar yağışını Qazaxda?

Bəd ayaqda dönməz üzü Güllülün,
Sinəsində çoxdu sözü Güllülün,
Dan güləndə gülən gözü Güllülün
Ürkək Maral baxışını Qazaxda?

Qapısında gediş-gəliş kəsilməz
"Qonaq" sözü əzəлиндən müqəddəs
Yel əsəndə yarpaqlardan qopan səs
Təbiətin alqışını Qazaxda?

Qızmar yayda buz qalalar sökülür,
Sellər, sular dərələrə tökülür,
Bir məcrada Ağstafa, Xram, Kür
Dəli çaylar yarışını Qazaxda?

Sıra-sıra sal qayalar çataqlı,
Daş pillələri, daş izli, daş yataqlı.
Dədə Avey – dədə Qorqud soraqlı,
Əsrlərin sirdaşını Qazaxda?

Dayanmışam qarşısında yenə mən
Bu axşam da saği duman, solu çən
Tufanlara öyilməyən Göyözən
Bir tayfanın başdaşını Qazaxda?

Hüseyn Arif, nə qəramış bu qərar
Daha səni kim düşünər, kim arar?!
Bir atanın ürəyimi o məzar,
Bir şəirin göz yaşını Qazaxda?

VAR MƏNİM

Yığılmır yollardan fikrim, xəyalım,
Görən bu çöllərdə kimim var mənim?
Sazda "Kərəmi"yə qoşulan səsim,
Kamanda inləyən simim var mənim.

Kəsilib qapıdan gedib-gələnim,
Yox mətləb qananim, qədər bilənəm.
Dumanlar içində yorğun köhlənəm,
Tufanlar qoynunda gəmim var mənim.

Hüseyn, nə oldu qönçə niyyətim?
Daşlara toxundu ilk məhəbbətim.
Özgəni güldürən sözüm, söhbətim,
Özümü ağladan qəmim var mənim?

VAR İMİŞ

Nə qədər bulanıq sular görmüşəm,
Nə qədər dumanlı xilqət var imiş.
Qarlı zirvələrdə quzğun tamahı,
Çənli dərələrdə zülmət var imiş.

Dünənki canavar, bugünkü tülkü,
Sabah şirə dönsə, gəl çək bu yükü.
İpək əvəzinə murdar it tülkü,
Bazarda qərībə qiymət var imiş.

Toz qondu solumda, sağımda mənim,
Tufanlar oynadı dağımda mənim,
Hüseynəm, yaxşı ki, xalqımda mənim,
Dəyanət, sədaqət, hörmət var imiş.

BAĞLIDIR

Eniş, yoxuş bir-birinin davamı,
Dağ dərəyə, dağa dərə bağlıdır.
Ölüm, həyat yanaşdır özəldən,
Şər xeyirə, xeyir şərə bağlıdır.

Nur ələlib, bağca-bağa yeriyər,
Göy dənizə, boz torpağa yeriyər.
Bir ümmanda neçə dalğa yeriyər,
Neçə yürüş, bir səfərə bağlıdır.

Dağlar açar sinəsini selilə,
Düzlər yayar mahnısını yelilə.
Təbiətin min şeirli telilə
Ay Günəşə, Günəş Yərə bağlıdır.

Gahdan gülər, gahdan ağlar fikrimiz,
Qanad açar, qanad bağlar fikrimiz.
Misralarda coşub çağlar fikrimiz,
Şeir fikrə, fikir şərə bağlıdır.

Yaşamadı qorxa-qorxa, Hüseyn,
Güvəndikcə doğma xalqa, Hüseyn.
İnanmıram yaddan çıxsa, Hüseyn, –
Şair ömrü ömürlərə bağlıdır.

ŞEİR DEYİLMİ

Məndən təzə şeir xəbər alan dost,
Bəs yazın gəlməsi şeir deyilmi?!
Gəzməyə çıxanda – çölün, çəmənin
Üzünə gülməsi şeir deyilmi?!

Yenə gözümlə qalıb bağçada, bağda,
Min-min gül açıldı aranda, dağda.
Eyvana əylən cərpaz budaqda
Bülbülün nəğməsi şeir deyilmi?!

Seyr elə hüsnünü göydə dumanın,
Qayada kəkliyin, göldə sonanın.
Aynabənd otaqda gəlin anamın
Şirin layla səsi şeir deyilmi?!

Dərədə moruq dər, dəşdə çiələk,
Gah yağış xoş gəlir, gah sərin külək.
Yaş ötür, doymayır dünyadan ürək, –
Yaşamaq həvəsi şeir deyilmi?!

Kim deyir şerin meydanı dardır?
Sonu görünməyən bir ilk bahardır.
Necə ki, həyat var şeir də vardır, –
Həyatın nəfəsi şeir deyilmi?!

DÜNYANIN

Bir yolun üstündə min-min yol düşüb,
Dəyişib çıxırı, izi dünyanın
Min yol pəhləvanın burdu boynunu
Bir dəfə əsmədi dizi dünyanın.

Nə meşə, nə bağça, nə dəniz qalır
Nə gecə dayanır, nə gündüz qalır.
Dağın əvəzinə dərə, düz qalır
Gahdan dağa dönür düzü dünyanın.

İldırım şığıyıb göləndə dilə
Ötə qorə verir, samanı yelə
Yarandığı gündən özünə belə
Vəfasız yarandıb özü dünyanın.

Bilməyirsən birdən nə bəsət qurur,
Yayın nəfəsiylə yaza od vurur.
Bülbülü bayquşdan özəl susdurur
Qudurub, qızanda gözü dünyanın.

Çiçəklər qoynunda tikanlar yatır,
Aşkara zəhəri şərbətə qatır.
Binalar ucalır, binalar batır,
Qərinələr görüb üzü dünyanın.

Nizami kamına yetmədi getdi,
Füzuli başadək ötmədi getdi
Vaqiflə, Vurğunla bitmədi getdi
Bitməz Hüseynlə sözü dünyanın.

ŞAİRİYƏM MƏN

Biri dedi, gül-çiçək,
Boya şairiyəm mən.
Biri dedi, daş-kəsək,
Qaya şairiyəm mən.

Duyub, tutmadan xəbər
Uydurub axşam-səhər
Biri dedi, çal-çəpər,
Paya şairiyəm mən.

Göydə yersiz yanmadım,
Yeri göysüz anmadım.
Odda suyu danmadım
Dərya şairiyəm mən.

Sevinci coşub-daşan,
Qayğısı başdan aşan,
Dünyayla dünyalaşan
Dünya şairiyəm mən.

DÜŞÜNMEK, DÜŞÜNMEK İSTƏYİRƏM MƏN

Bağla qapıları, bağla, sevgilim,
Qapansın bir anlıq pəncərələr də;
Sən də ayağımı saxla, sevgilim,
Qoy dursun nə varsa – durduğu yerdə.
Vurğunu olsam da hər şirin səsini,
Hələlik qulağım səs eşitməsin.
Fikirilər, duyğular aləmindəyəm,
Ürəkdir sinəmdə yalnız dillənən,
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən.

Uşaq da deyiləm, ömür yarıdır,
Bəlkə də mənzilə bir şey qalmayıb?!

Bu gün qızam – deyən sabah qarıdır.
Bir də ki, dünyada kim qocalmayıb!
Ya vaxtlı, ya vaxtsız o şey ki, haqdır
Yetişib yaxandan yapışacaqdır.
Əcəl dedikləri qara yel kimi
Neçə ki, əsməyib başımın üstədən,
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən.

Yazdığım əsərlər qabağımdadır,
Yarımcıq qoyduğum şeirlər də var.
Tərif də, tənqid də qulağımdadır,
Başımda dolaşır fikirlər də var,
Biri yaxşı deyər, biri pis deyər,
Biri də çox sözü ürəksiz deyər.
Olar əl çalan da, əl çalmayan da.
Bunlara aldanıb çıxma izindən,
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən.

Özüm də bilmirəm, ah, neçə kərə
Yerimdən oynadıb hər gülüş məni,
Uyub orda-burda deyilənlərə
Mən az yanımadım dostu, düşməni.
Çox olub yolumdən sapıb azdığım,
Nəmərdə inanıb, yada qızdığım.
Sonra eşitdiyim tikanlı bir söz
Keçib güllə kimi əlli yerimdən...
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən.

Yüz dağdan ağırdır bir kiçik kədər;
Yanıb qaralmayan haram var mənim!
Dostların xətrinə deydiyim qəddər
Sinəmdə sağalmaz yaram var mənim.
Gah yersiz incitdim yarı-yoldaşı,
Axdı gizli-gizli gözümün yaşı.
Bir qəlbə toxunmaq asan gəlməsin
Mən kəndə, şəhərə od ələməkdən.
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən.

Enişli-yoxşulu bu yollarda bax
Varmı topuq çalib bürəməyən kəs?
Yazıq o kimsədir həyatda, ancaq
Yazdığı səhvini pozmaq istəməz.
Vəfalı sevgilim, mən yanılsam da,
Bəri sən yanıma heç vaxt dünyada,
Odur qapıları bağla deyərək,
Sakit otağıma çökülib hərdən
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən.

YAVAŞ-YAVAŞ

Həftə başa varır, ay gəlib gedir.
İtirib nurunu göz yavaş-yavaş.
Soyuyur məclisim çəmə başında,
Qaralır ocaqda köz yavaş-yavaş.

Qəm yağır günəşin solğun təlindən.
Daş qopur dağların sərxoş selindən.
Payız yarpağı tək xəzan yelindən,
Dağılır sinəmdən söz yavaş-yavaş.

Fikir ağartmasa saçda dən olmaz,
Can yorğun düşəndə ürək şən olmaz.
Hüseyn! Həmişə sən deyən olmaz.
Zamanın hökmünə döz yavaş-yavaş.

SEVİRƏM

Külüng qalxır, külüng enir,
Birdən susur, birdən dinir.
Qaya qopur, daş ələnir,
Fərhad mən səni sevirəm.

Dözdün qara, dözdün yelə,
Dözdün çətinə, müşkülə.
Əyilmədin, sınısan belə,
Polad, mən səni sevirəm.

Tər bənövşə yarır qarı,
Boylanır Günəşə sarı.
Qartal şığıyır yuxarı,
Qanad, mən səni sevirəm.

Dan sökülür, əsir külək,
Sığallanır çəmən, çiçək.
Mahnı qoşur coşan ürək,
Ustad, mən səni sevirəm.

Yol enişdi, yol yoxuşdu,
Burda bərkdir, orda boşdu.
Bir igid quş kimi uçdu,
Boz at mən səni sevirəm.

Olub qəm də, olub dəm də,
Nələr gördük bir aləmdə.
Dünya, səndən incisəm də
Həyat, mən səni sevirəm.

BİZ AYRI DÜŞƏLİ

O günlər yuxuydu, yoxsa həqiqət,
Bəlkə bir diyyünlü sırr idi, getdi.
O arzu, o ümid, o söz, o söhbət
Dodaqdan süzülən dürr idi, getdi.

Şırıqlar oyandı, çağladı dağlar,
Çiçəklər boylandı, bəzəndi bağlar.
Biz ayrı düşəli bir qorib bahar,
Yanımdan xəbərsiz yeridi, getdi.

Buludlar üfüqə çəkildi lay-lay,
Zəmilər biçildi, buğdalar tay-tay
Biz ayrı düşəli bir alovlu yay
Çölləri, düzləri бүrdü, getdi.

Bulaqlar boynunda üsüdü yarpız,
Yarpaqlar budaqdan endi aramsız.
Biz ayrı düşəli bir yorğun payız,
Sarı çuxasını sürüdü, getdi.

Axdı damcı-damcı buz salxımları,
Səllər yaraladı bürcü, hasarı.
Biz ayrı düşəli bir qışın qarı
Gözümün içində əridi, getdi.

Könlümdə dörd fəslin qəmi, nisgili,
Möhnətin sonu yox, qəmin sahili,
Yetmiş – vida ili, ayrılıq ili,
Ömrün illərindən biri idi, getdi.

TAPILMAZ

Buraxma fürsəti, buraxma əldən,
Göydə qərar tutub, yerdə tapılmaz.
Harayla, harayın qalar içində,
Xeyirdə görünüb, şərdə tapılmaz.

Nə çiçəkdən soruş, nə otdan soruş,
Nə sudan xəbər al, nə oddan soruş.
Nə yardan, yoldaşdan, nə yaddan soruş,
Nə mərərdə səs verib, mərərdə tapılmaz.

Ömrün səfərini bitirmə vaxtsız,
Karvanı mənzilə yetirmə vaxtsız,
Hüseyn Arifi itirmə vaxtsız,
O ele şairdi, bir də tapılmaz.

TORPAĞA QOŞULDUM

Torpağa qoşulub gözdüm dünyanı,
Mənasız keçmədi ömrün bir günü.
Torpağa qoşulub duyduam həyatda
Zəhmətin ətrini, eşqin hökmünü.

Torpağa qoşuldum, qoşuldu mənə,
Zəmilər, tarlalar, düzlər, zirvələr.
Daşlardan süzülən çeşmələr kimi
Süzüldü könlümdən odlu nəğmələr.

Ümmanlar qoynunda üzəndə belə
Dərələr, təpələr keçdi fikrimdən.
Üfüqdən-üfüqə süzəndə belə
Torpaqdan gözümlü ayırmadım mən.

Nə qədər diriyəm, bu ana torpaq
İlk andım, ilk eşqim, ilk ocağımdır.
Öləndə torpağa qarışmağım da
Torpağa qoşulub yaşamağımdır.

SÖZDƏ VURĞUN, SAZDA MİRZƏ

Aşıq dostum, deyim sənə,
Sözdə Vurğun, sazda Mirzə.
Qoy eşitsin ellər yenə,
Sözdə Vurğun, sazda Mirzə.

Dilimizin qüdrətidir,
Ağzımızın ləzzətidir,
Yurdumuzun şöhrətidir,
Sözdə Vurğun, sazda Mirzə.

Demə, səsim batasıdır,
O ələmə çatasıdır,
Hüseynin ustasıdır,
Sözdə Vurğun, sazda Mirzə.

SƏMƏD VURĞUNA

Yetmişə yetmədi ömrün səfəri,
Matəmə бүрүндү altmışın da.
Açanda qapını bahar səhəri
Yumuldu gözlərin əlli yaşında.

O axın fikrimdə yaşayır hələ,
Bayramın nə ağır günlərə düşdü,
İşıq qaranlıqla, kədər fərhəllə
Ayrılıq görüşlə bir yerə düşdü.

Ölümün yandırır-yaxdı dostları,
Ürək qarlı dolu, boranla dolu.
Bağlaya biləydim birçə gün, bari
Səni bu dünyadan aparan yolu.

Yazdı xəyalından gəlib-keçəni
Şair olmayan da, şair olan da.
Ağladı, gündüzə qatıb gecəni
On yasda bir dəfə ağlamayan da.

Dodaqda söhbətin, könlüdə adın,
Yenə kitabların ellərdə gözər.
Əli qələm tutan Vaqif övladın
Yurdunda alışıq çırağa bənzər.

Çıxdım soracağına xəbər verən yox,
Özüm də bilmirəm nə edim, ustad?
Harda yaxınlaşıb sıxım əlini,
Harda o səsini eşidim, ustad?

Nə göyden haray var, nə yerdən aman,
Sükuta бүрүнүб Fəxri xiyaban.
Yazda da, qışda da onun yanından
Bir dəfə salamsız ötmədim, ustad!

Duyduqca gücünü, qüdrətini mən
Başdan uca tutdum şöhrətini mən,
Dosta dost yaradım, düşməne düşmən,
Yadlar ayağına getmədim, ustad.

Dur yenə qolumu salım qoluna,
Dolanım sağına, dönüm soluna.
Sənin məktəbinə, sənin yoluna
Heç zaman xəyanət etmədim, ustad.

ONİLLİK HƏSRƏT

Onillik həsrətin ağrısı canda,
Qəbrinə bir daha başım eyildi.
Sən vaxtsız bizimlə vidalaşanda,
Oğlumun bir yaşı tamam deyildi.

İzi silinmədi ötən anların,
Aylar dolandıqca gör nələr etdi...
Səni öz çiyində aparanların
Sonra neçələri çiyində getdi.

Oyansan (əlbəttə, bir xəyaldır bu)
Fəxri xiyabanda köks ötürərsən.
Mehdi sirdaşını, Yusif dostunu,
Bülbülü yanında yatan görərsən.

Arabir bədənəm düşür lərzəyə,
Dünyanı tutası deyiləm ki, mən.
Bir anlıq gözlərin açılısın deyə,
Keçərəm ömrümün neçə günündən.

Hanı o təmkinin, o etibarın,
Ayrılıq hökmünü kim belə yazdı?..
Bəlkə sağ olsaydın, qələm dostların
Yersiz bir-birini yaralamazdı...

Nihilist ürəkdən salam vermədi
Gahdan üzəvarı salam versə də.
Əzəli fikrini dəyişdirmədi,
Sonrakı cildini dəyişdirsə də.

Elinə, gününə ağzını büzən
Yalandan kürsüdə yanıb alışıdı.
Yuxarı çəkildi ayaqda gözən
Xalqı tanımayan xalqdan danışdı.

Bir də gileylənmək əbəsdir bu dəm,
Xalq desəm, aslanlar ayağa qalxar.
Düşməni döyməyə yumruq istəsəm,
Qayalı Qoşqar var, daşlı Kəpəz var.

Görmüşəm namərdin hər fitnəsini,
Boşda üzə çıxar, bərkdə gizlənər.
Batırmaq istəsəm bayquş səsini
Qarlı Şah dağından min qartal dinər.

Sədaqət gözələnib, hörmət umulmaz
Özünü hamıya şirin salandan.
Atalar sözdür: "Döyüşçü olmaz
Döyüş meydanında tez boşalandan".

Yenə bahar olur, gül ətir saçır,
Yenə də gedirik şəhərə, kəndə.
Şeir məclisində səndən söz açır
Səni görməyən də, səni görən də.

Güldük sevincinə, yandıq ağrına,
Gəzir nəğmələrin dildə, dodaqda.
Sənin kitabını basır bağrına
Birinci sinifə gedən uşaq da.

Ölürmi hünərlə yaşayan insan –
İlləri illərə calanır ömrün!
Bakının ön böyük meydançasından
Möhtəşəm heykəlin yüksəlir bu gün.

Dünən Səməd Vurğun od kimi qızdı,
Bu gün Səməd Vurğun xatirələrdir.
Dünən Səməd Vurğun şeirlər yazdı,
Bu gün Səməd Vurğun kənddir, şəhərdir.

Bir qaynar bulaqdan axan suyuq biz,
Gücümüz torpağın gücü qədərdir.
Sən gedən yolların yolçusu yuq biz,
Sənə bənzəmək də böyük hünərdir.

Fəxri xiyabanı seyrə gələndə
Gözündən qor töküb, od salıram mən.
Qarşında diz çöküb əyləndə də
Yerdən göyə qədər ucalıram mən!

GÖZƏL GÜNLƏR QABAQDADIR

Əmirxan müəllimə

Doymaq olmur bu dünyadan,
Könül hər vaxt soraqdadır
Göylər dərin, sular sərin,
Mənim gözüm torpaqdadır.

Gah kənddəyəm, gah şəhərdə,
Səsim qalxır pərdə-pərdə.
Məhəbbətim ürəklərdə,
Nəğmələrim dodaqdadır.

Vaxt dolanır, vədə çatır
Qara tellər ağa batır,
İllər bizi dala atır,
Gözəl günlər qabaqdadır.

SƏNİ DÜŞÜNƏNDƏ

*Təbiət vurğunu, təbii sənət dostum
Səttar Bəhlulzadəyə ithaf edirəm.*

Səni düşünəndə nə ıclas, nə zəng,
Nə də bir kabinet düşür yadıma.
Səni düşünəndə yüz boya, yüz rəng,
Al-əlvan təbiət düşür yadıma.

Çiçəklər qaynaşır naxışlarında,
Şəhlə sırğalanan güllər görürəm.
Buludla bulanana baxışlarında
Şəfəqlə durulan səhər görürəm.

Hardasa söyüdlər sallanır suya,
Hardasa hələ çən, hələ yağışdı.
Hardasa meşələr getmiş yuxuya
Hardasa payızdı, hardasa qışdı.

Unudur yükünü könül bir anlıq,
Düzlərin havası düşür yadıma.
Qırxbulaq, Şahnabad, Lozo, Xınalıq,
Qartallar yuvası düşür yadıma.

Fırçanın hökmünə, hikmətinə bax,
Otağa göl gəlib, bulaq gəlibdir.
Kiçik bir guşəyə neçə böyük dağ.
Neçə dərin dərə qonaq gəlibdir.

Səni düşünəndə gəliyəm dilə,
Ruhlanıb torpağın tər nəfəsindən.
Gözümün düşməni xəbəslər belə,
Çəkilib gözümün düşərgəsindən.

Of, yenə yarama düz səpələndi,
Zorla saxlayıram olimi, neynim.
Daşını parçalandı, qayamı endi,
Dinc qoya bilmirəm dilimi, neynim?!

Hər tülkü özünü sanıb bir pələng,
Yekolik eşqilə coşub-çağladı,
Neçə dildən zirək, ağıldan seyrək,
Nadandan söz açıb, kitab bağladı.

Birini yuxarı çəkdilər nəso,
Önündə yüz keçid, yüz yaşıl işıq.
Biri "məktub" oldu, biri "mədrəsə",
Dərd alıb, qəm satıb, kəfə baxmışıq.

Pas atmış dəmiri tutdular zərə,
Qızıl qiymətində başa keçdi mis.
Bu özündən razı özülsüzlərə,
Bir deyənlə olmadı: – Kimlərdəsiniz?

Qanqalı nərgizə tay etdilər ki,
Sənət aləmində yenilikdi bu.
Maralı donuza bənzətdilər ki,
Sirri açılmamış dərinlikdi bu.

Meydanda nə qədər fırıldaqçı var,
Hələ dayanmayıb mübarizəmiz.
Təzə qoltuqlarda köhnə fəalçılar,
Nə qədər baş-başə gəlməliyik biz.

Vaxtlımı doğulduq, vaxtsızımı olduq,
(Bir də qəm gətirən bu söhbət nədir)
Ana təbiətin əkiz oğluyduq,
Bizim qüdrətimiz təbiətdədir.

Cansız canlılardan incimə sən də,
Çətin yaddan çıxıb unudularsan,
Həqiqi sənətdən söhbət düşəndə,
Səni düşünürəm,
Yaxşı ki, varsan.

TORPAQ

Qucağında nanə, reyhan,
Lalə, nərgiz olan torpaq,
Yaşı qədim, özü cavan,
Ətri təmiz olan torpaq.

Döşdə bulud, zirvədə çən,
Əskilməyir gəlib keçən.
Göy sinesi meşə, çəmənlər,
Qoynu dəniz olan torpaq.

Düzlər varı, dağlar tacı,
Xəzan görəsə yox əlacı.
Kimə şirin, kimə acı,
Kimə əziz olan torpaq.

Gah qış olub, gah yaz olub,
Həm açılib, həm tutulub.
Sevinclə bir yaşə dolub,
Qəmlə əkiz olan torpaq.

Hər qonağın bir vaxtı var,
Ya çox qalar, ya az qalar.
Bir gün səni yola salar,
Bir gün mənsiz olan torpaq.

ANAMI XATIRLADIM

Çən ötdü, çisək köçdü,
Güllər açıb güllüdü,
Sevgilim yada düşdü,
Dağlara baxanda mən.

Döşdə dincimi aldım,
Sübhün seyrini daldım.
Babamı yada saldım,
Dağlara qalxanda mən.

Qarlı zirvələr aşdım,
Haraları dolaşdım.
– Ana! – deyə dil açdım,
Canım dərində mən.

ANALAR

Elə ki, balalar gəlir dünyaya,
O gündən hey ölcüb-biçir analar.
Mahnı da oxuyur, şeir də deyir
Bəstəkar analar, şair analar.

Dözürlər hər əzabə o bilə-bilə.
Yaşayır, sırrını salmadan dilə.
Vaxt olur, qaldırır ağını belə
Şərbət evəzinə içir analar.

Unudub illərin yorğunluğunu,
Həyatda dincliyi, evdə yuxunu:
Sevincin azını, qəmin çoxunu,
Yükün ağırını seçir analar.

Alında zamanın açdığı qırıq
Başına qar töküüb, qar ələyir qış.
Odun istisindən aralanmamış
Suyun soyuğundan keçir analar.

Özüm də bilmirəm, Hüseyn niyə
Başımın tüstüsü çökür göyə?
Torpaq mı anasız qalmasın deyər
Torpağın qoynuna köçür analar?

ANA

Heyifdir, anasız olmasın uşaq,
Başından min boran, qar gəlib keçər.
Qurumaz, çökilməz gözünün yaşı,
Gecəsi, gündüzü zar gəlib keçər.

Əmi, dayı qucağına götürməz,
Qohum, qonşu ona nəzər yetirməz.
Ata da cibində alıb götürməz
Nə qədər olindən var gəlib keçər.

Sanarsan yanağı solğun xəzəldir,
Nəşəsiz yaşamaq ömür gödəldir.
Hüseyn, hər şeydən ana gözəldir,
Bəs niyə könlündən yar gəlib keçər.

QIYMASIN

Tufan qalxıb süyüdləri öysə də,
Nə palıda, nə çinara qiyməsin.
Xəzan yeli son bahara qıysa da,
Baş aparıb ilk bahara qiyməsin.

Daş kösməsin çeşmələrin yolunu,
Səl atmasın çiyləyin kolunu.
Qızarda təbiətin gül donu
Düşən dolu çəmənzara qiyməsin.

Bir dünyaya milyon oğul, qız gəlir,
Sevinc gəlir, kədər gəlir, naz gəlir.
Əsil şair az yaranır, az gəlir, –
Vaxtsız ölüm sənətkara qiyməsin.

Könül dinib, meşələri göz deyər,
O budağa, bu budağa söz deyər.
Göy ot qalxıb çölü, düzü bəzəyər,
Döş çəməne, zirvə qara qiyməsin.

Hüseynəm, könül verdim həyata,
Məqsədinə kim çatmaya, kim çata.
Bir ananı özəz etməz yüz ata –
Ana torpaq analara qiyməsin.

SADƏ ADAMLARA MİNNƏTDARAM MƏN

Bir nazir sağında, rəis solunda
Quruyub qalmadım müqəvvalar tək.
Sadə maşın sürən bir dost yolunda
Yatmadım, dərələr, düzlər keçərkək.

Bir özündən razı qudurğan kəsin
Soyuq məclisində sağlıq demədim.
Bir sadə daş yonub, kərpic kəsənin,
Yanımdan salamsız ötüb getmədim.

Sadə bir aşıqla ülfət bağladım,
Yüz nağıl eşitdim, yüz duzlu dastan.

Mərifət gözləyib, ağır ümüdüm
Elmsiz "Elmlər doktorları"ndan.

Başqadır cəlal təbiətimin
Aran düzlərində, dağ dşələrində.
Açıldı sabahı şəriyyətimin
Sadə bir çobanın gülüşlərində.

Bir sadə neftçilə çiyin-çiyinə,
Buruqlar qoynunda coşub-daşmışam.
Bir sadə, turşməzə meşəbəyinə
Könül də açmışam, söz də qoşmuşam.

Sadə kolxozçuya olmuşam qonaq
Rahət nəfəs alıb, dincəlmək üçün
Kiçik bir addım da atmadım heç vaxt
Kimsəə, hardasa xoş gəlmək üçün.

Nə üzüm qaradır, nə dilim qısa,
Çıxsam da alovlar, odlar içindən.
Mərdliyim, saflığım az-çox qalıbsa
Sadə adamlara minnətdaram mən.

QOCALAR

Gah çəliyə dirsəklənib dayanır,
Gah daş üstə dincin alır qocalar.
Gah ölini saqqalına aparıb
Dərin-dərin fikrə dalır qocalar.

Ağrıyanda özü doyar özündən,
Yaş süzülür, qəm ölənər gözündən.
Uşaq kimi uşağın da sözündən,
Tez tutulub, tez daralır qocalar.

Yaxın başa, yad ayağa çəkəndə,
Biri bağa, biri dağa çəkəndə,

Gəlin sola, oğul sağa çəkəndə
Ümidini daşa çalır qocalar.

Cavanlığın qoxusunu itirib,
Tay-tuşların çoxusunu itirib,
Gecə yarı yuxusunu itirib,
Sübhə kimi oyaq qalır qocalar.

Qayalarda harayları, ünləri,
Sevincləri, qəzəbləri, kinləri,
Buludlara axıb keçən günləri
Buludlardan gəlib sorar qocalar.

Aylar, illər sovuşsa da yel kimi
Şehirlidir xatirələr aləmi.
Xatırlayıb Koroğlunu, Kərəmi
Söhbət açıb, məclis qurar qocalar.

Qızmar yayda ayrılmayıb sərindən
Qəlyan çəkib, köks ötürür dəridən
Bir-birinə dirsəklənib yerindən
Ağır-ağır qalxıb durur qocalar.

Can neyləsin, hökmü verən zamandı,
Gözdən düşüb, sandan çıxmaq yamandı.
A yoldaşlar, a qardaşlar, amandı,
Göynətməyin, kövrək olur qocalar.

Əsən külək, yarpaq tökən budaqdı,
Döyən yağış, sönlüb keçən ocaqdı,
Necə deyim, ikigünlük qonaqdı,
Axşam açıb, sabah solur qocalar.

Ey Hüseyn, gənclik hara, sən hara!..
Dolu gəlir, sür köcünü kənara.
Qocalıqını çəkən səni onlara,
Qocaları yada salır qocalar.

MEŞƏBƏYİ

Kef üstündə kefirmizi
Gəldi, sordu meşəbəyi.
– Buyur! – dedik, atdan enib,
Bardaş qurdu meşəbəyi.

Qamçısını atdı sola,
Çantasını çəkdi dala.
Şirin-şirin, bala-bala
Bizlə vurdu meşəbəyi.

İsti kabab, təzə fətir,
Doymaq olmur, yenə gətir.
Bıqlarını arada bir
Eşib burdu meşəbəyi.

Altıncı verib yelə
Düşməyibdir ruhdan hələ.
Qarşdakı bir gözələ
Göz də vurdu meşəbəyi.

Yatdı biri – keflənərək,
Birini də yıxdı külək.
Hüseynlə axıradək
Möhkəm durdu meşəbəyi.

AY MİRZƏ DAYI!

Aşıq Mirzə Bayramova

Mən beşikdə ikən telli sazınla
Laylamı sən çaldın, ay Mirzə dayı.
Yenə dilləndirdin “Yanıq Kərəmi”
Canıma od saldın, ay Mirzə dayı.

Ağır toylar gördün, nişanlar gördün,
Mahaldan-mahala atını sürdün.

Gəlinlər gətirdin, qızlar köçürdün,
Çox nələr aldın, ay Mirzə dayı.

Sənət meydanında imtahan olur,
Hüseynin əhvalı pərişan olur.
Səsin tutulanda könlüm qan olur,
Sən niyə qocaldın, ay Mirzə dayı?

XALQDAN SORUŞ

Gül saralar, çiçək solar,
Xəzan nədir?

Bağdan soruş
Cığır itər, iz yox olar,
Qarı, buzu dağdan soruş.

Qəribədir ömrün yolu,
Döyər yağış, təkər dolu.
Bərkə dözməz ölin solu
Ağır yükü sağdan soruş.

Hər torpaqda coşmaz bulaq,
Hər sınaqda yanmaz ocaq,
Alim kimdir?

Kitaba bax,
Şair kimdir?
Xalqdan soruş.

O DEYİB, ELƏ DEYİB...

“Ömür keçdi, gün keçdi
Cavan olmam bir də mən” –
Bir söz min dilə düşdü
Bir şairin dilindən.
Qocalıb, qəribşəyib,
Gedib, ona nə deyim!

O deyib, elə deyib,
Mən niyə elə deyim?
Alovdur sinəmdəki,
Kül olmaram yerdə mən.
Qocalan deyiləm ki,
Cavan olam bir də mən.

QOCALAN DEYİLƏM

Solsa da tər çiçəklər
Heç vaxt solan deyiləm.
Yorulsu da küləklər
Mən yorulan deyiləm.

Oylağımıdır dağ-dərə,
Ötməmə əbəz yərə.
Qədir bilməyənlərə
Yoldaş olan deyiləm.

Fil üzülüb qalsa da,
Qartal qanad salsu da,
Hər palıd qocalsu da
Mən qocalan deyiləm.

BƏDƏL OLMARAM

Birinin ayağı uçardı göydə,
Birinin arxası yərə dəyərdi.
Qan-tərə batardıq "Dirə döymə"də,
Dost dostu qayıqla döyəcləyərdi.

İstidən, soyuqdan tutmazdıq xəbər,
Bir qəlbin bir dünya sevinci vardı.
"Gizlənqaç" oynardıq qarışanda şər, –
Biri gizlənərdi, biri tapardı.

Ülfət bağlamışdıq yalla, yamacla,
Qayadan sıçrayıb, çaydan keçərdik,
"Top-top"la, "Qov-tut"la, "Çiling-ağac"la,
Çöllərdə, düzlərdə mətinləşərdik.

Batıb bulanardıq toza, palçığa,
Neçə yaz, neçə yay, neçə də payız.
Elə ki başlardıq "Qaçaq-qaçağ"a
Kəndi götürərdi hay-harayımız.

– Mən Gizir oğluyam, kim məndən? – deyər.
Biri qılıncını daşa çəkərdi.
– Mən qoç Koroğluyam, kim məndən? – deyər
Biri tez özünü başa çəkərdi.

– Mən Qaçaq Kərəməm, kim məndən? – deyər
Biri at belində coşub-daşardı.
Bir Bədəl də vardı – mən kimdən? – deyər
Gah ona, gah buna yaxınlaşardı.

Bədəl, yazıq Bədəl "Mən kimdən?" – deyər
Gah Gizir oğluna pənahlanaardı.
Bədəl, yazıq Bədəl "Mən kimdən?" deyər
Gah da Koroğlunu arxa sanardı.

Hərdən onları salıram yada
Ötüb dolandıqca aylar, fəsillər.
Uşaqılıq illəri qaldı arxada,
Uşaqılıq illəri... qərribə illər.

Əbəz ələnməyib saçlarıma dən,
Toqquşur fikirlər, əməllər yenə.
Bir xalqın adından "Mən kimdən?" deyən
Bədəllər tapılır, bədəllər yenə.

Bilirəm yerimi bu həyatda mən,
Elimə, obama əngəl olmaram.
Dönüb torpaq olları torpaq altında mən,
Qalıb torpaq üstə Bədəl olmaram.

TƏLƏSİRƏM

Bu bulaqdan su içməmiş,
O bulağa tələsirəm.
Yurddan-yurda, eldən-elə,
Dağdan-dağa tələsirəm.

Göldən-gölə nəzər salıb,
Çaydan-çaya tələsirəm.
Qışda yazı fikirləşib,
Yazda-yaya tələsirəm.

Ceyran kimi ayaq açıb,
Düzdən-düzə tələsirəm.
Əldə qələm axşam-sabah
Sözdən-sözə tələsirəm.

Gündən-günə, aydan-aya,
İldən-ilə tələsirəm.
Bir dəyən yox, bu dünyadan
Hara belə tələsirəm...

HARAM OLSUN

Aşiq dostum, başla zilə,
Qoyma əl-əldən üzülə.
Elə dillən bir sözünlə
Min könlüdə bayram olsun.

Keç "Cəngi"yə, "Sarıtel"ə,
Kökədən-kökə, teldən-tələ.
Aydan-aya, ildən-ilə,
Sənətə ehtiram olsun.

Bülbül oxur, qaz vaxtımı,
Saz danışır, caz vaxtımı,
Saxta işvə-naz vaxtımı
Bunla necə aram olsun.

Cavanlığım indi hani,
Ağrı-acı tapsa canı,
Neylərəm dava-dərmanı,
"Qaraçı" çal, çaram olsun.

Hüseyn Arif, daha nə qəm,
Əldə qələm, dildə Dilqəm.
Unudulsa yanıq Kərəm,
Nəsillərə haram olsun.

İSTƏMİRƏM

Gecəyarı...

göz qoyuram təbiətə,
Nə hərəkət, nə danışiq, nə çal-çağır,
Nə söz deyim, nə ad verim bu möhnətə.
Göydən yerə bulud-bulud yuxu yığır.

Yatağında nəfəsini dərdir dəniz,
Təmtəraqlı qağayılar mürgüdəmi?
Sahil səssiz, küçə səssiz, həyat səssiz,
Nəhəng bina, qalın divar mürgüdəmi?

Xəyal məni çəkib gedir ovlaqlara,
Ana maral, bala ceyran yuxudadır.
Tarla hara, zəmi hara, sükut hara,
Böyük-küçük, qoca-cavan yuxudadır.

Üfüqlərin seyrinəmə dalır çəmən,
Bir şəfəqdən qopub gələn nemət üçün.
Dağın qaya qulağını o diklənən,
İşiq üçün, nəğmə üçün, söhbət üçün.

Kəsib duman bürüyəndə zirvələri,
Əlidlərmi köks ötürüb yazıqlaşan.
Uzananda qaranlığın kölgələri,
Arzularmı, əməllərmi uzaqlaşan?

Hanı sübhün şəh qoxulu, şəh nəfəsi,
Belə vaxtda qol boşalır, göz qamaşır.
Bircə anlıq uyuyanda Yer küresi,
Bir əsrlik gücdən düşüb ağırlaşır.

Gecələrin kəs ömründən, gündüzə qat,
Səssiz-küysüz dövrən sürmək istəmirəm.
Oyan Günəş, açıl səhər, çağla həyat,
Mən dünyanı yatmış görmək istəmirəm.

BİRİ MƏN

Dağa çıxdım, yanılmadım sağ-solumu,
Buz göynətdi ayağımı, qolumu,
Birməfəşə üçü kəsdi yolumu,
Biri duman, biri çiskin, biri çən.

Dədə yurdun çilçırağı kəsildi,
Dost evindən dost ayağı kəsildi.
Ömrümüze üçü yağ kəsildi,
Biri həsrət, biri nisgil, biri qəm.

Nə Murovam, nə Murguzam, nə Qoşqar,
Nədən belə yürüş etdi başa qar!
Evimizdə üç dilbilməz uşaq var,
Biri nəvə, biri nənə, biri mən.

VAXTIDIR

Çıraqlar qaralır, ulduzlar sönür,
Dərəyə çən dolub çiçək vaxtıdır.
Təbiət dəyişir, ruzigar dönür,
Çöldə qar ələnir, külək vaxtıdır.

Çalınır dağlarda şimşəyin zəngi,
Elə belə hardasa başlanırsən çəngi.
Yaşıl yarpaqların saralıb rəngi,
Qalın meşələrin seyrək vaxtıdır.

Fikirli qayalar bilmirəm nədir?
Sular qulağıma nəse nəql edir.
Gecə uzandıqca uzanıb gedir,
Gündüzün ömrünün gödək vaxtıdır.

Getdi anam, atam, getdi tutarım,
Sovuşdu çəmənim, soldu baharım.
Dəyməyin xətrinə, ay balalarını,
Yaralı könlümün kövrək vaxtıdır.

DEYİBLƏR

O ocaq da, bu ocaq da eynidir,
Saz-söhbət də, səs-soraq da eynidir.
Bu dil o dil bir dodaqda eynidir,
O tərəfə, bu tərəfə öyüblər.

O dəftərə, bu dəftərə bölündük,
Baxa-baxa, görə-görə bölündük.
Bir ürəkdi, neçə yerə bölündük,
Neçə yerdən dağıyıblar, döyüblər.

Ana torpaq nə oğullar yetirdi,
Haqq danışdı, haqq əmrini bitirdi.
Ulu Kerkük meh ətrini getirdi,
Çöllər, düzlər əlvan-əlvan geyiblər.

Mən nə deyim bu dünyanın səbrinə,
Azmi dözdük əzabına, cəbrinə.
Toxunmayın Füzulinin qəbrinə,
Ömür köçər, qəbir köçməz deyiblər.

EYLƏDİ

Təbiət birini kobuddan kobud,
Birini zərifdən zərif eylədi.
Birini camalla çəkdi zirvəyə,
Birini kamalla təltif eylədi.

Hərə bu dünyada gözdi cynini,
İşlədi başını, yordu beynini.
Bayquş boz qanqala saldı meylini,
Bülbül qızılquşu tərəf eylədi.

Sevincə də baxdım, qəmə də baxdım,
Sevinc də baxtım, kədər də baxtım,
Tək sevinc olsaydı, kim olacaqdım,
Qəm məni Hüseyn Arif eylədi.

DEYƏ-DEYƏ

Çaylar daşır, daşlar aşır,
Bir-birini döyö-döyö.
Şah bulaqlar şaqıldıdır,
Bir-birinə dəyö-dəyö.

Bu zirvədə parıltılar,
Qarlı döşdə xarıltılar.
Şimşək çaxdı gurultular,
Sığışmadı yerə-göyö.

Sona köçüb, göldən gedir,
Ətir uçub güldən gedir.
Sağlığımız əldən gedir.
– Sağlıq olsun, – deyö-deyö.

QOYMAYIN

Məşələr, qoymayın itsin bulaqlar,
Çəmələr pozulsun, çaylar pozulsun.
Nəğmələr, qoymayın sussun dodaqlar,
Qayalar, qoymayın qartal yorulsun.

Lələlər, qoymayın düzlər boş qala,
Buludlar, qoymayın göylər boşalsın.
Çiçəklər, qoymayın bülbül lal ola,
Gözəllər, qoymayın şair qocalsın.

YETİŞMƏMİŞ

Külək qalxıb haray salır,
Maral gölə yetişməmiş.
Gün darıxır, qaş qaralır,
Köç mənzilə yetişməmiş.

Can alışıb qora dönür,
Yaş yanağa yetişməmiş.
Qara tellər, qara dönür,
Əl darağa yetişməmiş.

Yollar, izlər buz bağlayır,
Vaxt çilləyə yetişməmiş.
Həştad bizi yaxalayır,
Yaş əlliyyə yetişməmiş.

DEMƏK OLMAZ

Yüz il ömr eləse qartal dünyada,
Unut birdəfəlik, onu anma sən.
Vaxtsız yorulmasa daşda, qayada,
Həç vaxt pələngi də pələng sanma sən.

Şimşək tez sönməsə, o şimşək deyil,
Qış qarsız keçəndə, qış demək olmaz.
Ürək alımsa, o ürək deyil,
Ağarmayan başa baş demək olmaz.

ÖZÜM DƏ BİLMİRƏM

Baharım tərsinə, qışım tərsinə,
Kimin söhbətini kimə deyim mən?..
Səhər "Cəngi" üstə köklənən sinə,
Axsam qəmli-qəmli ötən neyəm mən.

Xeyir yetişməmiş yolu kəsir şər,
Şərbət dadılmamış hazırdir zəhər.
Bir anım həsrətdir, bir anım kədər,
Özüm də bilmirəm, kiməm, nəyəm mən.

Nə fərqi ucalıb ulduza çıtsam,
Tərifə bürünüb, təbrikə batsam.
Arifin ayağı altında yatsam,
O zaman zirvədən zirvədəyəm mən.

AXTARAR SƏNİ

Ağ gölün qaşından endin Göycəyə,
Zodda qarşıladı Ağayar səni.
Doğma balası tək basdı bağrına,
Saz-söhbət qoxulu bir diyar səni.

Getdin qulluğuna qul Ələsgərin,
Usta Abdullanın, Mirzə Bəylərin.
Məhəmməd Hüseyni tək sinədən fərin,
Yolunda yormadı ruzigar səni.

Çatdın Qızıl vengə söküləndə dan,
Ağladı gözündə qədim qəbristan.
Alıdan, Həcərdən söz düşən zaman,
Boğdu həsrət səni, intizar səni.

Qurbanın, Abbasın düşdün izinə,
Əmrəhin, Qasımın gəldin sözüənə.
Xeyli var, cəzə edib səni özünə,
Nakam Dilqəm kimi sənətkar səni.

Nə qədər canında can var, Hüseyn,
Həyata borcunu qaytar, Hüseyn.
Axtar babaları, axtar, Hüseyn,
Bir gün də nəvələr axtarar səni.

VƏDƏSİNDƏ

Ağrı cana hopub diyə enməmiş,
Ağrı, yüngülü ölç vədəsində.
Saça qırov qonub, qar ələnəmiş,
Bir könül həmdəmi seç vədəsində.

Ürəkdə saxlama ürək sözünü,
Boğma kül altında, boğma közüünü.
Necəsən açıqda göstər özünü,
Sınaq meydanından keç vədəsində.

Fərəhim, həsrətini gören xoşlanır,
Buxaq ətirlənir, tel naxışlanır.
Sənin gül mövsümün təzə başlanır,
Mənim çəmənimin köç vədəsində.

QƏLBİM ORDA DÖYÜNÜB, FİKRİM ORDA DOLANIB

Harda şəfəq parlayıb,
Harda günəş boylanır.
Qəlbim orda döyünüb,
Fikrim orda dolanır.

Harda bir ev yüksəlib,
Harda bir ocaq yanır.
Qəlbim orda döyünüb,
Fikrim orda dolanır.

Harda təzə bağ düşüb,
Təzə ağac sulanır.
Qəlbim orda döyünüb,
Fikrim orda dolanır.

Harda torpaq oyanıb,
Harda həyat canlanır.
Qəlbim orda döyünüb,
Fikrim orda dolanır.

AĞRIMA, ÜRƏYİM

Ömrün nə vaxtdır titrəyə qələm,
Yazıb-pozmalıyam mən indən belə.
Davaya, dərmana dözə bilmərəm,
Ağrım, ürəyim, ağrım hələ.

Həyatın nə qədər imtahanı var,
Sığmayır kağıza, sığmayır dilə.
Neçə qohum toyu, dost nişanı var,
Ağrım, ürəyim, ağrım hələ.

Keçsin ayım, günüm mübarizədə,
Gördikcə sinəmi, tufana, selə.
Ruhuma doğmadır mey də, məzə də,
Ağrım, ürəyim, ağrım hələ.

Dağıtmaq istərəm dumanı, çəni,
Oyanıb obaşdan bahar yeliylə.
Dağların zirvəsi gözləyir məni,
Ağrım, ürəyim, ağrım hələ.

GÖRÜNMƏZ

Göyü bulud alar, üfüq daralar,
Bağı xəzan dalar, yarpaq saralar.
Yerdə çöp alışar, torpaq qaralar,
Sinədə dağ yanar, közü görünməz.

Zirvə buz bağlayar, döşə qış düşər,
Dərəni su ovar, düzə daş düzər.
Üzə yel toxunar, gözə yaş düşər,
Qəlbədə tufan qopar, izi görünməz!

Hüscyn, sən hara, rahatlıq hara?!

Dənizdə dalgalar verməyir ara.
Fikir qar ələyər qara saçlara,
Əməli görünər, özü görünməz!

AYRILIQ

Gah sellər, sulartək coşub-çağlayar,
Gah dönür əlova, oda ayrılıq.
Enişli-yoxşulu ömrün yolunda,
Düşər vaxtlı-vaxtsız yada ayrılıq.

Çıxmaq asan deyil imtahanından,
Həsret dünyasının qəm meydanından.
Bəzən yüz çirkinin ötüb yanından,
Verər bir gözəli bada ayrılıq.

Azmi qismət olub yaxşılar pisə,
Açmayıb sirrini zaman heç kəsə.
Qanarı qanmazdan ayıra bilsə,
Qoy var olsun bu dünyada ayrılıq.

SAXLAYA BİLMƏZ

Söyüddən bir paya düzəltdi bağban,
Çəpərin ömrünü uzatmaq üçün.
Bir ucu güc aldı gündən, havadan,
Bir ucu torpağa işlədi hər gün.

Öpdü bahar fəslə su ayağını,
Ətrini səhərin ətrinə qatdı.
Tikanlar didsə də göy yarpağını,
Qalxıb hər tərəfə qol-qanad atdı.

Nəhayət, içindən pozdu çəpəri,
Onun qollarını bağlamaq olmaz.
Ağactək böyümək istəyənləri,
Payatək çəpərdə saxlamaq olmaz.

QƏZƏL

Keçirmə vaxtını, ey dost, mərifət olmayan yerdə,
Rəzalet hökmü fərmandır, həqiqət olmayan yerdə.

Dalınca min nəfər gəlsə, özünü arxalı sanma,
Dəyanət olmayan yerdə, mətanət olmayan yerdə.

Küləkdən bir əsər yoxsa, keçib getməz duman, çiskin,
Ümidlər, arzular puçdur cəsarət olmayan yerdə.

Yalanmış sevdəyi-ələm, zəhər daddım gül əllərdən,
Şəkər, şərbət də boş şeydir, məhəbbət olmayan yerdə.

Özüm də istəməzdim bil, itirdim əhdə ümidi,
Hüseyn, bərkə çox düşdüm sədaqət olmayan yerdə.

YAXŞI Kİ

Yaxşı ki, qartalın fəsadı yoxdur,
Qayalar zirvədə qana batardı.
Yaxşı ki, dəvənin qanadı yoxdur,
Daxmalar uçulub, damlar yatarı.

Yaxşı ki, bayquşun zil səsi yoxdur,
Səslər boğulardı cılız səsində.
Yaxşı ki, həsrətin tüstüsü yoxdur,
Göz-gözü görməzdi Yer kürəsində.

ÇÖRƏK

Çörək müqəddəsdir eldə, obada,
Əsrlər boyunca unudulmayıb.
Odu ayaqlayıb ötən olsa da,
Çöreyin üstündən keçən olmayıb.

Odur süfrəmizə yaraşıq, bəzək,
Açmış qapımızı nə qədər qonaq.
Biz çörək vermədik çörək istəyək,
Biz çörək verdik ki, çörəkli olaq.

ŞEİR

De kimə lazımdır, nəyə gərəkdir,
Dostların könlünə yatmayan şeir?
Fəhlənin ruhunu qanadlandırıb,
Alimin ağlına batmayan şeir.

Yaxsın dağ ətrini, dəniz ətrini,
Qızılgül, göy sünbül, nərgiz ətrini.
Yaşarmı torpağın təmiz ətrini,
Göylərin ətrinə qatmayan şeir.

Yaxında alışıb, uzaqda yansın,
Tüstüdə boğulub, ocaqda yansın.
Kitabda alışıb, varaqda yansın,
Bu evdən o evə çatmayan şeir!

BƏNZƏR

Nə qədər qız qızıdır ata evində,
O məğrur dayanan bir dağa bənzər.
Lakin gəlin olub geri döndəndə,
Hər şeydən sıxılan qonağa bənzər.

Ömrə darlıq edər ömür qəfəsi,
Ötürər köksünü görsə hər kəsi.
Tükənər sevinci, sənər həvəsi,
İstisiz, tüstüsüz ocağa bənzər.

Dolaşar dilində söhbəti, sözü,
Çillə qırovu tək ağarar üzü.
Xəlvəti, aşkara yaşarar gözü,
Gözündən bulanan bulğa bənzər.

Deyirson, çiçəkdir solub bahardan,
Deyirson, ceyrandır düşüb tutardan.
Deyirson, durnadır qalib qatardan,
Deyirson, insandır yumağa bənzər.

Əbəs başlamadım bu gileyləri,
Dünyanın dünyadan yoxdur xəbəri.
Arıfsız Hüseyn aylardan bəri,
Nə xəstəyə oxşar, nə sağa bənzər.

XƏBƏR YOX

Neçə il torpağı yaralayıb bel,
Torpaq o torpaqdır, bəldən xəbər yox.
Neçə yol zirvəni paralayıb sel,
Dağda da həmən dağdır, seldən xəbər yox.

Qurbağa gölü də coşub, çağlayıb,
Çör-çöp də yığılıb yolu bağlayıb.
Neçə yol qayanı yel ayaqlayıb,
Qaya yerindədir, yeldən xəbər yox.

Azmi vaxtlı-vaxtsız tutuldum daşa,
Dözdüm əziyyəyə, düşdüm savaşa.
Hüseyni el sevib, el çəkir başa, –
Qurulan fitnədən, fəldən xəbər yox.

BİLƏNDƏ Kİ...

Elə dikmə ulduzlara gözünü,
Ulduz səndən, sən ulduzdan uzaqsan.
Meşə bilib, meşə sanma özünü,
Sabah qalxıb, axşam qopan budaqsan.

Nur ələnib hər gödiyə, hər qasa,
Milyon naxış vurulubdu dağ, daşa.
Dünya evi yaranışdan tamaşa,
Birçə şeyi unutma ki, qonaqsan.

Ay Hüseyn, demə nədir bu yoxuş,
Bu yollarda neçə ömür yorulmuş.
Ayrılıqdan daha çətin olurmuş,
Biləndə ki, bir gün ayrılacaqsan.

AMAN, AĞRI!

Aman, ağrı, ürəyimdən yapışma,
Orda şər qarışır, orda dan atır.
Sevinci hesabsız, kədəri sonsuz,
Biri həsrət çəkir, biri naz atır.

Arzudur, əməldir, qoldur, qanaddır,
Kükürəyib çağlayan canlı həyatdır.
Gecəli-gündüzlü bir kainatdır,
Gahdan Günəş doğur, gahdan Ay batır.

Orda qərar tutub Hüseynin özü,
Aranı, yaylağı, dərəsi, düzü.
Zal qızı Gülnazın bitməmiş sözü,
Dilqəmin yaralı dastanı yatır.

SORUŞ

Dedim: – Yol, nə uzandı?
Uzanıb, nə qazandı?
Dedi: – İncimə məndən,
Bunu yoxuşdan soruş.
Dedim: – Yoxuş, nə oldu?
Ayaqlarım yoruldu.
Dedim: – Mənə nə var ki,
Torpaqdan, daşdan soruş.
Dedi: – Torpaq, nədir sən
Belə tərslik edirsən?..
Dedi: – Bu ağırlıq!
Qardan, yağışdan soruş.

Dedim: – Qar, dincəl bir az,
Yolu bağlamaz olmaz.
Dedi: – Bu vəziyyəti
Qış gəlib, qışdan soruş.

Yol güldü, yoxuş güldü,
Qar güldü, yağış güldü.
Üstümə birdən-birə
Payız güldü, qış güldü,
Dedilər: – Ay Hüseyn,
Qınama təbiəti,
bu sirri, bu hikməti
Yaş ötüb, yaşdan soruş.

BABALAR

Bir suyun başında məskən salaraq,
Bir yurdda min ocaq çatdı babalar.
Səllər kükrəyəndə, məğrur səsinə
Çayların səsinə qatdı babalar.

Bir olub həyatda könül həmdəmi,
Bir bölüb sevinci, bir bölüb qəmi.
Dosta dost dedilər ölənə kimi,
Yadlara əbədi yaddı babalar!

Eniş-yoxuşu, düz bir olub,
Məramı, məqsədi, üz bir olub.
Bərkdə də, boşda da sözü bir olub,
Şərəfli, şöhrətli, adlı babalar.

Alışdı istiyə, dözdü sazağa,
Bağladı meylini suya, torpağa.
Düşməni həy salanda qalxdı ayağa,
Qılınclı, qalxanlı, atlı babalar.

Güləşdə buğanın boynunu burub,
Havadə kəkliyi gözündən vurub.
Ürkək əlikləri piyada yorub,
Ceyranlar dalından çatdı babalar.

Zirvədə alınını oxşadı külək,
Dərədə üstünə ələndi çişək.
Arabir qayada dirsəklənərək,
Qartalla baş-başa yatdı babalar.

Buludla dərini bölən dağlara,
Şəfəqlə şadlanıb, gülən dağlara.
Yəhərli, yüyənli köhlən dağlara,
Cığır kəməndini atdı babalar.

Səngərdə doğulub, keşikdə durub,
Bir kəmər qaşına on naxış vurub.
Vaxtında yaradıb, vaxtında qurub,
Vaxtında yığılıb getdi babalar.

Qurbanı, Abbasi, Əmrahı anıb,
Kərəmlə alışıb, Dildəmlə yanıb.
Tütəklə uyuyub, sazla oyanıb,
Kamanla dil açıb ötdü babalar!

Xəyalın, kamalın qüdrətinə bax:
Əngin üfüqlərdən gətirir soraq.
Gün kimi ələmə şölə saçaraq,
Ay kimi gizləniş, batdı babalar.

YAŞ ALTMİŞDİR

Uşaqlıq quş kimi uçdu əlimdən,
Cavanlıq çar çəkib, köçdü elimdən.
Nə deyim, nə yazım öz tələyimdən,
Bu nə qovhaqovdur, bu nə qaçışdır,

Saçlara baxıram, hanı o saçlar?
İllərə baxıram,
Yaş altmışdır!

Otuzda, teldəki dən nədir?
Bildim.
Qırxda, çiskin nədir? Çən nədir?
Bildim.

Əllide, yorğunluq mən nədir, bildim,
Gedirəm, düz qaçır, döz uzaqlaşır.
Meşə o meşəmi, göl o göldümü?
Təbiət neyləsin,
Yaş altmışdır!

A maral, qanrılıb, boylanma gəndən,
A cüyür, gözümün qaçma önündən.
Dağ kəli, yanında xəcalətim mən,
Yuxunu pozanda yuxum qarışdı,
Gəlin halallaşaq ovçu dostlarım.
Mən ovçu deyiləm,
Yaş altmışdır!

Vaxtın hökmü belə, sözü belədir,
Sifəti belədir, üzü belədir.
Ömrün yolu belə, izi belədir,
Arxada yazdısa, qarşıda qışdır.
Enişdə, yoxuşda gözle özünü,
Yəhərdən bərk yapış,
Yaş altmışdır!

Hava sabah isti, axşam sərin,dir,
Dünən dayaz olan bu gün dərin,dir.
Yerə ayağını asta bas indi,
Sağında tikandır, solunda daşdır.
Qaçma hər məclisə, uyma yad kəsə,
Çox düşün, az danış,
Yaş altmışdır!

Kimşə sinəsinə döyməz həyatda,
Başatək bəxtini öyməz həyatda.
Tapılan itənə döyməz həyatda,
Sevinc bir naxışdır, qəm bir naxışdır,
Günəmi güvənəm? Gün günün eyni,
Yaşamı sığınım?
Yaş altmışdır!

Hərə bir peşəni seçdi dünyadan,
Suallar sorğular keçdi dünyadan,
Neçə dost çiyində köçdü dünyadan.
Alın ayrılıqdan qırış-qırışdır,
Tökür yarpağını zirvədə pahlıd,
Əsir xəzan yeli,
Yaş altmışdır!

Ariflə ulduzum qaraldı, getdi,
Çəmənim, çiçəyim saraldı getdi.
Üstümü əbədi qar aldı, getdi,
Bu başqa iztirab, başqa təlaşdır,
Ay oğul hardasan, başına dönüm,
Xəbərin varmı ki,
Yaş altmışdır?!

Dəli çaylar kimi təbim daşardı,
Xəyalım aşılmaz dağlar aşardı.
Bir göz gözələrimə baxıb yaşardı,
Özümdə deyiləm, bu nə baxışdır,
Əzizim, o yaşı götür o gözdən,
Mənim nə günahım,
Yaş altmışdır!

Karvanım ötmədi səssiz-səmirsiz,
Harayım bir ümman, ünmə bir dəniz.
Ay ata, ay ana baş qaldırın siz,
Qohumlar yığışır, dostlar qaynaşır.
Görən aşiq Ali niyə ləngidi?
Bir cəngi istəyəm, "Yaş altmışdır!"

Ürəklə sazımı çaldım özəldən,
 Ürəklə dilimdə dil açdı Vətən.
 Ürəklə yurd saldım ürəklərdə mən,
 Yüz sözüm, söhbətim elə tanışdır.
 Qopub milyon qəlbədən, milyon dodaqdan,
 Bir səs qulağıma axdı uzaqdan.
 Həmişə bahardır Hüseyn Arif,
 A şair, demə ki, yaş altmışdır!

QAYIT, UŞAQLIĞIM

Qayıt, uşaqlığım, qayıt bir anlıq,
 İtən günlərimi tapmaq istərəm.
 Minim axşamüstü qarğı atımı,
 Yollardan yollara çapmaq istərəm.

Qayıt, uşaqlığım, qayıt bir anlıq,
 Yeriylə, yıxılıb, qaçmaq istərəm.
 Səhərlər çiynimdə məktəb çantası,
 Sınıf otağını açmaq istərəm.

Qayıt, uşaqlığım, qayıt, bir anlıq,
 Mən səni bağrıma basmaq istərəm.
 Nənəmin saxlanıcı ala çatıyla,
 Ağacdən yelləncək asmaq istərəm.

Qayıt, uşaqlığım, qayıt, bir anlıq,
 Sən niyə tez keçdin? Bilmək istərəm.
 Həyat şirin imiş, mən bu dünyaya,
 Yenidən doğulub gəlmək istərəm.

AY ÖTƏN GÜNLƏRİM

Qövr edir sinəmdə min yara yeri,
 Ay ötən günlərim, ötən günlərim.
 Bir də düşəcəkmə yönünüz geri.
 Ay ötən günlərim, ötən günlərim.

Gözəl uşaqlığım gözümədən itdi,
 Onun arxasınca gənclik də getdi.
 Dən düşdü saçıma, qocalıq yetdi,
 Ay ötən günlərim, ötən günlərim.

Daha könül vermir nazlı yar mənə,
 – Əmi, dayı, – deyir uşaqlar mənə.
 Sanki geniş dünya gəlir dar mənə,
 Ay ötən günlərim, ötən günlərim.

UŞAQLIQ

Doğma kənd evində, kənd həyatında,
 Yeridi, yıxıldı, süzdü uşaqlıq.
 Ana qucağında, ata qolunda
 Yağlılar gölündə üzdü uşaqlıq.

İncə təbiəti, incə ürəyi
 Andırır çəməndə gülü, çiçəyi.
 Azca gecikəndə çayı, çörəyi
 Küsüb, dodağını büzdü uşaqlıq.

Yaz fəslə torpaqdan qalxanda yonca
 Düzlərin ətrinə batdı doyunca.
 Çöllərə düşəndə quzu dalınca
 Yağışa, yağmura dözdü uşaqlıq.

Əzəldən başqadır onun aləmi,
 Şirindir gülüşü, xoşdur qədəmi.
 Qarğızdan araba, kağızdan gəmi
 Uydurub dünyanı gözdi uşaqlıq.

Elə ki, səninlə üz-üzə goldim
 Ömrümdə ilk dəfə o gün öyildim...
 Qollarım yanıma düşəndə bildim
 Əlini əlimdən üzdü uşaqlıq.

GÜNLƏR OLAYDI

Bağlar arasından cığırda, izlə
Məktəbə getdiyim günlər olaydı.
Sıxıla-sıxıla bir qaragözlə
O söhbət etdiyim günlər olaydı.

Həyat müvəqqəti, ömür köçəri,
Alınmda yoxuşun, enişin tər
Mehmandan keçəndə bildirçinləri
Qovub, hürkütdüyüm günlər olaydı.

Damlalar alıxdı çəmənlərdə,
Sonalar dil açdı yağış gölündə.
Təzə göy otlara Ceyran çölündə
Üzümlü sürtdüyüm günlər olaydı.

Fikir haralarda gözdirir mənə,
Hər kəsin ilk yurdu, özəl məskəni.
Qazaxdan çıxanda Dağkəsəməni
Yel kimi ötdüyüm günlər olaydı.

Qoxladım torpağın rəyihəsini,
Sübhün könül açan gül nəfəsini.
Çoban tütəyinin həzin səsinə
Dağda yetişdiyim günlər olaydı.

Uçdum at belində baxmadan geri,
Qayadan sıçratdım xallı köhəri.
Zirvəyə qalxanda, gümüş yəhəri
Döşdə bərkitdiyim günlər olaydı.

Dəyələr böyründə qarım qazdığım,
Sənəmi ocağa verib qızdığım,
Çisəkdə islanıb, çəndə azdığım,
Dumanda itdiyim günlər olaydı.

Xoşladım şənliyi, eşqi, məzəni,
Sevmədim sənətə ağız büzəni.
Aşkara dillənib aşiq Mirzəni,
Xəlvəti ötdüyüm günlər olaydı.

Hüseyn nələri gətirir yada...
Gözümün işığı Ağstafada
Yenidən on dördü qoyub arxada,
Onbeşə yetdiyim günlər olaydı.

O GÜNLƏR

Vaxt var idi, qar üstündə yatardım,
Sabah şəhə, axşam çənə batardım.
Dağı, dağı bir-birinə qatardım,
Nə varımış,
nə yoxumuş o günlər!..

Babadağdan Şahdağına keçdiyim,
Qayaların sol-sağına keçdiyim,
Qartalların ovlağına keçdiyim,
Nə enişmiş,
nə yoxuşmuş o günlər!

Bir də gördüm ləpələndi gül-çiçək,
Bir qızılquş süzüb qalxdı güllə tok.
Baş qarışdı, yaddan çıxdı çay-çörək
Nə acımış,
nə toxumuş o günlər!

Dodaqlarım buz bağladı bulaqda,
Yanaqlarım pul-pul oldu sazaqda,
Ardış közü gül-gül açdı ocaqda
Nə istiymiş,
nə soyuqmuş o günlər!..

Zirvə-zirvə dayanmadım, durmadım,
Dərə-təpə, çətin, asan sormadım.
Acı,

şirin,
hesabına varmadım,

Nə az imiş,
nə çoxumuş o günlər!..

Müddətdi ki, heç özümə gəlmirəm,
O yerlərsiz danışmıram, gülürəm.

– Yaxın, – deyim,
– Uzaq, – deyim
bilmirəm,

Nə yaxınmış,
nə uzaqmış o günlər!..

Göz doymadı nə Arazdan, nə Kürdən,
Sahil boyu ayrılmadım fikirdən.
Hüseyn Arif, elə bil ki, ömürdən,
Gəlib-gedən bir yuxuymuş o günlər.

DÜNYANIN

Bir əli xəlvəti didib söksə də,
Bir əli bəzeyib tikir dünyanın.
Bir əli qanqala sığal çəksə də,
Bir əli gül-çiçək əkir dünyanın.

Biri bülbül kimi düşmür həvəsdən,
Biri bayquş kimi ulayır pəsdən.
Biri körpü salır çayların üstədən,
Biri körpicini sökür dünyanın.

Səhərlər güləndə Günəşin üzü
Şəfaqla yuyulur dərəsi, düzü.
Birdən təbiətin dönəndə üzü
Üstünə çən, çiskin çökür dünyanın.

Birinin arzusu, diləyi yeni,
Biri ömrü boyu yormaz beynini,
Biri yük altına verər çiyinini,
O biri çiyində yükdür dünyanın.

YAXŞI Kİ VARMIŞ

Bir yaşıl çəmənə açdım səhəri,
Çiçəklər qızardı yanaqlarımda.
Dinlədim çayları, şolalələri,
Sevinib dincəldi qulaqlarım da.

Dərələr, təpələr üzümə güldü,
Bilmədim haradan, haraya goldim.
Elə bil çiyimdən yük götürüldü,
Elə bil yenidən dünyaya goldim.

Ürkdü dağ keçisi şimşək çaxanda,
Torpaq naxış-naxış, göy naxış-naxış.
Ürək yorulanda, can darıxanda
Dədə-baba dağlar yaxşı ki, varmış.

MƏN NƏ GÖRƏM

Ərzurumun gədiyinə
Qar oləndi birəm-birəm.
Yer inlədi, göy ağladı
Kəsildə bəndim, bərəm.

Tufan qopdu neçə kərə,
Qərarını verə-verə.
Yas saxladı Babəklərə
Çiskin dolu dağım, dərəm.

Dörd Abbasa nələr etdi,
“Can” söyləyib, “çor” eşitdi
Xəstə Qasım xəstə getdi,
Aman ağır, aman verəm.

Söndü gözlərin işığı,
Pozuldu yar-yaraşığı.
Nalə çəkdi el aşığı
Haray Əsli, haray Kərəm.

Hüseyn Arif, yox tutarım,
Kəkənd düşüb sazım, tarım.
Nə gördü ki, babalarım
Bu dünyada mən nə görəm.

HƏLƏ

Qalxdım Şahın zirvəsinə,
O istəkdir, istək hələ.
Zərrəcə gəlməz eynimə,
Yağış, yağmur, külək hələ.

Dağ kəlinin dağ qatırı
Öz görkəmi, öz vüqarı
Əyilib yaladı qarı,
O ürekdir, ürekdir hələ.

Hüseyn Arif yanmaz oda,
Yorğunluğu salmaz yada.
Yaş yetmişə yan alsa da,
O şimşəkdir, şimşək hələ.

DURASIYAM MƏN

Hələ çox gecəni qatıb gündüzə,
Vaxtı qabaqlayıb yorasiyam mən.
Dəli dalğalarla durub üz-üzə,
Dayazı, dərinə sorasiyam mən.

Yaradan kimsəyə nə qış, nə payız,
Bir qələm görəkdir, bir də ağ kağız.
İncilər sinəmdə saysız-hesabsız,
Hələ çox naxışlar vurasiyam mən.

Bu südə, sümüyə, qana and-icim,
Namusa, qeyrətə, sana and icim.
Nəyə deyirsiniz, ona and icim,
Bu dünya durduqca durasiyam mən.

ŞAİRİN

Əbəs yaranmayır yarananda o,
Silinməz tarixdən izi şairin
Alovla yoğrulub, nurla bəzənib,
Torpaqla bərkilib dizi şairin.

Çox yalan eşidib, çox böhtan görüb,
Çathaçat, vurhavur, qaçhaçaq görüb.
Neçə soltan görüb, neçə xan görüb,
Bir olub sifəti, üzü şairin.

Sevinci işıqlı səhər olubdur,
Kədəri zülmətdən bətər olubdur.
Dililə dillərdə əzbər olubdur,
Dərəsi, tərəsi, düzü şairin.

Yarası vətənin ağır yarası,
Çarəsi həyatda haqqın çarəsi.
Cibində tükənər pulu, parası,
Ürəkəndən tükənərsə sözü şairin.

DEYİLDİ

Könül istər hey danışa, hey dino,
Bu varaqdır, bu qələmdir, bu da dil.
Bir də çıxdım yurdumuzun seyrinə
Bu Şirvandır, bu Muğandır, bu da Mil.

Gözüm qaldı qızılyanaq üfүүdə,
Qızıl günəş, qızıl çıraq üfүүdə,
Buludların səfinə bax üfүүdə,
Biri dəvə, biri maral, biri fil.

Yaranışdan yaraşıqdır dağ-dağa,
Meşə-meşə düşdüm səse, sorağa,
Qarayazı!..
Fikrim uçdu uzağa,
Ayağından asılmışdı Anadil.

Bu yollarda duman nədir, çən nədir,
Saça qonan qırov nədir, dən nədir?
Təbiətə saat nədir, gün nədir,
Keçə həftə, dolana ay, ötə il.

Əzizləyib şirin layla çalana,
Qollarını boynumuza salana,
Ana kimi qayğımıza qalana,
Ana torpaq, Ana Vətən! – deyildi.

BƏLKƏ

De, hansı çeşmənin gözündən içdim,
Bəlkə bir də içdim, bəlkə içmədim?
De, hansı çəmənin gülündən seçim,
Bəlkə bir də seçdim, bəlkə seçmədim?

Həsərtmi qarşıda gözü yol çəkən,
Buludmu bulanıb, belə yaş tökən.
Bu yaşıl taladan keçim vaxt ikən
Bəlkə bir də keçdim, bəlkə keçmədim.

Getməz xəyalımdan o daş, o qaya,
Gecə göz qoyduğum ulduza, aya,
Əzəl qonduğumuz yurda, yuvaya,
Bəlkə bir də köçdüm, bəlkə köçmədim?

ÖMÜR BƏLKƏ ÇATDI, BƏLKƏ ÇATMADI

Təzə bir ağac da əkdim torpağa,
İlişib torpağa əlim qanadı.
Şirin meyvəsini kəsib dadmağa,
Ömür bəlkə çatdı, bəlkə çatmadı.

Qarışıb önümdə varaq-varağa,
Dilimdə yaralı Dilqəmin adı.
Zal qızı Gülnazı tamamlamağa,
Ömür bəlkə çatdı, bəlkə çatmadı.

Qaynayıb qarışdım yaxşılarla mən,
Məclislər uzandı kimə yatmadı.
Çıxmağa dostların xəcalətindən,
Ömür bəlkə çatdı, bəlkə çatmadı.

Yerlərin, göylərin daldım seyrinə,
Fikirilər, duyğular məni atmadı,
Könüldən keçənin yüzdən birinə
Ömür bəlkə çatdı, bəlkə çatmadı.

Hər təmiz ülfətin, hər xoş kələmin,
Hələ də fikrimdə ləzzəti, dadı.
Nə deyim, toyuna Tural balanın,
Ömür bəlkə çatdı, bəlkə çatmadı.

AŞIQ ƏLƏSGƏRƏ

Gəzib oba-oba, dolaşib kənd-kənd.
Bir əsr ömr etmək gör nə deməkdir.
Dözüb oba-oba, odlanıb kənd-kənd,
Gözüylə alovlar görmək deməkdir.

Aləmi könlünün həmdəmi bildi,
Çəkdi xəyalını dağlar, aranılar.

"Göyçə qar əlindən zara gəlibdir,
Muğan həsrət çəkir a yağa qar-qar".

Dərdini ellərə sazla danışdı,
Göyçə mahalının, Göyçə gölünün
Eşqiylə neçə yol yanib alışıdı,
"Göyçə gözəlinin", "Göyçə gülünün".

Əkinçi yanından gəlib-keçəndə,
Yadına nə düşdü – yağış buludu.
Xalqın taleyini fikirləşəndə
Dərdi torpaq dərdi, su dərdi oldu.

Gözdi Qarabağda, Mildə, Muğanda,
Camaat başına döndü, nə döndü.
Ustadlar ustadı sayılarda da
Ustadı yanında şagirdə döndü.

Təmkinli duruşu, uca qaməti,
İgid babaları xatırladardı.
Onda Dədə Qorqud əqli, hikməti,
Həm də qoç Koroğlu vüqarı vardı.

Ömrün əvvəlindən axırınadək
Saza bağlasa da öz ürəyini,
Yer ekib, su çəkib, toxum səpərək
Zəhmətlə qazandı duz-çörəyini.

Əllər tərənmədi onun səsilə,
Ağaclar oynayıb, daşlar qızanda,
Qırğınlar dayandı bir kəlməsilə
Beyinlər qudurub, başlar qızanda.

Qıymadı yaxşıya, qıymadı mərddə,
Bir dost arxasında bir mahal oldu.
Yeri bilindikcə xeyirdə, şərdə
Gənc ikən mötəbər ağsaqqal oldu.

Zalımlar önündə titrədi zağ-zağ,
Atdığı hər güllə hədəfə dəydi.
O, Vəqifdən sonra, Vurğundan qabaq
Elə bil saz tutub, söz deməliydi.

ÇATDIM, QAYITDIM

Sakit addımlarla qalxıb yuxarı,
Bir qala zirvəyə çatdım, qayıtdım.
Əlimdə oxşayıb tər yarpaqları,
Otların ətrinə batdım, qayıtdım.

Tağ tağa söykənib, budaq budağa,
Ətraf бүрүнүbdü yaşıla, ağa.
Yorğunluq yükünü bircə anlığa,
Çiynimdən büsbütün atdım qayıtdım.

Bir yanda dincələn, bir yanda köçən,
Bir yanda bulaqlar gözündən içən.
Səsimi dəstəylə şığıyıb keçən,
Quşların səsinə qatdım, qayıtdım.

Yuxum ərşə çıxıb yorğan-döşəkdə,
Yaş da yaş hökmünü verir ürəkdə
Bir dilbər guşədə, bir sərinlikdə,
Dünyadan xəbərsiz yatdım, qayıtdım.

Birdən çənə düşüb yol azan oldu,
Ya çoban, ya həkim, ya ozan oldu.
Bəlkə məndən sonra qızınan oldu,
Dağlara bir ocaq çatdım, qayıtdım.

TAPARSAN

Nə dilim ikidi, nə üzüm iki,
Elimdən, obamdan uzaq düşmədim.
Həyatda bir şeyə sevinirəm ki,
Nə dedim, hamsını ürəkdən dedim.

Canımda varlığın ötri, nəfəsi,
Dünyanı dolaşdım, aləmi gözdüm.
Qulaqda Qurbanın, Abbasın sesi,
Kərəmi aradım, Dilqəmi gözdüm.

Sığmaz kitablara sözü, söhbətim,
Yolumda həm şəfəq, həm çisək oldu,
Gecəli, gündüzlü fikrim, niyyətim,
Soyumu, kökümü öyrənmək oldu.

Qasımda Əmrəhin toravəti var,
Alı Abdulları gətirir yada.
Niyə bir-birinə oxşamasınlar,
Sümük bir olanda, süd bir olanda?!

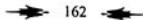
Tükənməz arzusu, bitməz əməli,
Torpaq şairinin, Vətən oğlunun.
Hüseyn Arifəm, Yunis İmrəli,
Qanımda qanından taparsan onun.

VARIYDI

Düşünürəm dədə-baba kəndimi,
Dünyagörmüş qocaları varıydı.
Qədirbilən ağ birçəkli nənələr
Qardaşları, bacıları varıydı.

Fərhad kimi qaya چاپıb, daş yaran,
Şux oturub, şux yeriyib, şux duran,
Bəd ayaqda qoldan tutub, qaldıran
Böyükləri, ucaları varıydı.

Qohum qonşu "can" deyib, "can" çşidər,
Təsüf çəkər, ülfət qılar, ar güdər.
Bayram günü evdən-evə pay gedər
Noğul dolu xoşçaları varıydı.

Nazına bax ördəklərin, qazların,
Aşıq çalır, sesi qalxır sazların.
Çaya cənən gəlinlərin, qızların
Sənəkləri, dolçaları varıydı.

Çinarlarla çəpərlənib sağ-solu,
Maşın yolu, fayton yolu, at yolu.
Yemiş, qarpız, alma, armud qoxulu
Bostanları, bağçaları varıydı.

Kişiləri bir-birindən ürəkli,
Qadınları səxavətli, çörəkli.
İlk baharda olvan güllü-çiçəkli
Qapıları, bəcaları varıydı.

Axşam-sabah hava açıq, meh sərin,
Torpaq geniş, meşə qalın, göy dərin.
Dağ döşündə məclis quran gənclərin
Çəmən adlı xalçaları varıydı.

Özüm getdim, gözüm qaldı o yerdə
Necə dözümlü bu özəbə, bu dərddə?
Hüseyn Arif, nə tapmışan şəhərdə
Ötən ömrün nə çağları varıydı.

YAŞAYIR

Eləsi var, nə arayıb, nə anır,
Eləsi var, ana-ana yaşayır.
Eləsi var, nə qandırır, nə qanır,
Eləsi var, qana-qana yaşayır.

Eləsi var, ömrü verib yellərə,
Eləsi var, adı düşüb dillərə,
Eləsi var, oğul olub ellərə,
Ata-ata, ana-ana yaşayır.

Qəfil olma, zamana bax, vaxta bax,
Ocağa bax, süfrəyə bax, taxta bax.
Hüseyn Arif, aşıqdakı baxta bax,
Yanq Kərəm yana-yana yaşayır.

VAXTI GETDİ...

Soyuq düşdü araya,
Güllərin vaxtı getdi.
Göy çəmən tər lələni
Döşünə taxdı getdi.

Dağ solub, aran solub,
Dərələr çənle dolub.
Yarpaqlar xəzəl olub
Sularda axdı getdi.

Durna hanı, qaz hanı...
Üşütmə tutdu canı,
Payız sarı xınanı
Çöllərə yaxdı getdi.

Görcək nitqim oldu lal,
Fikrimdə min bir sual, –
Xumar gözlü bir maral
Özümə baxdı getdi.

Ömrə-günə nə deyim.
Yoxdur əsla dincliyim.
Mənim odlü gəncliyim
Şimşək tək çaxdı getdi.

QOCALIQ

Ömrün baharından gözün doymamış
Qış kimi üstünü alar qocalıq.
Qapıdan içəri buraxmasan da,
Bacadan özünü salar qocalıq.

Çəkor ağ əlini qara saçla,
İnci tək dişlərə tapılmaz çara.
Çoxları öləndən gəlsə də zara,
Əzəli hökmündə qalar qocalıq.

Çəkiler insanın nuru gözündən;
Güc qolundan gedər, taqət dizindən.
Hüseyn, saz tutub, demə özündən,
Sənə də əlini çalar qocalıq.

YAŞAYA BİLSƏM

Yel döyür, sahile yan alır qayıq,
Mən də gedəcəyəm, geci-tezi var.
Bizim də qapını açar ayrılıq,
Nə fərqi, harada basdıracaqlar...

Şairi kədərlə yada salmayın,
Namərdəm, bir an da dərdə əyilsəm.
Məni boz torpaqdan xəbər almayın, –
Bir insan qəlbində yaşaya bilsəm.

HEYİF DEYƏRLƏR

Külək yeri, göyü ayaqlayanda,
Qopan budaqlara heyif deyirlər.
Qapını qış kəsib, qar bağlayanda
Pozulan bahara heyif deyirlər.

Yol var, yoxa çıxar, iz var, silinməz,
Durnalar ötəndə heyif deyirlər.
Zirvədə zirvənin qədrini bilinməz,
O gözədən itəndə heyif deyirlər.

Sağını-solunu isidər ocaq,
Qaralıb sənəndə heyif deyirlər.
Yerin görünəcək, Hüseyn, bir vaxt,
O zaman sənə də, heyif deyirlər.

BİR ARZUM VAR

Bir arzum var, çiçək aç, gül bitə,
Tər yasəmən dostdan-dosta pay ola.
Bulud bata, duman yata, çən ötə,
Günəş ola, ulduz ola, ay ola.

İnsafdırmı yaxşı ata yaxşını,
Yaxşı görək yaxşı tuta yaxşını,
Bir arzum var, yaxşı tapa yaxşını,
İki könül bir-birinə tay ola.

İnsan oğlu məhəbbətdən güc alar,
El gözündə ucaldıqca ucala.
Bir arzum var, yallı gedə qocalar,
Bir arzum var, balalara toy ola.

DEYƏRDİM

Qanım damarımda çağlamasaydı,
Zalımlar qanımı içdi, deyərdim.
Həzilər yadları dağlamasaydı,
Fələk Kərəmləri biçdi, deyərdim.

Hay vurub, qıy vurub, ünləməseydim,
Dərəyə burulub, çənləməseydim,
Qayada qartalı dinləməseydim,
Koroğlu dağlardan köçdü, deyərdim.

Ay doğub, hökmündə dayanmasaydı,
Ulduzlar göz açıb, oyanmasaydı,
Günəş üfüqlərdən boylanmasaydı,
Babəkin çırağı keçdi, deyərdim.

Nənəm laylasını oxşamasaydı,
Kim idim, o məni oxşamasaydı,
Oğul atasına oxşamasaydı.
Dünya başdan-başa heçdi, deyərdim.

ARZU

Milyon könüllərdə bir arzu gülür,
Yaşamaq, yaratmaq, artmaq arzusu.
Yerləri, göyləri basıb bağrına,
Göyləri yerlərə qatmaq arzusu.

Dənizdən-dənizə qol-qanad açmaq,
Aya qonaq gedib, günəşə uçmaq.
Məşəni oxşayıb, çəmənı qucmaq,
Ulduzlar elində yatmaq arzusu.

Mənzilə yetəndə tamamlanır iş,
Çəkilər o sürət, o güc, o yerləş.
Bəlkə də zirvədən daha şirinmiş.
Zirvəyə can atıb, çatmaq arzusu.

SABAHA SAXLAYAQ

Mənim vəzifəmi xəbər alırsan,
Nə reis, nə katib, nə də nazirəm.
Nə qərar yazanam, nə möhür basan,
Nə şöhrət axtanır, nə şən gəzirəm.

Suların səsidir qulağımdakı,
Xəyalım tərlənlər oylağındadır.
Həyat nəğməsidir, dodağımdakı,
Fikrim gələcəyin sorağındadır.

Yumsa da gözünü göydə ulduzlar,
Mənim öz işığım, öz şəhərim var.
Bir vaxt köç təbili çalsa da ruzgar,
Əbədi qalacaq nəğmələrim var.

Qayalı dağları aşırıram yenə,
Başqadır torpağın havası, ey dost.
Bu gün ana yurdun çıxmaq seyrinə,
Sabaha saxlayaq iclası, ay dost.

TURALIM

Dünyaya göz açdın Ağstafada,
Belə bir tarix də düşəcək yada.
Ömrün bir ilini qoydun arxada,
Yüz il indən belə yaşar Turalım.

Gül yanaq, gül dodaq, gül üz, gül sinə,
Daha bundan başqa nə deyim sənə.
Baxır heyran-heyran gəlib-gedənə,
Atılıb-düşməyi xoşlar Turalım.

Bir də görürsən ki, dalıb xəyalə
İstəyir özünü üstümə sala
Saçları sarıdır, gözləri ala,
Cüyür balasına oxşar Turalım.

Misaldır hərənin öz kökü, zəti
Sevinci, kədəri, toyu, bəsatı.
Hüseyn Arif tək duyar həyatı
Yazıb-yaratmağa başlar Turalım.

İNŞALLAH

İstiyə tablayıb, soyuğa dözüb
Atamı dörd nala sürürəm inşallah.
Havada sığıyıb, deryada üzüb,
Köksümü irəli görürəm inşallah.

Tuturam özümü ulduza, aya,
Ayağım altında əsər daş, qaya,
Yağışı, yağmuru salmayıb saya,
Döyüşdən döyüşə girməm inşallah.

Hüseyn Arifəm qoy deyim sənə,
Qoymaram taleyin ulduzu sənə.
Bir yaş da gotirib yaşım üstünə,
Turalım toyunu görürəm inşallah.

TORPAĞINDA

*Yuqoslaviya dağlarında pozulmuş
yadelli qəbiristanında ağaran tənha
başdaşı önündə düşüncələr.*

Ey tənha başdaşı, ey itkin insan,
Vaxtında hər şeyi bil torpağında.
Özgə sevincinə şərik olma sən.
Sevin torpağında, gül torpağında.

Yaşıl xalısıni açanda yonca,
Quşlar nəgmə deyir sahil boyunca,
Dərəni, təpəni qoxla doyunca,
Çiçək torpağında, gül torpağında.

Dolan zəhmətinlə, dolan varınla,
Öz yayın, öz qışın, öz baharınla,
Qohum-qardaşınla, tay-tuşlarınla,
Acını, şirini böl torpağında.

Qapılar açıqmı hər yetən üçün?
Milyonlar can verər bir vətən üçün.
Atıldın odlara çöl-çəmən üçün.
Çəmən torpağında, çöl torpağında.

Özüm də bilmirəm nə deyim sənə,
Fikirlər başımda çaxnaşır yenə.
Sumu azlıq edir, "su ver" – deyənə.
Dəniz torpağında, göl torpağında.

İndi nə ananın, nə yananın var.
Başqadır zamanın verdiyi qorar.
İstisən qəbrini tapdamaşınlar
Yaşa torpağında, öl torpağında.

MƏN SÜLHƏ SƏS VERİRƏM

Mən sülhə səs verirəm, –
Milyonlardan biri tək –
Qoy bir daha ordular
Üz-üzə dayanmasın.

Mən sülhə səs verirəm, –
Bombaların səsindən
Beşikdəki körpələr
Hiçqırıb oyanmasın.

Mən sülhə səs verirəm, –
Böyük kəndlər, şəhərlər
Viran olub qalmasın
Tüstü-duman içində.

Mən sülhə səs verirəm, –
Qədim abidələri
Yerlə yeksan etməsin
Toplar bir an içində.

Mən sülhə səs verirəm, –
Ağ saçlı anaların
Gözləri yaşla dolub.
Qəlbi darda qalmasın.

Mən sülhə səs verirəm, –
Cavan qızlar, gəlinlər
Baxıb-baxıb yollara
İntizarda qalmasın.

Mən sülhə səs verirəm, –
Sülhün fırtınalardan
Hər zaman qalib çıxan
Zəfər bayrağı vardır.

KÖNÜL DEYİR YAŞA HƏLƏ

Səfərdəyəm, səfərimi
Vurmamışam başa hələ.
Arzularım, əməllərim
Toxunmayıb daşa hələ.

Dolanıb kəndi, şəhəri,
Dağlarda açdım səhəri.
Fikrim gözür üfüqləri
Dönüb qızıl quşa hələ.

İlləri yola salmışam,
Şeir yazıb, saz çalmışam
Ömür deyir: – Qocalmışam,
Könül deyir: – Yaşa hələ.

QARTAL KİMİ

Vaxt olur, ətrafı бүрүйüb səsim
Min sazlı-söhbətli bir mahal kimi.
Vaxt olur, çəkilir eşqim-həvəsim,
Dinib-danışmıram nitqi lal kimi.

Ürək dilə gəlir eli gözəndə,
Yarın barmaqları teli gözəndə,
Sim üstə aşığın öli gözəndə
Uçuram göylərdə bir xəyal kimi.

Hüseyn, eşq ilə alış, sönmə sən,
Ucal ömrün boyu, ucal, enmə sən.
Qarğatək üç yüz il çşələnmə sən,
Köçsən də dünyadan, köç, qartal kimi!

GƏRƏK

Həyatı dərindən duymaqdan ötrü
Min oddan, alovdan keçəsən, görək
Enişli-yoxuşlu bu yollarda sən,
Yaxşını yamandan seçəsən, görək.

Sevinc də, kədər də səbəbsiz deyil,
Məzəsis məclis də bir məclis deyil,
Gənclik illərində şərab pis deyil,
Çayı qocalanda içəsən görək.

Hüseyn, səni də dəyişər zaman,
Yalvarma loğmana üzüldə can,
Doyub, doymasa da gözün dünyadan
Vaxt tamam olanda köçəsən görək.

ƏBƏDİ BORC

Qalxdım birməfəse İsmayılıdan,
Dekabr sazağı yanaqlarımda.
Çılğın dağ çayını haray qoparan,
Qartalları dinən qulaqlarımda?..

Moruq, böyütkən kolları biz-biz,
Cökələr, vələslər, qarağaclar...
Qaya var, üstünə yeriyən ayı,
Qaya var, ağzını açmış canavar.

Toxunub gözümün tökülür yaşını,
Zoğal budağının ucları hərdən.
Sört, qalın otlardan yapışırım ki,
Ayağım sürüşüb qaçmasın birdən.

Cavanşir qalası adlanan qala,
Dolanıb zirvəyə daş kəmər kimi.
Uzanır körpici qopmuş hasarlar,
Kölməsi pozulmuş sətirlər kimi.

Daşlar koğuşunda palıd toxumu,
Tikan da boylanır, kol-kos da qalxır.
Köklər qıvrıldıqca gülrəzlər kimi,
Bir divar ikiyə bölünüb axır.

Başıma dolanır göylər, elə bil,
Bir anın içində tənqiyir nəfəs.
Bir səs qulağıma gəlir uzaqdan,
Babam Cavanşirin səsidir bu səs.

“Oğul, o qalaya bir də nəzər sal,
Nə keçid, nə çıxır, nə bir iz qalıb.
Dağılıb qapısı, batıb bacası,
Dumanlar qoynunda kimsəsiz qalıb.

Qala da qocalar vaxtından əvvəl,
Axtaran olmasa, anan olmasa.
Qaya da incələr, daş da üzülər,
İstəyən olmasa, yanan olmasa.

Yaşayın, ay oğul, fırvan, azad,
Gəzin ölkələri, elləri bir-bir.
Ancaq unutmayın qalaları da,
Qalalar, səngərlər tariximizdir.

Dağlarda uyuyan sərkərdələrdir,
Bu kərpic hörgülər, daş yadigarlar.
Qoruyan Vətəni qoruyanları,
İndidən qoruyun...
sabah gec olar”.

Dinlədim.

Nə qədər güclüdür bu səs.
Tərpənə bilmədim durduğum yerdən,
Fikirlər içində eydim başımı,
Bu qala babamın qarşısında mən.

TƏK SƏNİ ANDIM

Qulaqda nə qədər dost-tanış səsi,
Yollara qoşulub ömrümün yolu.
Dağlı babaların geniş sinəsi,
Nağılla, dastanla, hikmətlə dolu.

Yarpaqlar sırğalı, çiçəklər tərlı,
Yenice köçünü çəkib çən-çisək.
Balırdıran qoxulu, yarpız ətırlı,
Bir külək oyandı, sərin bir külək.

Bir qartal şığıdı baxmadan geri,
Dıksınib qatını açdı buludlar.
Bir dağlı qocayla o yay səhəri,
Bir qaya belində tutmuşduq qərar.

Səllər, sular kimi insan xəyalı,
Rahatlıq bilməyir tarix boyunca.
Həyəcan içində süzüb qartal,ı
Maraqlı bir söhbət başladı qoca.

– Atamla çox durub-oturmuşam mən,
O nələr danışar, nələr deyərdi.
Axşamlar gözünü çəkməyib göydən,
Uçarda qartalı tərifləyərdi.

Atam deyərdi: – Oğul,
Qəribədir bu quşlar.
Sevimli balasına.
Hər quşun öz dərsi var,
Bala qartal gözünü.
Yuvada açan zaman,
Ana qartal ilk dəfə.
Yapışib boğazından,
Torpağa çəker onu.
Yeriş göyərtmək üçün,

Qayalar arasında.
Yürüş öyrətmək üçün,
Ayağını bərkidər,
Qanad-quyruq açmamış.
Yerdə sınaq özünü,
Göyə qalxıb uçmamış.
Bir dəfə üfşəklərdən,
Geri dönəndə qartal.
Ona verdilər sual:
– Ən şərəfli, ən çətin,
Söylə, nədir dünyada?
Nəfəsini dərərək.
Balalara verdiyi
İlk dərsi saldı yada.

Boy atır qayanın sərin kölgəsi,
Baxışlar alovla, heyrətlə dolu.
Dağlı babaların geniş sinəsi,
Nağılla, dastanla, hikmətlə dolu.

Sanki doğmalaşdı dumanda da, çən də,
Məşəni düşünüb, çəmənı andım.
Zirvədə qartaldan söhbət düşəndə,
Ey ilk müəllimim, tək səni andım!

SAZ (müvəmməs)

Enişli, yoxuşlu ömrün yolunda,
Sevinclə, kədərlə yüklənmişəm mən.
Qarlı zirvələrin dalıb seyrinə,
Başımı dik tutub diklənmişəm mən.
Məğrur dağ kəliylə ülfət bağlayıb,
Qartalla bir susub, bir dinmişəm mən.
Vaxt olub səsimə çoxu səş verib,
Vaxt olub meydanda təklənmişəm mən.

Saz deyib,
söz deyib yaranmışlardan,
Saz üstə, söz üstə köklənmişəm mən.
Saz, dedim,
söz, dedim

bir günəş kimi
Əngin üfüqlərdən boylanan sazım.
Gecəylə başını yastığa qoyub,
Sabaha göz açıb oyanan sazım.
Haqqın, ədalətin çatıb dadına,
Süngüylə yanaşı dayanan sazım.
İgidlər köksündə nəre çəkərək,
Köhlənlər qanına boyanan sazım.
Zalımla, zülmə baş-başa gəlib,
Gah alışıq sazım, gah yanan sazım.

Saz dedim,
söz dedim,
Dədə Qorqudun
Möhtəşəm görkəmi yadıma düşdü.
Gəldi Ozan baba dili nəğməli,
Mübarək qədəmi yadıma düşdü.
O loğman kamallı müdrik insanın,
Davası, məlhəmi yadıma düşdü,
Könül rübabının incə telində
Min zili, min bəmi yadıma düşdü.
Dünyada dünyaya sığa bilməyən,
Şehirli ələmi yadıma düşdü.

Saz dedim,
söz dedim,
Dədə Qurbanı
Əsrdən-əsrə səslədi məni.
Bir elə ah çəkdi, ahım qurudu,

Saçımı göynətdi, saçımın dəni.
Nədir dağ başında qalaq-qalaq qar,
Ürək həsrət yurdu, möhnət məskəni.
Asanmı bir xalqın dərdini çəkmək,
Saramış görəndə gülü-gülşəni.
"Əllərin qurusun bədəsil xoryad,
Eləmi dərərlik yaz bənövşəni"

Saz dedim,
söz dedim,
Abbasi andım
Çən-çiskin ələdir qaşqabağından,
"Nə gülürsən, mənim kimi gülünco?"
Gör nələr süzülür dil-dodağından.
Tüstümü, dumanımı sovrulan göyə,
At dəymiş qalanın daş torpağından?
Getdi Gülgəz, Pəri, getdi toy-büsat,
Yaralar yarandı yar obrazından,
Abbasi gətirdi dar ayağından.
Dərd başından tutub, qəm ayağından.

Saz dedim,
söz dedim,
ustadnamələr!..
Aqıl babaların aqıl sözünü,
Calayıb ömrünü sözün ömrünə.
Yaşayır özləri, duyur özləri.
İnsan yaddaşının xəzinəsində.
İnsan kamalının itməz izləri.
Səfərə çıxanda yadında saxla,
"Gecənin xeyrindən gündüzün şəri".
"Qüvvətli olsan da yoxsulu döymə"
Qasım, Xəstə Qasım, dillər özəri.

Saz dedim,
söz dedim,
qızıxıb Alı
Özünü meydana saldı, nə saldı.
Hay vurub, qıy vurub bir an içində,
"Koroğlu" çağırdı, "Koroğlu" çaldı.
Qılınclar, qalxanlar durdu üz-üzə,
Bu nə vurhavurdu, nə çalhaçaldı.
Sosinin ahəngi dəyişdi birdən,
Könüldən qoribə bir səs ucaldı.
"Aydır, gündür, gəlib gedir ömürdən,
Tələsirik, görən yaza nə qaldı".

Saz dedim,
söz dedim,
Hanı Ələsgər?
Bir də ustadımı salamlayım mən.
Gəraylılar şirin, qoşmalar dərin,
Bir də xatırlayım, bir də duyum mən.

Göyçənin qonağa çoxdur hörməti,
Elin şöhrətini elə yayım mən.
Əsədin, Mirzənin zəngülosindən,
Necə uzaq düşüm, necə doyum mən.
Kərəmlər, Dilqəmlər kimdə var desin,
Əlimin dalını yərə qoyum mən.

Saz dedim,
söz dedim,
qalxıb zirvəyə
Baxdığım yerlərə mən yenə baxdım.
Keçib asta-asta Kür sahilindən,

Şəmkirdə Şəmkirli Hüseynə baxdım.
Dinlədim heyvətlə keşiş oğlunu,
Ürəkdən "qardaşım" deyənə baxdım.
Bərkdə bir-birinin tutub qolundan,
Dözüm paltarını geyənə baxdım.
Bu günün gözüylə açıb sabahı,
Sabahın gözüylə düşməyə baxdım.
Əyilməz başımı hazıram, oyim,
Dədələr önündə sənət eşqinə,
Hazıram sıxmağa o mərd əlini,
Dəyanət eşqinə, qeyrət eşqinə.
Düzə düz deyilir, öyrəyən ayri.
Həqiqət eşqinə, millət eşqinə.
Düz-çörək kəsdikdə təmiz süfrədə,
Məhəbbət, sədaqət, ülfət eşqinə.
Saz dedim,

söz dedim

Azərbaycana
Əbədi cəhətim, hörmət eşqinə!

DÜNYADA

Mən yox idim,
atam vardı,
Babam vardı
Əcdadlarım yaşayardı
Məndən sonrakı dünyada.

Yenə torpaq ətir saçır,
Ağaclar gül-çiçək açar...
coşan çaylar
daşan sellər
Sal daşları zirvələrdən
Ətəklərdə daşıyardı
Məndən qabaqkı dünyada.
Günəş,

Ulduz,
 ay necə var
 elə vardı...
 Ulu dedəm,
 Ulu nənəm
 Oddan keçər,
 Sudan keçər
 Öz əliylə əker,
 biçər
 oxuyardı,
 oxşayardı.
 Məndən qabaqkı dünyada
 Özüm cavan,
 yaşım qədim
 Əcdadlarım dura-dura
 necə deyim
 Mən yox idim
 Məndən qabaqkı dünyada?
 Bu gündümdən nə danışım,
 Bu günün göz önündədir
 İlin biri belə gəlir
 İlin biri elə gedir
 Yaşayıram
 Ürəyimdə Arif dağı.
 Yox qərarım
 Vaxtlı-vaxtsız
 Mən köçsəm də bu dünyadan.
 Balalarım,
 Nəvələrim
 yaşayacaq
 yaradacaq
 Səndən sonrakı dünyada
 Günəş yenə həmişə günəş,
 Həmişə ulduz,
 Həmişə də ay
 Həmişə çəsmə,
 Həmişə də çay

Payız yenə həmişə payız
 Bahar yenə həmişə bahar
 Sevinc,
 kədər
 görüş,
 qubar
 Şən nişanlar, –
 şirin toylar
 Beş-üç sözüm düşər yada
 Hüseyni də,
 Arifi də
 Birgə anar nəticələr,
 köttüclər
 El-obada.
 Mən bu elə inanıram,
 Buna elə inanıram,
 Qədir bilən kəslər mənə.
 Əsrlərin arxasından
 haraylayıb
 Səslər mənə
 Fərqi nədir,
 qəmi nədir
 Mənsiz belə mənimlədir
 Məndən sonrakı dünya da.

HÜSEYN ARİF

Babam ad qazandı, eldə, obada,
 "Qaçaq" çağrılısa da, qaçaq olmadı.
 Zindanlar küncündə dustaq olsa da,
 Ayaqlar altında tapdaq olmadı.

Köçüb ləyaqətlə gəldi dünyadan,
 Ondan hünər, qeyrət qaldı yadigar.
 Həyata gözümü açdığım zaman
 Babamın adını mənə qoydular.

Uşaqdım...

Qaçarkən yıxıldım yerə,
Ağrıdan ağlamaq istədim,
bu dəm.

– Gör kimin adını qoyublar sənə,
Hüseyn ağlamaz! –
Bağırdı nənəm.

“Gör kimin adını qoyublar sənə”.
Bu səs qulağımda qaldı nə vaxtdan
Bu adla yeriyib düşmən üstünə,
45-ci ildə çıxdım sınaqdan.

Qorudum nənəmin etimadını,
Qorxub öyilmədim faşist önündə
Qorudum babamın igid adını,
Vətən döyüşünün ağır günündə.

Bir oğul itirdim bu yaşımda mən,
Başıma fırlandı aləm bir anda.
Bir oğul itirdim qorxu bilməyən,
Bir oğul itirdim Arif adında.

Ömürlük ayrılıq çətin olurmuş,
Nə yerə sığışdım, nə göyə düşdüm.
Elə bil, yenidən başladı vuruş
Elə bil, yenidən cəbhəyə düşdüm.

Xəbərdar eylədim yaxını, yadı,
Təkə Hüseyn yox, Hüseyn Arifəm.
Yaşatmaq istəyəm bu iki adı,
Baba Hüseynəm, bala Arifəm.

Ümmanın qüdrəti çağlar içində,
Dağlara qoşulub, qarlı dağ oldum.
Düənə bir dağ idim dağlar içində,
Bu gün iki zirvə, iki dağ oldum.

Dağa dağ deyilib, dərəyə dərə,
Titrəmə, ey kağız, əsmə, ey qələm.
Mən sevinc cəlladı faşist kədəre
Hüseyn Arifi öyə bilmərəm.

AXTARIRAM

Ocaq çatdım, odu, közü
Nəfəsilə alışdırıb
Babək ocaq çatan yerdə,
Qara batdım,
Dava günü,
Mərd Cavanşir
dizə qədər qara,
Buza batan yerdə.
Ay üzümə baxıb keçdi,
ulduzlar da axıb keçdi –
Uyumadım, tək dan atdım
Giziroğlu şeşpərinin atan yerdə.
At oynatdım,
Ağzı köhlən ağzı kimi
Qartalların qıy vurduğu
Qoç Koroğlu sınaq üçün
Qıratı oynadan yerdə,
Sevinci qəzəbə qatdım,
Əli qanlı yağlıları
Kərəm, Nəbi
Bir-birinə qatan yerdə
Ürək sağlam, ayaq möhkəm.
Öz kökümün üstündəyəm,
Yatanda da yatacağam
Babalarım yatan yerdə.
Açan gündə gözlərimi
Kürdən, Arazdan içmişəm.
Milə, Muğana bələdəm
Azərbaycan torpağını

çəmən-çəmən,
 çeşmə-çeşmə
 tala-tala
 meşə-meşə,
 hasar-hasar,
 qala-qala tanıyıram.
 Dağa, arana bələdəm.
 Babadağı keçid-keçid,
 Şah dağıni bərə-bərə,
 Yəhər belli Niyalı da,
 gödik-gödik,
 ətrafını təpə-təpə,
 Dərə-dərə məndən soruş.
 Saclarının qırovunu
 Murovdakı,
 Qoşqardakı
 boz buluddan
 Kəpəzdəki
 Murguzdakı
 çəndən soruş.
 Soraqdayam, –
 Aşıq Alı sorağında,
 aylar,
 illər yola düşüb.
 Atlı-atsız
 vaxtlı-vaxtsız
 Yönüm sağa, sola düşüb,
 Xəbər alsan ünvanımı –
 yollardayam:
 Bu gün burda, sabah orda,
 Yaxınlarda, uzaqlarda
 Gah Şəkiddə, gah Qaxdayam.
 Qubadayam, Şəmkirdəyəm.
 Qazaxdayam, Göyçədəyəm,
 Qarabağda,
 Kəlbəcərdə
 axtarıram
 Sinədoğdər babaları

Sinələrdə axtarıram.
 Bir sinədə neçə-neçə
 söz izi var,
 Calamasaq izi izə
 Hafizələr ümmanının dibindəki
 o incilər necə çıxar deyin
 üzə?
 Gəraylılar, divanilər,
 Bağlamalar, müxəmməslər...
 “Əsrlərin arxasından
 gələn səslər...”
 Zəncirləmə zəncir səsi
 Ehtiraslar, düşüncələr,
 Toqquşmalar zənguləsi.
 Bu kitablar
 biz deyənini
 Hələ yüzdən
 biri deyil.
 Zaman-zaman, nəsil-nəsil
 Olmasa da məktəbimiz,
 mədrəsəmiz,
 Olub yenə öz sazımız,
 Öz sözüümüz, öz dərsimiz,
 Məktəbimiz həyat olub
 Uzun müddət bilməsək də
 Nədir qələm, nədir kağız
 Kəlmələri, nəğmələri
 Dodaq-dodaq, ağız-ağız
 Gəzən neçə ustad olub.
 Xeyli vaxtdır,
 Mən onları axtarıram.
 Abbasları, Əmrəhləri,
 Qasımları,
 Qurbanları axtarıram.
 Tarixləri tarix kimi
 Yazılmamış şəkli belə
 Başdaşına həkk olunub
 qazılmamış

Neçə-neçə unudulmuş
sənətkarı,
Qatarından ayrı düşmüş
durna kimi,
Xanasından qopub itən
misradaki
İstəkləri, arzuları,
Valehləri, Musaları,
Novruzları axtarıram.
Kənd-kənd, ev-ev,
insan-insan.
Kim axtarar, axtarmasam,
axtarmasam?
Babaları soraqlayıb,
Sirri dərin bir aləmi
axtarıram.
Nə müddətdir
Dilqəm məni buraxmayıb,
Mən Dilqəmi axtarıram.

ƏBƏDİ BORC

Oğul, müqəddəsdir bu məzar daşı,
Onun da yanında dayanaq bir az.
Qəmdən öyiləndə insanın başı,
Yüz kirpik bir damla yaş saxlamaz.

Kədər karvanıdır fikrimdən keçən,
İllər yorgunu tək tövşüməkdəyəm.
Yerdə qar görünmür, göy üzündə çən,
Bəs nədən bu qədər üşüməkdəyəm?

Bilirəm indicə soruşsaqsan:
– Ata, bu qəbirdə gören kim yatır?
– Doğma kendimizdə mənə bir zaman
Dərs deyən sevimli müəllim yatır.

Bir payız axşamı dünyadan köçdü,
O ağır hələ də yurd salıb canda.
Əlifba kitabı yadıma düşdü,
Hər dəfə mən onu xatırlayanda.

Əlifba kitabı! Yad olan deyil,
Yuxarı başdadır onun yeri də.
Bu sadə kitaba minnətdardır bil,
Dünyanın ən böyük alimləri də.

Yatsa da gözümdə oyaqdır yenə,
Adı yaşayacaq nəğmələrimdə.
Ey müqəddəs insan, borcludur sənə
Mənim ilk şerim də, son əsərim də.

Ötən uşaqlığım geriye dönse
Bilirsen, heç nələr edərdim, oğul?!
Ürəyim bir dəstə çiçəyə dönse,
Bu qəbrə bəxş edib gedərdim, oğul!

GƏLİB KEÇƏNLƏR

Açılan qönçədir, yaşıl geyən bağ,
Qızaran üfüqdür, doğulan səhər.
Törtəmiz səmadır, al-əlvan torpaq,
Bir şair qəlbindən gəlib keçənlər.

Boylanın maraldır, sıçrayan əlik,
Göz vuran ulduzdur, nur yayan qəmər,
Şığıyan qartallar, oxuyan kəklik
Bir şair qəlbindən gəlib keçənlər.

Bəzənən Muğandır, ətilənən Mil,
Səsli-küylü Kürdür, dalğalı Xəzər.
Titrəyən nərgizdir, əsən qərənfil
Bir şair qəlbindən gəlib keçənlər.

Şadlıq mövsümüdür, bayram günüdür,
Çağlayan sevincdir, boğulan kədər,
Vətən torpağının bahar hüsnüdür,
Bir şair qəlbindən gəlib keçənlər.

GƏRƏK

Həyatı dərinəndən duymaqdan ötrü,
Mən oddan, alovdan keçəsən gərək.
Enişli, yoxuşlu bu yollarda sən
Yaxşını, yamanı seçəsən gərək.

Sevinc də, kədər də səbəbsiz deyil,
Məzəsis məclis də bir məclis deyil,
Gənclik illərində şərab pis deyil,
Çayı qocalanda içəsən gərək.

Hüseyn, səni də dəyişər zaman,
Yalvarma loğmana üzüləndə can.
Doyub, doymasa da gözün dünyadan,
Vaxt tamam olanda köçəsən gərək.

YAVAŞ-YAVAŞ

Həftə başa varır, ay gəlib gedir.
İtirir nurunu göz yavaş-yavaş.
Soyuyur məclisin çəmə başında,
Qaralır ocaqda köz yavaş-yavaş.

Qəm yağır Günəşin solğun telindən,
Daş qopur dağların sərxoş selindən,
Payız yarpağı tək xəzan yelindən,
Dağılır sinəmdən söz yavaş-yavaş.

Fikir ağartmasa saçda dən olmaz,
Can yorğun düşəndə ürək şən olmaz.
Hüseyn, həmişə sən deyən olmaz,
Zamanın hökmünə döz, yavaş-yavaş.

ƏYİL DEMƏZSƏN

Əyilmərəm, palıdı
Yıxan tufana belə,
Hər dalğası dağ kimi
Qalxan ümməna belə.
Yüz yol başımın üstə
Qopsa da odlu şimşək,
Yenə də əyilmərəm
İgid babalarım tək,
Yalnız sənin önündə,
Ey mənim böyük xalqım,
Başımı əyəərəm mən,
Lakin əminəm buna,
Sən öz şair oğluna
Heç vaxt: – Əyil! – deməzsən.

VƏTƏN EŞQİ, BİR DƏ NİGAR

Koroğludan söz düşəndə
deyirlər ki,
Misri qılınc – onun gücü,
Misri qılınc sağ əlində
alov olub,
şimşək olub.
Eyvaz gözünün ışıqı,
Dəmirçioğlu
Dəli Həsən

Darda
kəməyi, arxası,
Bəlli Əhməd,
İsabalı,
Halaypozan
Dayaq olub, dirək olub.
Deyirlər ki,
Koroğlunu
bərkdən, boşdan,

Hər döyüşdən, hər savaştan
 Xilas edən
 Qırat olub.
 Hücum vaxtı yelə dönüb,
 uçmaq vaxtı qanad olub!
 Deyirlər ki,
 Koroğlunun
 hünərinin sirri bir də
 Çənlibeldə,
 dağlardadır.
 Dağlar onun havadarı,
 qərargahı,
 Dağlar ona hasar olub,
 divar olub.
 Qaya – səngər,
 Çəmən – xalı,
 qarlı zirvə – vüqar olub.
 Deyirlər ki...
 Deyirəm ki,
 Çətin gündə, ağır anda
 Koroğlunu Koroğlutək
 tanıdan da,
 ucaldan da
 Vətən eşqi, torpaq eşqi,
 bir də, bir də
 Ala gözlü,
 şirin sözlü,
 düz ilqarlı Nigar olub.

YENİDƏN

Bir dəfə gəlir insan,
 Bir dəfə də əbədi
 Köçüb gedir dünyadan,
 Bu doğru,
 lakin mənə

Tamam başqa bir həyat
 Həyatda qismət oldu.
 Şeirə nəfəs alıb,
 Şeirə yaşa doldum.
 Hər yeni könül açan
 Şerimlə təzələnilib.
 Mən yenidən doğuldum.
 Yeni söz – yeni fikir.
 Yeni söz – yeni həyat.
 Hər könül bulandırın
 Şerimlə buza dönüb,
 Boğulduqca boğuldum.
 Köhnə söz – köhnə qəbir,
 Köhnə söz – vaxtsız vəfat.
 Bir dəfə gəlir insan
 Bir dəfə də əbədi
 Köçüb gedir dünyadan
 Bu doğru,
 lakin mənə
 Dəxli yox zərre qəder.
 Bir şerim doğulanda
 Doğulub gülmüşəm mən.
 Bir şerim boğulanda
 Boğulub ölmüşəm mən.
 Yüz dəfə karvanımı
 Çəkib Yer kürəsindən,
 Yüz dəfə bu dünyaya
 Yenidən gəlmişəm mən.

İSTƏRƏM

Yaz fəslə daşları sellər aşanda,
 Göllər çalxalanıb, çaylar daşanda,
 Yarpaqlar titrəyib pıçıldaşanda,
 Səsimi səslərə qatmaq istəyəm.

Üfüqlə uzanıb, buludla axıb,
Şəfəqlə qızarıb, şimşəklə çaxıb,
Cüyürlə boyulanıb, maralla baxıb,
Ceyranla yorulub yatmaq istərəm.

Əyilən dumanda, sürünən çəndə
Çiçəklər islanıb, güllər çiməndə,
Keçirib gecəni bir göy çəməndə,
Səhərin şəhinə batmaq istərəm.

Yığılsın başıma deyib gülənlər,
İsinsin eşqimlə qədir bilənlər,
Bir ömrün ocağı sönənə qədər
Həyatda min ocaq çatmaq istərəm.

BİR GÜL AÇDI, SARI GÜL

Yazıçı dostum Gülhüseyna

Ay bozardı uzaqda –
Közü küle qarışan
bir ocağı düşündüm,
Yarpaq əsdi budaqda –
Əli əldə titrəyən
Bir qonağı düşündüm.
Bir gül açdı,
sarı gül –
Uçub fikrim, xəyalım
Sən baharla görüşdü.
Bir ağac yandı,
kəçdü,
Yarıqönçə,
yarıgül –
Müşfiq yadıma düşdü.

SƏHƏR NƏCMƏSİ

Yenə də hamıdan tez oyanmışam,
Oxşayır ruhumu sübhün nəfəsi,
Gəldim, gəldim, deyir elə bil ilham,
Sinəmdə dil açır söz kəməncəsi.

Alışır, od tutub yanır dan yeri,
Göydə ulduzların qamaşır gözü.
Qaranlıq kölgələr çəkilir geri,
Sanki təbiətin gülür şən üzü.

Qoynunda boy atdım, sənin, ey Vətən!
Səsimi mehriban ellərə yaydım.
Şairlik eşqinə düşərdimmi mən,
Hüsnünə bu qədər vurulmasaydım?!

NİGAR RƏFİBƏYLİYƏ

Görüşdün yaralı qardaşınla sən,
Aramaq eşqilə dərman könlümə.
Bir damla alovlu göz yaşınla sən,
Bir çeşmə bağladın yanan könlümə.

Aprelin beşidir...
Günəş, hərarət,
Qışla toqquşuram bahar görəndə,
Qanmaza nə fərqi görüş, ya həsrət.
Sevirəm qanarı ağlar görəndə.

Yerdəyəm?
Göydəyəm?
Seçə bilmirəm,
Bilmirəm kimlərin sırasındayam.
Bilirəm sinəmdə yer, göy qədər qəm,
Bilmirəm dünyanın harasındayam.

Yoxluğa tapşırıb varlığımızı,
Yanıb qaralırıq heyrətimizdə.
Görünür belədir yazılan yazı,
Görünür belədir qismətimiz də.

Görünür beləymiş...

Görünür belə,
Dünəndə insaf yox, bu gün də aman.
Görünür beləymiş...

Görünür hələ,
Əzəlki hökmündə dayanıb zaman.

Bir də nə söyləyək gizli ələmi,
Yağış da, yağmur da, od da yaşayır.
Ömür var, torpağın üstə gül kimi,
Ömür var, torpağın altı yaşayır.

Küçədə aprel in ilq günəşi,
Tələsiyə də var, tələsməyən də.
Baharın övvəli, aprel in beşi,
Ayaq saxladınız,
dayandım mən də.

Ayaq saxladınız, saxladı ürək,
Dayandım ürəyim dayanan yerdə.
İstəklə ana tək, doğma bacı tək,
Halıma yandınız, alışdım bir də.

Alışdım, yaxşı ki, alışır insan,
Alışmaq sərinlik gətirir bizə.
Elə ki, insanla danışır insan,
Qışdan yazı çıxır, dərədən düzə.

Ağıllı bir söz də böyük təsəlli,
Doğmasın bu doğma təbiətimlə.
İnsan yarandığın insana bəlli,
Düz andın, düz əhdin, düz söhbətimdə.

Torpağa, havaya, suya vuruldun,
Dərin inamınla, etiqadınla.

Qadın da, ana da, şair də oldun,
Əslinə yaraşan təmiz adınla.

Doğulduğun diyar dünyanın gözü,
Düşünür Əslini, anır Kərəmi.
Duru duyğuların Göy gölün özü,
Vüqarın Kəpəzin vüqarı kimi.

Dağıtsın buludu, qovsun çiskini,
Aran küləkləri, dağ küləkləri.
Hüsnüylə bəzəsin söz çələngini,
"Payız çiçəkləri, yaz çiçəkləri".

Ülvi bir sənətə könlünü verdin,
Gecəli-gündüzlü fikrə gedərək.
Vaxtında qılınc da itiləyordın,
Koroğlu ünvanlı Nigarımız tək.

Nə sirli, səhrli həqiqətdir bu,
Dağları, daşları dindirər, bacım.
Bir ümman söndürə bilməyən odu,
Bir damla göz yaşı söndürə, bacım.

GÖRDÜM

Göyə baxdım,
Göyün ala gözlərini
dolan gördüm.
Yerə baxdım,
çiçəklərin ləçəyini
solan gördüm.

Dağa baxdım,
İldırımın zirvəsini
talan gördüm.

Düzə baxdım,
Vaxtsız xəzan zəmisini
çalan gördüm.

Çaya baxdım,
O sahilə,
 bu sahilə
 gözü yolda
 qalan gördüm.

Qəlbə baxdım,
Bir dünyalıq
 Arzu, ümid,
Ömrə baxdım,
Bir nağıllıq
 yalan gördüm.

QORUYUN MƏNİ

Nə oddan, nə sudan, nə fırtınadan,
Nə vurub-çatandan qoruyun məni.
Nə zəhər dilini işə salandan,
Nə güllə atandan qoruyun məni.

Nə yolundan azıb, izindən çıxan,
Saxta əməllərin yüzündən çıxan.
Nə özge sözüne özündən çıxan,
Nə ara çatandan qoruyun məni.

Sınadım gücümü daşda, qayada,
Hüseyni zirvələr gətirər yada.
Mən xalqın oğluyam, birçə dünyada,
Xalqını satandan qoruyun məni.

ÖMÜR ÇEŞMƏSİ

Soyuyar canımın odu bir zaman,
Bu bir həqiqətdir, salıram yada.
O vaxt gözlərimdə sönən çıraqdan,
Bir ulduz alışıb yansın səmada.

Günlər dolandıqca əriyər bədən,
Qaçma arxasınca dəvə-dərmanın.
Qolumun gücü də istəmə ki, mən,
Gücünə çevrilsin neçə insanın.

Axsın üreklərdə qəlbimin səsi,
Sözüm də ellərin sözündə qalsın.
Biz gəlib getsək də, ömür çeşməsi,
Əbədi həyatın özündə qalsın.

ƏBƏDİ ÜNVAN

Dəyişir ev-əşik, dəyişir otaq,
Görürsən dəyişir mərtəbələr də.
Ünvanlar dəyişdi dəyişdikcə vaxt,
Gah bu şəhərdəsen, gah o şəhərdə.

Dərələr, təpələr çıxmır başımdan,
Varını zirvələri unutduğum gün?!
Vətən torpağıdır yaranışımın
Əbədi ünvanı vurğun könlümün.

Son bahar,
 yənə də səfər üstəyəm,
Könlüdə yüz həvəs, başda yüz fikir.
Gəzməyin qədrini bilən insana,
Yaz da, yay da birdir, payız da birdir.

Ürəkdir sınaqdan çıxaran bizi,
Dağlarda, daşlarda mətinləşirik,
Vətəndən saz tutub, söz deyə-deyə,
Dönüb özümüz də vətənləşirik.

İNANIRAM-İNANMIRAM

*Osman Sarıvəllinin anadan olmasının
60 illiyi münasibətilə*

İnanıram söhbətinə,
Səndə yalan görməmişəm.
İnanıram xilqətinə,
Səndə böhtan görməmişəm.

İnanıram yüz ilə də,
Səndə günah görməmişəm.
Çörəyin də halal, təmiz,
Səndə tamah görməmişəm.

İnanıram: – Kömək! – deşəm,
Möhkəm qolun qolumdadır.
Balaların balam kimi
Sağımdadır, solumdadır.

İnansam da hər şeyə mən,
Təkcə yaşa inanmıram.
Baxıb qara saçlarına
Altmışına inanmıram.

HEÇ VAXT

*Gedərkən bir gözələ tuş oldum,
Nə üzün daldalar, nə yaxa bağlar.
Qurbani*

Camal gizləməyib heç zaman bacım,
Danışib dərindən, gülüb dərindən.
Yalnız əzabını, iztirabını
Gizləyib dar gündə özgələrindən.

Yüz düşməni önünə igid qardaşım
Tək çıxıb, meydanda heç əyilməyib.
Bir dost qabağına çaysız, çörəksiz,
Ömründə bir dəfə çıxıb bilməyib.

Çadra tanımayıb anam həyatda,
Yolunda nə qədər boran, qar olub.
Dağda at belinə qalxanda, ancaq
Başımın örpəyi buludlar olub.

Çörəyimiz halal, südümüz təmiz,
Alınacaq gözdik ölənə kimi.
Heç vaxt mənim babam qısqanc olmayıb,
Nənəm yaşadığca bir nənə kimi.

HƏMİŞƏGÜLƏN

Bir dostumuz vardı, Günəş doğandan
Günəş batanaq gülümseyərdi.
Hər səhər gözünü açan zamandan
Gecə yatanadək gülümseyərdi.
Toxdumu?

Acdımı?

Tutmazdın xəbər.

Pullumu?

Pulsuzmu?

Yox idi bilən.

Gah da arxasınca deyindərdilər:

– Yamanca arsızdır həmişəgülən.

Bir axşam dayandım, başımın üstə
Amansız hökmünü verdi ayrılıq.
Güldü, elə güldü axır nəfəsdə,
Bildim ömrü boyu ağlayıb, yazıq.

AÇILDI

Boylandı dan ulduzu,
Bilmədim dan söküldü,
Yoxsa könül açıldı.
Nəçə dəyün, nəçə bağ,

Neçə müşkül açıldı.
Gün qalxdı yatağından,
Üfün aynasında
İpək, gümüşü pərdə,
Qızılı tül açıldı.
Nə hikmətdi bilmədim,
Gecə bir şer yazdım,
Şəhər bir gül açıldı.

SÖYLƏ, YADINDAMI?

Söylə yadındamı o axşam çağır?..
Dinməyən mən oldum, dinən sən oldun.
İlk eşqin ocağı alovlanmamış
Sönməyən mən oldum, sönen sən oldun.

Doymamış sabahın tər nəfəsindən,
Sevda quşların tərənəsinədən,
Sözündən, əhdindən, iradəsindən
Dönməyən mən oldum, dönen sən oldun.

Pozuldu ilqarın, dəyişdi andın.
Torpaqda alışıb, havada yandı.
Axır gözlərinlə görüb inandin
Enməyən mən oldum, enən sən oldun.

SEÇİLMƏZ

Adam var,
bilmirsən ağdır,
qaradır?
Qaralar yanında
qaradan qara,
Ağlar arasında
ağdan seçilməz.
Adam var, bilmirsən səmti haradır?

Yaşıl çəmənə çək –
yaşıl dönsün,
Dağ gördü qaralıb,
dağdan seçilməz.
Adam var bilmirsən
dostdur, düşməndir,
Dost əlinə keçsə
dostdur, düşməndir,
Dost əlinə keçsə
dostundun sənə,
Düşməni qoltuğunda –
Qatı düşmənin.
Adam var,
bilmirsən
harda necədir?
Nə zaman ağlayır,
nə zaman gülmür.
Adam var,
bilirsən təbiətindən
nə zaman danışır,
nə zaman susur.
Hardasa vuruşur
mərdi-mərdana,
Hardasa yaşayır,
hardasa ölür.
Of, yenə adam var,
rəngsiz, qoxusuz,
Tikanlar içində
tikanın eyni,
Güllərə qarışsa
gülün seçilməz.
Yanıbmı?
Sönübmü?
Hardan biləsən?
Külünü közündən
ayırmaq olmur,
Axtarsan közüni
kildən seçilməz.

NEYLƏSİN

Yağışın hökmündən, selin gücündən
Qara oynayanda torpaq neyləsin?
Dağ zirvədən yanar, insan içindən,
Baş sözə baxmasa, ayaq neyləsin?

Gözü ovulmasa bulanmaz bulaq,
Közü dağılmasa qaralmaz ocaq.
Böhtan eşitməsə tutulmaz qulaq,
Kökə qurd düşəndə budaq neyləsin?

Hüseyn dinməzmi könül dinəndə?
Üstünə qəm çöküb, həsrət enəndə.
Minillik dünyanın üzü dönəndə
Həyatda beşgünlük qonaq neyləsin!

KİMƏM MƏN

Bir binayam, körpicləri sökülmiş,
Bir çələngəm, çiçəkləri бүkүlmüş,
Bir ağacam, meyvələri tökülmüş,
Yaranışdan belə bəxti kəməm mən.

Bir çəmənəm sağ, solu saralmış,
Bir zirvəyəm keçidini qar almış,
Bir insanam, yeri, yurdu daralmış,
Dünya boyda möhnətim mən, qəməm mən.

Bir palıdam, gövdəsindən yarılmış,
Bir qartaləm, qanadından vurulmuş.
Bir ürəyəm, şah damarı qırılmış,
İndən belə necə deyim kiməm mən.

ÜZDÜM ƏLİMİ

Qayalar qanından qızaranda da,
– Yazıq qartal! – deyər qəhərlənmədim.
Təbiət qurudub, bozaranda da,
– Qartal qartaldısa köməşməz! – dedim.

Yarıb buludları keçdi od kimi,
Qorxmadım, zirvədən boylandı o.
– Yazıq qartal! – deyər üzüm əlimi,
Qarğani dost bilib, inananda o.

HEYİF SƏNƏ SƏRİN MEŞƏ, BUZ BULAQ...

*Kür qırağı, Qarayazı, göy çəmən
Qoşa palıd,
tüstülənən od, ocaq.
Saç ağardı, unutmadım sizi mən,
Hansı şair bir də sizi yazacaq?..
Səməd Vurğun*

Ürəyində torpaq eşqi, su eşqi.
Çaylar kimi axşam-sabah çağladı.
Kim unudar bu ülfəti, bu eşqi,
Gözün güldü,
dilən dastan bağladı.

Qarayazı,
Vaqiflərin ovlağı,
Öz həsnü var hər çiçəyin, yarpağın.
Nəğmə-nəğmə gözdi səsi-sorağı,
Qarayazı.

Yaşıl tacı Qazağın.

Nəçləri nəçə yerdə, diyarda
Dəli Kürün qırağını anardı.
Çöl quşları dəstə-dəstə baharda
Xan çinarın sinəsinə qonardı.

Hələ özüm şahidiyəm nələrin,
Yüz bülbül bir məkanda görmüşəm.
Ürkək cüyür balasının dalınca
Qızıl quşu şığıyanda görmüşəm.

Ömrüm, günüm burda keçib bir zaman,
Uşaqlığı kim çıxarar yadından?
Göy otları söküləndə qızıl dan
Al şəfəqə boyayanda görmüşəm.

Tanış səsler məskən salıb qulaqda,
Şirin sözlər şerə dönüb varaqda.
Ana dili ötən vaxtı budaqda
Qumruları oyananda görmüşəm.

Nə var, nə yox?
Xəbər almaq istəsən.
Sal yönünü gözlərinlə gör indi.
Ana Kürdən halı almaq istəsən,
Dəli deyil,
yazıqlaşib Kür indi.

Qarayazı...
yaraları dərinde,
Maral getdi, qırqovullar çəkildi.
Vələslərin, cökələrin yerində
Tala-tala süpürgələr əkildi.

Birmi, beşmi ülgüc dilli baltalar,
Cır armuddan kal meyvələr töküldü.
Camiş otlar, öküz otlar, at otlar,
Külək qopdu,
çal-çəpərlər söküldü.

Od alışdı, tüstü-duman yeridi,
Olan oldu, eşidincə, bilincə.

Nəhəng qovaq öz içindən əridi,
Moruq necə?
Zoğal necə?
Tut necə?

Kötüklerin dodağı yox, dili yox,
Elə bil ki, yerlər, göylər karlaşıb.
Budaqların saçağı yox, teli yox,
Ağaca bax, ağaclar da karlaşıb.

Susuzluqdan quru yanır, yaş yanır
Üzü dönüb payızın da, yayın da.
Meşəbəyi "Jiquli"dən boylanır,
Müdür "qağa" öz cibinin hayında.

DEYƏR MƏNƏ

Gizləyə bilməzsən yaşı gözdə sən,
Bulud deyər mənə, çən deyər mənə.
Hardasa yağışa, yağmura düşsən
Saçımda üşüyən dən deyər mənə.

Gizli əzabını gizləmə hədə, r
Hardasa qəlbini yaxdısı kədər,
Gecə ulduzlardan tutaram xəbər
Gündüzlər hamsını gün deyər mənə.

Yürüşdə selləri, suları yensən,
Zirvəyə qalxaram zirvəyə dönsən.
Harda qanadından vurulub ensən
Sazımda inləyən bəm deyər mənə.

Hüseyn Arifə oyandı nələr,
Hara nür olənər, hara qar gələr...
Harda uzun gülsə gülüşüm bilər,
Harda qəmə batsan qəm deyər mənə.

DÖZÜMDÜR MƏNİM

Həyatda nə qədər gözəl oğul, qız,
Hər biri canımdır, gözümdür mənim.
Qızıl yanaqlarda gülən çilçirəq
Qəlbədəki alovum, közümdür mənim.
Onların dilində, dodağındakı
Təbii söhbətim, sözümdür mənim.
Bir nəvə gözünü açsa dünyaya
Baxıram, elə bil, özümdür mənim.
Diləyim qızlara vəfa, etibar
Arzum oğullara dözümdür mənim.

ZƏLİMXAN YAQUBA

*Mənə inam kimi bax
Sinə görim çatına.
Zəlimxan Yaqub*

Mən sənə inamla baxdım, a dostum,
İnam olan yerdə çətin də asan.
Bu sirli-sehirli həyatda, dostum,
İnamla boy atıb, böyüyür insan.

İnamla baxmışam, inamla, ancaq
Yazdığın əsərlər göz qabağında.
Mümkünmü inamsız zirvələr aşmaq,
Sənət dünyasında, söz ocağında.

Çoxuna tanışsan, çoxuna öziz,
Xəyalım həmişə varaq-varaqr.
Ana Borçalıdan açılan ilk iz,
Uzaq ölkələrə uzanacaqdır.

Torpaq nə sevincli, torpaq nə dadlı,
Nə şimşək gurlasın, nə külək əssin.
Bir kitab da bağla Borçalı adlı,
Əllərdə dolaşsın, dillərdə gözsün.

Bir elə nəvə çək hər yana yetsin,
"Koroğlu" kökündə telləri dindir.
Yaxın xəbər tutsun, uzaq eşitsin,
O yuva kimindir, o yurd kimindir?

Babalar qoruyub çətin ayaqda,
Bu geniş vətəni, ulu məskəni.
O şanlı, şərəfli kişilər haqda,
Bir dastan gözləyir, bir dastan səni.

Bir oğul meydanda batmasın yasa,
Hünərlə, qeyrətlə o yaşa dolsun.
Əslinə, nəslinə oxşamayınca,
Ona ana südü qoy haram olsun.

Məramı, məqsədi başqadır ömrün,
Çalış axşam-sabah gurlasın səsin.
Bizim tarix dolu o dünyanın gün,
Dünnənlə köklənib dünənləşməsin.

Ara tarixləri, ara dərinləndən,
Bir əlində çirəq, bir əlində şam,
Şairəm, arabir yanılsam da mən,
Mən bu inamımda yanılmamışam.

Basilmaz, alınmaz bir qala kimi,
Yaşa tufanlara sinə görərək.
Sənə inanmışam, bir bala kimi,
Mən ata Vurğuna inandığım tək.

İnamın şöhrəti ellərə düşdü,
İnam işdə hünər, döyüşdə zəfər.
İnamla dillərdən dillərə düşdü,
İgid Koroğlular, cəsur Kərəmlər.

İnam Babəklərin bükülməz dizi
Xəyalən nələrin seyrinə vardım.
İnamsız ömr edən min qeyrətsiz,
Zibil yeşiyinə töküüb atardım.

Əbəs yayılmayıb bu səs, bu soraq,
Ey odlar yurduğun od-alov oğlu.
Haqqa inanmaqdır sənə inanmaq,
Haqqa inanmamaq, rəzalətdi bu.

Çatmaz uzaqlara hər atılan ox,
Hər naşı özünü mahir sanmasın.
Xəsislər də çoxdur, dargözlər də çox,
Bir də inanmayan qoy inanmasın.

Söz yox ilhamına, söz yox təbinə,
Sıxanda əlini inamla sıxdım.
Şair vicdanına, şair qəlbinə,
Inamla vuruldum, inamla baxdım.

XALQSIZ XALQ ŞAİRLƏRİ

Bir həyat şairi var,
Bir də, vaxt şairləri.
Eldən, gündən xəbərsiz
Saray, taxt şairləri.

Biri haqqa daş atar,
Biri kölgədə yatar,
Kim sevib, kim yaşadar
Bu bədbəxt şairləri.

Biri var, üzdənirəq
Haça dil, hazıryaraq
Qapı, baca, künc, bucaq
Əl-ayaq şairləri.

Hüseyn Arif, nə xəbər
Nə qədormiş nə qədər
Başsız başa keçənlər
Xalqsız xalq şairləri.

BİLMƏZ

Qartalı dostları saxlayıb bir an,
Dedilər: – Qərribə gəlmişdi bu.
Sərçə kitab yazıb kor yapalaqdan,
Bir ayın içində namizəd oldu.

Anqut yarasanı verir qabağa,
Quzular quzğunun keçir dişindən.
Elmlər doktoru sağsağan qağa,
Razıdır qarğanın elmi işindən.

Leylək tərifini yayıb ellərə,
Ördək qaşqaldağın dilində dastan.
Tomlar bağlayıbdır hində çil fərə,
Tarda boz beçənin banlamasından.

Novator cüllütə ağır büzmə sən,
Dil iti, çənə saz, baş ayrı başdı.
Sonralar düşünüb dərk edəcəksən,
O necə dühadı, necə yoldaşdı.

Maraqlı söhbətlər, məzəli sözlər,
Nələr eşitmədik, nələr eşitdik.
Gəlib kafedraya salasan nəzər,
Toyuq professor, qaz akademik.

Gəlir başdan aşır, var başdan aşır,
Buğda ətək-ətək, dən qucaq-qucaq.
Xoruzlar bac verib, bacanaqlaşıb,
Balın gətirəndə baldı bacanaq.

Çağırın qazanır, çalan qazanır,
Dəflər nə dəflərdi, səflər nə səflər.
Kəllələr qızdıqca məclis uzanır,
Şəflər nə şəflərdi, keflər nə keflər...

Aləmdir dovdağın təzə əsəri,
Onu da böyüdü, qaldıracaqlar.
Sən elə süzürsən tutub göyləri,
Hərənin bir adı, bir rütbəsi var.

Qartal gülümseyib, söylədi bu dəm,
Uçmaq ilk eşqimdir, son niyyətimdir.
Öz qartal adımı saxlaya bilsəm
Bu mənim ədəbi səadətimdir.

YAŞAYIRAM

Çək-çöyürlü, kəşməkeşli,
Bir zamanda yaşayıram.
Çəmənlər solur, bağ qaralır,
Bir xəzəndə yaşayıram.

Dincəlməmiş birçə an da,
Babaların odu canda.
Həm Qasımda, həm Qurbanda,
Həm Oranda yaşayıram.

Hüseyn Arif, bu ürək,
Sonsuz arzu, sonsuz dilək.
Qələm yoxsa, yoxam demək,
Mən yazanda yaşayıram.

MƏNİMDİR

Şəttar Bəhlulzadənin "Füzuli" tablosu önündə

Çatılan qaşınla qaşımı çatdın,
Qarşında oyulan qamət mənimdir.
– Oyanmazmı? – deyər kimi oyatdın?
Oyanan dörd mənim möhnət mənimdir.

Bir ah qopdu, göylər qana boyandı,
Bir səs gəldi, dəli çaylar dayandı.
Harayımdan ocaq söndü, su yandı,
Gedən fürsət, gələn həsrət mənimdir.

Atan atdı Hüseynin daşını,
Qəm titrədi, hicran əydi başımı.
Ey Füzuli, sıl gözünün yaşını,
Sən ağladın, indi növbə mənimdir.

BUDAQDAN

Bir uşaq sallanır yaşıl bulaqdan,
Adı uşaq kimi çılgın bəxtəvər.
Bir qoca seyr edir onu qıraqdan,
Adı qoca kimi dalğın, mükəddər.

Yenə qızıl qurub, yenə qızıldan,
Zaman öz hökmündə, havasındadır.
Bir uşaq sallanır yaşıl budaqdan,
Bir qoca uşaqlıq dünyasındadır.

QORX

Qorxma başın üstə qılnc çəkəndən,
Cürətsiz cürətdən danışanda qorx.
Ömründə fürsəti əldən verməyən,
Kəmfürsət fürsətdən danışanda qorx.

Nə qohuma həmdəm, nə dostə həyan,
Özünü düşünüb, özünü yayan.
Namusu unudub, arı tapdayan,
Qeyrətsiz qeyrətdən danışanda qorx.

Ondakı məniyə, sifətə bir bax,
Birinə quxruqdur, birinə toxmaq.

Həyatda clindən, günündən iraq,
Kürsüdə millətdən danışanda qorx.

Ay qağa, neyləyək bu vurhavura,
Harda kim yığıla, harda kim dura.
Oğul dura-dura, qız dura-dura,
Qaç siyasətdən danışanda qorx.

HƏYATDA ÜRƏKDƏN QOCALIR İNSAN

Bir dəfə yaradıb yaradan bizi,
Bir gedən bir daha qayıdan deyil.
Gəlin əzizləyək bir-birimizi,
Heyif o kəslərə mehriban deyil.

Yaxşını, yamanı dərk et dərindən,
Necə ki, ad batıb, üz qaralmayıb.
İsti nəfəsini istiyyə qat sən,
Nə qədər ocaqda köz qaralmayıb.

Bağın bağ, çəmənin çəməni istəyi,
Hər qızıl çiçək də bir qızıl ürək.
Dağda daşa dönmüş dağlı ürəyi,
Daşa da əlini ehtiyatla çək.

Ulu babaları yada salın bir,
Sınaqlardan keçib nəsilərimiz.
Toxunan olmaya qolbə, yaş gəlir,
Yüzdə də diz çöküb öyilmərik biz.

Bir soyuq bağışla, bir öyri gözlə,
Başına qar-qırov ələlib gedər.
Bir şirin söhbətlə, bir dadlı sözlə,
Candan can ağrısı silinib gedər.

Yaşarıq əbədi qayğıya möhtac,
Sevinclə, fərəhlə ucalır insan.
Torpaqda kökündən quruyur ağac,
Həyatda ürəkdən qocalır insan.

İNŞALLAH

Gördüyünüz o möhtəşəm qaralar,
Belə qalxıb, belə qalar inşallah!
Zatı qırıq dığaların topu ilə,
Uçan deyil bu qalalar inşallah!

İtirsəm də neçə dostu, sirdaşı,
Tüstü-duman bürüsə də dağ-daşı.
Belə axmaz anaların göz yaşı,
Yasdan çıxar gül balalar inşallah!

Bir vaxtı var baharın da, qışın da,
Üzü güllər torpağın da, daşın da.
Tək deyilik dəlilləri başında,
Qoç Koroğlu özün salar inşallah!

Quşlar yenə vədəsində oyanar,
Ceyran, cüyür bərəsində dayanar.
Al-qırmızı şəfəqlərə boyanar,
O meşələr, o talalar inşallah!

Yaman düşdü aralığa qan-qada,
Yandı Laçın, yandı Ağdam arada.
Qarabağ da, Qubadlı da, Şuşada,
Bizim olub, bizim olar, inşallah!

Hüseyn Arif zaman çətin, vaxt ağır,
Sağdan-soldan qar ələnilir, qar yağır.
Ruhdan düşmə, özəlkitək çal-çağır,
Haqq-ədalət zəfər çalar inşallah!

BİLƏRSƏN

Qayadan atılan qurdun pələngini,
Ləpəridən tanıyıb, üzdən bilərsən.
Qovaqmı,

palıdını ocaqda yanan,
Çırıltıdan duyub, közdən bilərsən.
Çiçəkmi,
qanqalmı, saralıb köçən.

Dorodən, təpodən, düzdən bilərsən,
Üzündə gözələrin gözəlliyi.
Kırpıkdən anlayıb, gözdən bilərsən,
Şair qocalıbı, qocalmayıbı,

Kələmdən düşünüb, sözdən bilərsən.
Ölüm yaşasa da həyat dayanmır.

MÜNDƏRİCAT

Hüseyn Arif şerinin cazibəsi 4

Azərbaycan

Azərbaycan	9
Azərbaycanın	11
Azərbaycanın simfoniyası	13
Qədim	18
Ora vətəndir	19
Vətən deməkdir	20
Salam, a Ceyrançöl!	20
Naxçıvandır	22
Borçalı	22
Aveyin	23
Kür çayım	24
Durnalı	25
Ağstafanın	25
Neco bilordim	27

Oğluma

Getdi	29
Mənim ydi	29
Oğluma	30
Dünya necə boşalıbdır?	31
Arxası getdi	32
İstərdim	32
Bəri	32
Çəkir	33
Kimə mən	33
Bir dağ kəli yaraladım zirvədə	34
Vaxtsız köçməsin	35
Yox! – dedi	36
Arzularam mən	36

Dedi	37
Ölümə qurban olum	37
Dözərdim	38
Yaşa bir az da...	39
Dayanmaz	39
Oğul	40
Bir qız gördüm, türk qızı	40
İnandım	41
Qardaşım Rəfiq Zəkaya	42
Qaldı	42
Bir də göllem	44
Saxladı məni	44
Sən bir dəfə...	45
İntiqam aldım	45
Köçməsin	46
Dönməsin	46
Elə oldu	47
Yaşayar	47
Neyləyəsen	48
Bu necə dağmış	48

Təbiət düşündür

Təbiət düşündür	49
Sevin, duyun təbiəti	50
Ana təbiət	52
Demir	54
Məşələr	54
Bulaq	55
Bir ovuc torpaq	55
Bahar nəğməsi	56
Bənövşələr	57
Kök və budaq	58
Zirvədə buz üstə ölür dağ kəli	58
Ay dağlar	59
Görən dağlar mənsiz qoribməyirmi?	60
Təbiət gətirir	60

Gözəllərə

Yaraşsın	62
Nə vecinə	62
Yük olar	63
Gözəllərə	63
Sən dərsə gəlməyəndə	64
Gözlerəm	64
Sən mənimlə get	65
Mən inanmadım	65
Nə deyim	66
Yalan olar, bu boyda yox!	66
Söylə, yadımdamı?	67
Günəşmi odludur, sənmi odlusan	67
Ləzzət çəkir	68
Mənim	68
Soyuq dəyər sənə	69
Qoymayın	69
Yoruldum	70
Dedim, dedi	70
Olmasın	71
Bir adətdir şairlərdə sevgilim!	71
Darıxdım sevgilim, darıxdım yaman	72
Tapdım-itirdim	73
Heyifim gəldi	73
Sənsən	74
Ləzgi qızı	74
Elə buna görəmi?..	75
Ollam	76
Biri sənsən, biri mən	76
Xatırla məni	77
İnciyərəm mən	77
Keçib	78
Biri mənəm, biri kim?	78
Səni unuda bilmərəm	79
Arasında	79
Ay oğul	80

Türşməzə şeirlər

Qartal qanadı	81
Daha yaxşıdır	81
İnanma	82
Min şükür	83
Sən də sus	83
Bu dünya düzəlsə... ..	84
Xalqsız xalq şairləri	85
Əbədi səadət	85
Həmzə	86
Qoca nazir	87
Alim var... ..	88
Qartalla söhbət	88
Yorğun vaxtdır	90
Demirəm-deyirəm!	90
Qocalıq	91
Üzüyola şair	92

Ümumi şeirlər

Xalqıma	93
Şairi	93
Tələsmə	94
Yaşaya bilsəm	95
İnsan	95
Deyərlər	95
Ayrılıq	96
Dayanıbdır	96
Vaxtdır	97
Xəbərsiz	98
Mən qorxardım	98
Dünya fikir dünyasıdır	99
Şairəm	99
Dünyanın	100
Bir də mən	101
Mən olam	101

Unudularmı	102
İnsan	103
İstəyəm	103
Ürəkdir	104
Kimi	105
Sığmaz	105
Məni	106
Qazaxda	106
Var mənim	107
Var imiş	108
Bağlıdır	108
Şeir deyilmi	109
Dünyanın	110
Şairiyəm mən	111
Düşünmək, düşünmək istəyirəm mən	111
Yavaş-yavaş	113
Sevirəm	113
Biz ayrı düşəli	114
Tapılmaz	115
Torpağa qoşuldum	115
Sözde Vurğun, sazda Mirzə	116
Səməd Vurğuna	116
Onillik həsrət	118
Gözəl günlər qabaqdadır	120
Səni düşünəndə	120
Torpaq	122
Anamı xatırladım	123
Analar	123
Ana	124
Qıymasın	124
Sadə adamlara minnətdaram mən	125
Qocalar	126
Məşəbəyi	128
Ay Mirzə dayı!	128
Xalqdan soruş	129
O deyib, elə deyib... ..	129
Qocalan deyiləm	130

Bədəl olmarım	130
Tələsirom	132
Haram olsun	132
İstəmirom	133
Biri mən	134
Vaxtdır	134
Deyiblər	135
Eylədi	135
Deyə-deyə	136
Qoymayın	136
Yetişməmiş	137
Demək olmaz	137
Özüm də bilmirəm	137
Axtarar səni	138
Vədəsində	139
Qəlbim orda döyünüb, fikrim orda dolanıb	139
Ağrıma, ürəyim...	140
Görünmür	140
Aynılıq	141
Saxlaya bilməz	141
Qəzəl	142
Yaxşı ki	142
Çörək	142
Şeir	143
Bənzər	143
Xəbər yox	144
Biləndə ki...	144
Aman, ağrı!	145
Soruş	145
Babalar	146
Yaş altmışdır	147
Qayıt, uşaqlığım	150
Ay ötən günlərim	150
Uşaqlıq	151
Günlər olaydı	152
O günlər	153
Dünyanın	154

Yaxşı ki varmış	155
Mən nə görə	155
Hələ	156
Durasiyam mən	156
Şairin	157
Deyildi	157
Bəlkə	158
Ömür bəlkə çatdı, bəlkə çatmadı	159
Aşıq Ələsgərə	159
Çatdım, qayıtdım	161
Taparsan	161
Varydı	162
Yaşayır	163
Vaxtı getdi...	164
Qocalıq	164
Yaşaya bilsəm	165
Heyif deyərler	165
Bir arzum var	166
Deyərdim	166
Arzu	167
Sabaha saxlayaq	167
Turalım	168
İnşallah	168
Torpağında	169
Mən sülhə səs verirəm	170
Könül deyir yaşa hələ	171
Qartal kimi	171
Görək	172
Əbədi bərc	172
Tək səni andım	174
Saz	175
Dünyada	179
Hüseyn Arif	181
Axtarıram	183
Əbədi bərc	186
Gəlib keçənlər	187
Görək	188

Yavaş-yavaş	188
Əyil deməzsən	189
Vətən eşqi, bir də Nigar	189
Yenidən	190
İstərəm	191
Bir gül açdı, sarı gül	192
Səhər nəğməsi	193
Nigar Rəfibəyliyə	193
Gördüm	195
Qoruyun mənə	196
Ömür çeşməsi	196
Əbədi ünvan	197
İnanıram-inanmuram	198
Heç vaxt	198
Həmişəgülən	199
Açıldı	199
Söylə, yadımdamı?	200
Seçilməz	200
Neyləsin	202
Kiməm mən	202
Üzdüm əlimi	203
Heyif sənə sərən meşə	203
Deyər mənə	205
Dözümdür mənim	206
Zəlimxan Yaquba	206
Xalqsız xalq şairləri	208
Bilməz	209
Yaşayıram	210
Mənimdir	210
Budaqdan	211
Qorx	211
Həyatda ürekdən qocalır insan	212
İnşallah	213
Bilərsən	214

HÜSEYN ARAF

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

“ŞƏRQ-QƏRB”

BAKİ-2004

Buraxılışa məsul:	<i>Əziz Güləliyev</i>
Texniki redaktor:	<i>Rövşən Ağayev</i>
Tərtibatçı-rəssam:	<i>Nərgiz Əliyeva</i>
Kompyuter səhifələyicisi:	<i>Rəvan Mürsəlov</i>
Korrektor:	<i>Pərinaz Səmədova</i>

Yığılmağa verilmişdir 10.06.2004. Çapa imzalanmışdır 15.12.2004.
Formatı 60x90 $\frac{1}{16}$. Fiziki çap vərəqi 14. Ofset çap üsulu.
Tirajı 25000. Sifariş 249.

Kitab "PROMAT" mətbəəsində çap olunmuşdur.

L16
A88